

15000

Kaniz breeding

for
Mesozoa

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΤΗΣ
 ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΥΠΟ

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ Β'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΙΝΟΥ
 ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
 ΟΠΙΣΘΕΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

1887

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ συγ-
γραφέως.



Ἀριθ. Πρωτ. 3146
Διεκ. 1886



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Ἰωάννην Μεσολωρᾶν,

ὕψηγητὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ Καθηγητὴν
τῆς Ῥιζαρίου Σχολῆς.

Ποιεῖται ὑμῖν γνωστὸν εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑμετέρας ἀναφορᾶς ἀπὸ
28 Ἀπριλίου ἐ. ἔ., ὅτι ἡ Σύνοδος διεξελοῦσα τὴν ὑφ' ὑμῶν ἐκ-
πονηθεῖσαν καὶ αὐτῇ ὑποβληθεῖσαν Ἱερὰν Ἱστορίαν τῆς Καινῆς
Διαθήκης, πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων καὶ παρθεναγωγείων, καὶ μὴ
εὐροῦσα μηδὲν τὸ ἀπᾶν πρὸς τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνα-
τολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐγκρίνει τὴν ἐκτύπωσιν αὐτῆς, ὡς ἀν-
ταποκρινομένης εἰς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν συνετάχθη.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Μαΐου 1886.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, πρόεδρος.

† Ὁ Τρίκκης ΜΕΛΕΤΙΟΣ.

† Ὁ Οἰτύλου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

† Ὁ Θαυμακοῦ ΜΙΣΑΗΛ.

Ὁ Γραμματεὺς

(Τ. Σ.) Ἀρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΣ.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§. 1. *Ευαγγέλιον. Καινή Διαθήκη.*

Οὐδεμία ἄλλη ἀγγελία μᾶλλον χαρμόσυτος καὶ σωτήριος εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἢ ἡ εἶδησις, ὅτι ἦλθεν ὁ Σωτὴρ, ὁ ἐπηγγελμένος Μεσσίας, ὅστις ἔμελλε νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. Ἡ καλὴ αὕτη ἀγγελία ὀνομάζεται *Εὐαγγέλιον*.—*Εὐαγγέλιον* δὲ καλεῖται καὶ τὸ βιβλίον, τὸ περιέχον τὸν βίον, τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ θαύματα τοῦ Σωτῆρος.

Διὰ μὲν τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐντολὰς καὶ νόμους, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν *Παλαιὰν Διαθήκην*. Διὰ δὲ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὴν νέαν *Διαθήκην* μετὰ τοῦ κόσμου, δώσας ἠθικὰ παραγγέλματα, νόμους, ὑπερφυσικὰ ἀληθείας, καὶ ἐντολὰς, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν *Καὶνὴν Διαθήκην*, ἣτις περιέχει τὴν νέαν ταύτην διδασκαλίαν, τὴν *Χριστιανικὴν Θρησκείαν*.

Ἡ δὲ διήγησις καὶ ἔκθεσις τῆς θείας τοῦ Σωτῆρος διδασκαλίας, τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καλεῖται *Ἱερὰ Ἱστορία* τῆς *Καὶνῆς Διαθήκης*, ἣτις εἶναι ὠφέλιμος εἰς πάντα Χριστιανόν, διότι ἐξ αὐτῆς μαθαίνει ποῖος ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ τίνος ἔχομεν χρεῖαν πρὸς σωτηρίαν.

§. 2. Οι τέσσαρες Εὐαγγελισταί.

Εὐαγγελισταί λέγονται οἱ ἱεροὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἵτινες συντόμως συνέγραψαν τὰ κυριώτερα τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Σωτῆρος. — Οἱ εὐαγγελισταί εἶναι τέσσαρες· ὁ Ματθαῖος, ὁ Μάρκος, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Ἰωάννης.

Καὶ ὁ μὲν Ματθαῖος ἦτο εἷς τῶν δώδεκα ἀποστόλων, ὅστις ἤκουσε καὶ εἶδε τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τοῦ Σωτῆρος. Ἐγραψε δὲ τὸ Εὐαγγέλιόν του περὶ τὸ 41 ἔτος μ. Χ. εἰς γλῶσσαν Συροχαλδαϊκὴν διὰ τοὺς τότε ἐξ Ἰουδαίων χριστιανούς, εἶτα δὲ μετεφράσθη εἰς γλῶσσαν ἑλληνικὴν, ἣτις ἦτο πανταχοῦ τότε διαδεδομένη.

Ὁ δὲ Μάρκος ἦτο μαθητὴς τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐδιδάχθη ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ Μάρκος ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπου περὶ τὸ 68 ἔτος μ. Χ. καὶ ἀπέθανε.

Ὁ δὲ Λουκᾶς ἦτο μαθητὴς καὶ πιστὸς ἀκόλουθος τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἱατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Συνέγραψε δὲ εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὐ μόνον τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἐξ ὧν μανθάνομεν τί ἔπραξαν καὶ ποῦ ἐδίδαξαν κατ' ἀρχὰς οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταί τοῦ Κυρίου. Ἐγραψε δὲ ὁ Λουκᾶς τὰ δύο ταῦτα βιβλία ἐν Ῥώμῃ περὶ τὸ 63 ἔτος μ. Χ. χάριν ἐπιφανοῦς τινος Ῥωμαίου, Θεοφίλου καλουμένου, ἵνα πληροφορήσῃ αὐτὸν ἀσφαλῶς περὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ δὲ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἦτο ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Συνέγραψε δὲ ἑλληνιστὶ τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ. Ὀνομάσθη δὲ Θεολόγος, διότι κύριως ἐθεολόγησε τὰ περὶ τῆς Θεότητος τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὡς λέγει ἐν ἀρχῇ τοῦ Εὐαγγελίου του· «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἐφέσῳ

ἐν βαθυτάτῳ γήρατι (σχεδὸν ἑκατοντούτης) περὶ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος μ. Χ.

ὑπὸ Πνεύματος δὲ ἁγίου ὀδηγούμενοι οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταὶ ἔγραψαν τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ἅτινα εἶναι Θεόπνευστα, ὡς καὶ πάντα λοιπὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἅτινα ἐγράφησαν ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου.

§ 3. Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Τὰ βιβλία τὰ ἀποτελοῦντα τὴν Καινὴν Διαθήκην εἶναι εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, τὰ ἐξῆς.

Α') Τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια· τὸ κατὰ Ματθαῖον, τὸ κατὰ Μάρκον, τὸ κατὰ Λουκᾶν καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην.

Β') Αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων, αἱ συγγραφεῖσαι ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Γ') Αἱ δεκατέσσαρες ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, δηλαδή ἡ πρὸς Ῥωμαίους, αἱ δύο πρὸς Κορινθίους, ἡ πρὸς Γαλάτας, ἡ πρὸς Ἐφεσίους, ἡ πρὸς Φιλιππησίους, ἡ πρὸς Κολοσσαεῖς, αἱ δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, αἱ δύο πρὸς Τιμόθεον, ἡ πρὸς Τίτον, ἡ πρὸς Φιλήμονα καὶ ἡ πρὸς Ἑβραίους.

Δ') Αἱ ἑπτὰ καθολικαὶ ἐπιστολαί, αἵτινες ἀπηθύνοντο πρὸς ἀπάσας τὰς τότε χριστιανικὰς ἐκκλησίας, δι' ὃ καὶ καθολικαὶ ὠνομάσθησαν. Εἶνε δὲ αὗται ἡ τοῦ Ἰακώβου, αἱ δύο τοῦ Πέτρου, αἱ τρεῖς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἡ τοῦ Ἰούδα· καί,

Ε') Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ἥτις εἶνε καὶ τὸ μόνον προφητικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΧΡΙ
ΤΗΣ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ

§. 4. *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής.*

(Λουκ. κεφάλ. α΄, 5 — 26 καὶ 57 — 80).

Ἰωάννης ὁ βαπτιστής ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος καὶ ὁ τελευταῖος τῶν προφητῶν, ὅστις προεῖπεν ἀκριβῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος καὶ ἠξιώθη νὰ βαπτίσῃ αὐτόν, δι' ὃ καὶ βαπτιστῆς ὠνομάσθη. Λέγεται δὲ καὶ πρόδρομος, διότι ἐγεννήθη ἕξ μῆνας πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, καὶ προπαρασκεύασε τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, κηρύττων μετάνοιαν καὶ βαπτίζων ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ τοὺς μετανοοῦντας.

α΄) Ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ Ζαχαρίου. Ἐπὶ Ἡρώδου, βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ὑπῆρξεν ἱερεὺς τις καλούμενος Ζαχαρίας, ἔχων γυναῖκα ὀνομαζομένην Ἐλισάβετ. Καὶ οἱ δύο ἦσαν δίκαιοι, καὶ εὐσεβεῖς πρὸς τὸν Θεόν, ἐλυποῦντο δέ, διότι δὲν εἶχον τέκνον, ἦσαν δὲ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν.

Ὅτε μίαν ἡμέραν ὁ Ζαχαρίας ἐθυμιάζεν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ μόνος, καὶ προσήχετο ἐκ καρδίας, παρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου καὶ εὐηγγέλισατο εἰς αὐτὸν χαρὰν μεγάλην, ὅτι ἡ Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ υἱόν, ὅστις θὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης (δηλ. χάρις Θεοῦ), καὶ ὅτι θὰ γείνη μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, προφήτης Ὑψίστου, καὶ θὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.

Τότε εἶπεν ὁ Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ πῶς θὰ γωρῶν τούτο; διότι ἐγὼ εἶμαι γέρον καὶ ἡ γυνή μου στεῖρα καὶ προβεβηκυῖα. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ. «Ἐγὼ εἶμι Γαβριήλ, ὁ ἄγγελος Κυρίου, ὅστις ἀπεστάλην, ἵνα εὐαγγελίσωμαι πρὸς

σὲ ταῦτα· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐπίστευσας εἰς τοὺς λόγους μου, θὰ μείνης σιωπῶν μέχρι τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ γέινωσι ταῦτα».—Καὶ εὐθὺς ἔμεινεν ἄφωνος καὶ κωφὸς ὁ Ζαχαρίας, διότι δὲν ἐπίστευσεν ἀμέσως εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. 3

β') Ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου. Ὅτε ἦλθεν ὁ ὠρισμένος χρόνος, ἐγέννησεν ἡ Ἐλισάβετ υἱόν. Οἱ δὲ συγγενεῖς καὶ οἱ περὶ οὖκοι ἐθαύμασαν τὸ γεγονός καὶ συνέχαιρον αὐτῇ, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς. Τὴν δὲ ὀγδόην ἡμέραν, ὅτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἦλθονεὶς τὸν ναόν διὰ νὰ περιτάμωσιν αὐτόν, ἤθελον οἱ παριστάμενοι νὰ τὸν ὀνομάσωσι κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίας, ἀλλ' ἡ μήτηρ εἶπεν, οὐχί, ἀλλὰ θὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης. Ἐνευον δὲ καὶ εἰς τὸν ἄφωνον αὐτοῦ πατέρα τὸ τί ἤθελε νὰ ὀνομάσῃ τὸ παιδίον.

Ὁ Ζαχαρίας τότε ἐζήτησε πινακίδιον καὶ ἔγραψεν· «Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ»· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Εὐθὺς δὲ ἠνοιχθῆ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἐλύθη ἡ γλῶσσα καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν Θεὸν ἐνώπιον τῶν παρισταμένων, αἵτινες ἐθαύμαζον τὸ γεγονός, τὸ ὅποιον πανταχοῦ τῆς Ἰουδαίας διεδόθη. Ὁ δὲ Ζαχαρίας πλήρης Ἡνεύματος ἀγίου προεφῆτευσεν, εἰπών:

«Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐποίησε λύτρωσιν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

«Καὶ σύ, παιδίον, προφῆτης Ὑψίστου θὰ ὀνομασθῆς· καὶ θὰ πορευθῆς πρὸ προσώπου Κυρίου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ».

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἔκτοτε ἠϋξανε καὶ ἐνισχύετο ὑπὸ τοῦ Ἡνεύματος τοῦ Θεοῦ. Διέτριβε δὲ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἰουδαίας, κηρύττων μετάνοιαν, προσευχόμενος, τρώγων μέλι καὶ ἀκρί-

δας¹, καὶ φορῶν φόρεμα ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην
 δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ (Ματθ. κεφ. γ'). *4*

§ 5. Ὁ Ἰωάννης κηρύττει μετάνοιαν καὶ βαπτίζει.

(Λουκ. κεφάλ. γ' 1—21).

Ἐπὶ τοῦ ῥωμαίου αυτοκράτορος Τιβερίου, ὅτε ὁ Πόντιος Πιλάτος ἦτον ἡγεμῶν τῆς Ἰουδαίας, εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰωάννην νὰ ἔλθῃ εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου διὰ νὰ κηρύξῃ βάπτισμα μετάνοίας εἰς ἄφειν ἁμαρτιῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀμέσως ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου καὶ ἤρξατο νὰ κηρύττῃ, λέγων· «Μετανοεῖτε, διότι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἐπορεύοντο δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ κατοικοῦντες περὶ τὸν παταμὸν Ἰορδάνῃν, ἐξωμολογοῦντο τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐβαπτίζοντο. Ἐλεγε δὲ πρὸς τὸν ὄχλον· «ποιήσατε καρποὺς ἀξίους τῆς μετάνοίας, μὴ καυχᾶσθε, ὅτι ἔχετε πατέρα τὸν Ἀβραάμ, μηδένα συκοφαντεῖτε, ποιεῖτε ἔργα ἐλεημοσύνης. Πᾶν δένδρον, μὴ ποιοῦν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται».

Πολλοὶ ἀκούοντες ταῦτα, μετενόουν καὶ ἐβαπτίζοντο. Ὅτε δὲ ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ λαός, μήπως αὐτὸς εἶνε ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, λέγων· «ἐγὼ μὲν βαπτίζω ἐν ὕδατι, ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, τοῦ ὁποίου δὲν εἶμαι ἰκανὸς νὰ λύσω τὸν ἱμάντα (λωρίον) τῶν ὑποδημάτων του. Αὐτὸς (δηλαδὴ ὁ Χριστὸς) θὰ βαπτίσῃ τὸν κόσμον ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ θὰ καθάρισῃ αὐτόν, ὡς ὁ γεωργὸς χωρίζει τὸν σῖτον ἀπὸ τὸ ἄχυρον, καὶ τοὺς

¹ Ἀκρίδες εἶνε, κατ' ἄλλους μὲν ἐρμηνευτὰς, τὰ ἄκρα, αἱ κορυφαὶ τῶν χόρτων, κατ' ἄλλους δὲ τὸ γνωστὸν ζωύφιον, ὅπερ ἔτρωγον, ὡς φαίνεται, εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Προτιμητέα ἡ πρώτη ἐρμηνεία.

μὲν ἀγαθοὺς θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς δὲ κακοὺς θὰ τιμωρήσῃ». — Τέλος ἠξιώθη ὁ Ἰωάννης νὰ βαπτίσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐμαρτύρησε περὶ αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, δείξας αὐτὸν καὶ εἰπὼν· «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. ἀ 29, 35). —

§ 6. Τέλος τοῦ Ἰωάννου.

(Λουκ. γ' 19 Ματ. ιδ' 1 — 12).

Ὁ Ἰωάννης παρουσιάσθη καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου καὶ κατέκρινεν αὐτὸν διὰ τὸν παράνομον αὐτοῦ γάμον μετὰ τῆς Ἡρωδιάδος, γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου, καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα πονηρά, τὰ ὅποια ἔκαμεν ὁ Ἡρώδης. Ἐλεγε δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Ἰωάννης· «δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ἔχῃς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου». Καὶ ἤθελε μὲν ὁ Ἡρώδης νὰ φονεύσῃ αὐτὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφοβήτο τὸν ὄχλον, ὅστις εἶχεν αὐτὸν ὡς προφήτην, διὰ τοῦτο ἐφυλάκισεν αὐτὸν μόνον.

Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεσίων του παρέθετο ὁ Ἡρώδης γεῦμα εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς προεστῶτας τῆς Γαλιλαίας. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου εἰσηλθεν ἡ Σαλώμη, ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος, εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐχόρευσε καὶ ἤρесе πολὺ εἰς τὸν Ἡρώδην καὶ εἰς τοὺς συνακακισμένους. Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτήν· ζήτησον παρ' ἐμοῦ ὅ,τι θέλεις, καὶ ἐγὼ θέλω σοὶ δώσει. Ὁμολόγησε δὲ τοῦτο μεθ' ὄρκου. Τότε αὕτη ἐξῆλθε καὶ ἠρώτησε τὴν μητέρα της τί νὰ ζητήσῃ· αὕτη δ' εἶπε· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Εἰσέρχεται ἡ Σαλώμη πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ λέγει εἰς τὸν Ἡρώδην· δός μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη, ἀλλὰ χάριν τοῦ ὄρκου καὶ τῶν παρακαθημένων διέταξε νὰ δοθῇ· καὶ πέμψας τὸν δῆμιον, ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ

ἔφεραν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ὁ Ἡρώδης τῷ κορασίῳ, τῷ ὁποῖον ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν μητέρα του.

Ὅταν δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου ἔμαθον τὸ γεγονός, προσῆλθον καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτό, πενθήσαντες τὸν διδάσκαλον αὐτῶν.

Ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἐγένετο πιστὸς ἄχρι θανάτου, διὰ τοῦτο καὶ ἔλαβε τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοὶ τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, λέγει ὁ Θεὸς (Ἀποκάλ. Ἰωάν. κεφ. β' 10).

§. 7. Ἡ Θεοτόκος Μαρία.

Ἡ Θεοτόκος Μαρία εἶνε ἡ ἁγία ἐκείνη γυνή, τὴν ὁποίαν ἐξέλεξεν ὁ Θεός, ἵνα γείνη μήτηρ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, διότι ἦτο πιστὴ πρὸς αὐτόν, εὐσεβής, ἀθῶα καὶ ταπεινή.

Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐκαλεῖτο Ἰωακείμ καὶ κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Δαβίδ, ἡ δὲ μήτηρ Ἄννα, ἐκ φυλῆς Λευί. Ἦσαν δὲ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, ἀλλ' ἄτεκνοι μέχρι προβεβηκυίας ἡλικίας. Ἐδέοντο δὲ τοῦ Θεοῦ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τέκνον καὶ νὰ τὸ ἀφιερῶσωσιν εἰς αὐτόν.—Ὁ Θεός, ὅστις εἰσακούει πάντοτε τῶν δικαίων καὶ ἀγαθῶν δεήσεων τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν δεήσιν τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης.

Ἄγγελος κυρίου εὐαγγέλιζεται εἰς τοὺς γέροντας γονεῖς τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου, ὡς εἶχεν ἀναγγεῖλει ὁ ἄγγελος καὶ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸν Ζαχαρίαν καὶ τὴν Ἐλισάβετ.

Γεννᾶται ἡ παρθένος Μαριάμ (τῇ 8 Σεπτεμβρίου), καὶ κατὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῶν γονέων τῆς ὑπόσχεσιν ἀφιερῶνται εἰς ἡλικίαν τριῶν ἐτῶν εἰς τὸν ναόν, ὅπου παρέμεινε δώδεκα ἔτη. (Ἐισόδια τῆς Θεοτόκου τῇ 21 Νοεμβρίου).

Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἀπέθανον οἱ γονεῖς αὐτῆς, κατ' ἀπόφασιν τῶν ἱερέων, ἐμνηστεύθη μετὰ τοῦ δικαίου καὶ εὐσε-

βοῦς Ἰωσήφ, ὅστις κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Δαβίδ. Τοῦτο δὲ ἐγένετο κατὰ θείαν πρόνοιαν, ἵνα ἡ παρθένος ἔχη καὶ ἀνδρὸς προστασίαν κατὰ τὴν γέννησιν καὶ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ δίκαιος γέρων Ἰωσήφ ἠρραβωνίσθη μόνον αὐτὴν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐνυμφεύθη. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐκκλησία τιμᾶ καὶ δοξάζει αὐτὴν ὡς ἀειπάρθενον.

Ἄφ' οὗ ἤκουσεν ἡ Θεοτόκος τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, εἶδε τὰ θαύματα, τὰ πάθη, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν αὐτοῦ, παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Υἱὸν αὐτῆς τῇ 15 Αὐγούστου (κοίμησις τῆς Θεοτόκου) ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ Ἰωάννου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Σωτὴρ εἶχεν ἐμπιστευθῆ αὐτὴν, εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Μεγάλη ἀρετὴ ἡ ταπεινοφροσύνη. Πᾶς ὁ ταπειῶν ἐάντὸν ὑψωθῆσεται. (Λουκ. ιγ'. 14).

Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν Σε τὴν Θεοτόκον τὴν ἀειμακάριστον καὶ παραμώμητον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβίμ, καὶ ἐνδοξότεραν ἀσυχρίτως τῶν Σεραφίμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὅτως Θεοτόκον Σε μεγαλύνομεν.

§ 8. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. (Λουκ. α' 26—38).

Ὅτε ἦλθεν ὁ προσδιωρισμένος καιρὸς νὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, παρουσιάσθη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ πρὸς τὴν παρθένον Μαριάμ εἰς τὴν πόλιν Ναζαρέτ καὶ εὐηγγελίσατο αὐτῇ, εἰπών· «Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν». (Εὐαγγελισμὸς 25 Μαρτίου).

Ἡ παρθένος ἰδοῦσα αὐτόν, ἐταράχθη, καὶ ἠπόρει διὰ τὴν λόγον.— Ἄλλ' ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· «μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, διότι εὖρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ· θὰ γεννήσῃς υἱὸν καὶ θὰ ὀνομάσῃς αὐτὸν Ἰησοῦν (= Σωτῆρα). Οὗτος θὰ ᾔηε μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς ὑψίστου καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας».

Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἡ παρθένος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὸν εὐαγγελισμὸν τοῦτον, ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· «Πνεῦμα ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου θὰ σε ἐπισκιάσῃ· διὰ τοῦτο καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον θὰ ὀνομασθῇ Υἱὸς Θεοῦ, καὶ θὰ σώσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ».—Τότε ἡ παρθένος Μαρία ἐν μεγίστῃ ταπεινοφροσύνῃ εἶπεν· «Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.—Ἴδου ἐποίησεν εἰς ἐμὲ μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἶνε μέγα εἰς τοὺς φοβουμένους αὐτόν».

Ὁ γέρον Ἰωσήφ, μὴ ἐννοῶν κατ' ἀρχὰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀπεφάσισε νὰ ἀπολύσῃ κρυφίως τὴν Θεοτόκον, ἀλλ' ὁ ἄγγελος Κυρίου, παρουσιασθεὶς εἰς αὐτὸν καθ' ὕπνον, ἐπεισεν αὐτὸν νὰ παραλάβῃ καὶ διαφυλάξῃ τὴν παρθένον, διότι τὸ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἦτο ἐκ Πνεύματος ἁγίου.

§ 9. Ἡ γέννησις καὶ ἡ περιτομὴ τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. α' 18—25. Λουκ. β' 1—21).

Ἦλθε τέλος ἡ μεγάλη καὶ χαρμόσυνος ἡμέρα, καθ' ἣν ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.—Ὁ Καῖσαρ Αὐγουστός διέταξε νὰ ἀπογραφῇ πᾶσα ἡ γνωστὴ τότε οἰκουμένη, ἥτις σχεδὸν ὅλη ἦτο ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐπορεύετο δὲ ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῆς Μαρίας ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ τῆς πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Βηθλεὲμ, διότι ἦτο αὐτὸς ἐκ τοῦ οἴκου καὶ τοῦ γένους τοῦ Δαβὶδ.

Κατὰ τὴν νύκτα λοιπὸν τῆς 25 Δεκεμβρίου ἐγέννησεν ἡ Θεοτόκος τὸν Ἰησοῦν ἐντὸς σπηλαίου, ὅπου κατέλυον καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι δὲν εὔρον κατάλυμα ἕνεκα τῆς μεγάλης συρροῆς τῶν ἀπογραφομένων.

Ἄγγελος δὲ Κυρίου παρουσιάζεται εἰς τοὺς ἐκεῖ πλησίον φυλάττοντας τὰ ποίμνια αὐτῶν τὴν νύκτα ποιμένας καὶ εὐαγγελίζεται εἰς αὐτοὺς χαρὰν μεγάλην, ὅτι ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ, ἐν τῇ πόλει τοῦ Δαβὶδ. Ἀπέστειλε δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον νὰ προσκυνήσωσι τὸ παιδίον, δοὺς τοῦτο τὸ σημεῖον, ὅτι θὰ εὕρωσι βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν τῇ φάτνῃ.

Ἐξαίφνης δὲ μετὰ τοῦ ἀγγέλου πλῆθος ἄλλο οὐρανίων ἀγγέλων ἐδοξολόγει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἀμέσως τότε ἔτρεξαν οἱ ἄκακοι ποιμένες καὶ ἀνεῦρον τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

Ἐπέστρεψαν δὲ δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν δι' ὅλα, ὅσα ἤκουσαν καὶ εἶδον.

Μετὰ ἡμέρας δὲ ὀκτώ ἀπὸ τῆς γεννήσεως (1 Ἰανουαρίου) περιετμήθη τὸ παιδίον καὶ ἐδόθη εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, τὸ δοθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου κατὰ τὸν εὐαγγελισμόν.

Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔσῃ ζωὴν αἰώνιον.

Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων γεννᾶται ἐν ταπεινότητι καὶ ἐν μεγίστῃ πενίᾳ.—Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πρώτη ἀρετὴ, ἥτις ἀνυψοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ Σωτὴρ κατήλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν.—Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ ἀρέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως.

§ 10. Ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ Ἰησοῦ

Ὁ πρεσβύτερος Συμεὼν καὶ ἡ προφητις Ἄννα.

(Λουκ. β' 22-40).

Μετὰ ἡμέρας τεσσαράκοντα (2 Φεβρουαρίου) ἔφερον ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱερουσόλυμα εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ τὸν παραστήσωσιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ νὰ προσφέ-

ρωσι θυσίαν ζευγος τρυγόνων και δύο νεοσσους περιστερῶν.

Ἦτο δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ ἄνθρωπος δίκαιος και εὐλαβής, ὀνομαζόμενος Συμεών. Εἶχε δὲ προειπεῖ εἰς αὐτὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον νὰ μὴ ἰδῆ θάνατον, πρὶν ἢ ἰδῆ τὸν Χριστὸν Κυρίου. — Ὅτε δὲ οἱ γονεῖς εἰσήγαγον τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς τὸν ναόν, ἐδέξατο αὐτὸ ὁ Συμεών εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ και ἠλόγησε τὸν Θεὸν και εἶπε· «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δεσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, και δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.»

Προεῖπε δὲ προσέτι ὁ Συμεών περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι θὰ γείνη μέγας, θὰ σώσῃ τὸν κόσμον, και ὅτι τέλος θὰ σταυρωθῇ.

Ἡ δὲ προφήτις Ἄννα, χήρα εὐσεβής, ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἔμενε πάντοτε ἐν τῷ ναῷ και ἐλάτρευε τὸν Θεὸν νύκτα και ἡμέραν μετὰ νηστείας και δεήσεων. Ἠξιώθη δὲ και αὕτη νὰ ἰδῆ τὸν Σωτῆρα και νὰ κηρύξῃ αὐτὸν εἰς πάντας, οἵτινες περιέμενον λύτρῳσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐτέλεσαν οἱ γονεῖς πάντα τὰ νόμιμα, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε, και ἐπληροῦτο ἀπὸ σοφίαν, και χάρις Θεοῦ ἦτο ἐπ' αὐτό.

§ 11. Μάγοι ἐξ ἀνατολῶν.

(Ματθ. β' 1 — 12).

Ὅτε ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐπὶ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ Μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἦλθον εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· «Ἡοῦ εἶνε ὁ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; διότι εἶδομεν αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ και ἦλθομεν νὰ προσκυνήσωμεν αὐτόν.»

Ἡ ἔλευσις αὕτη τῶν Μάγων κατετάραξε τὸν Ἡρώδη.

Διὰ τοῦτο προσεκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ καὶ ἠρώτα νὰ μάθη παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οὗτοι δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, διότι οὕτως ἐγράφη καὶ προσελέχθη ὑπὸ τῶν προφητῶν, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῆς μικρᾶς αὐτῆς πόλεως θὰ ἐξέλθῃ ἡγούμενος (Κύριος, ἀρχηγός), ὅστις θὰ ποιμάνῃ τὸν Ἰσραὴλ.

Τότε ἐκάλεσε κρυφίως ὁ Ἡρώδης τοὺς μάγους καὶ ἔμαθε παρ' αὐτῶν ἀκριβῶς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐφάνη ὁ ἀστήρ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· «πορεύθητε εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου, ὅταν δὲ εὑρητε αὐτό, ἀπαγγείλατέ μοι, διὰ νὰ ἔλθω καγὼ νὰ προσκυνήσω αὐτό».

Οἱ Μάγοι ἀκούσαντες τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν. Καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, τὸν ὅποιον εἶχον ἰδεῖ ἐν τῇ ἀνατολῇ, προηγεῖτο καὶ ὠδήγει αὐτούς, ἕως οὔ ἐλθῶν ἔστη ἐπάνω, ὅπου ἦτο τὸ παιδίον. — Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. — Ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, εὔρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτό, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσέφερον εἰς αὐτὸ χρυσὸν (ὡς εἰς βασιλέα), λίθωνον (ὡς εἰς Θεόν) καὶ σμύρναν (ὡς εἰς ἄνθρωπον).

Ὁ Θεὸς τότε διέταξεν αὐτοὺς κατ' ὄναρ νὰ μὴ ἐπιστρέψωσι πρὸς τὸν Ἡρώδη· διὰ τοῦτο ἀνεχώρησαν καὶ οὗτοι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Ἄλλαι μὲν βουλὰὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ Θεὸς κελεύει.

Οἱ μάγοι ἦσαν οἱ σοφοὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν.

Ὅλα τὰ ἔθνη τότε περιέμενον ἔρα Σωτῆρα.

§ 12. Φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον.

(Ματθ. β' 13 — 23).

Ἄφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ Μάγοι, ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη κατ' ὄναρ εἰς τὸν Ἰωσήφ, λέγων· «Ἐγέρθητι, παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φύγε εἰς Αἴγυπτον καὶ

μένε ἐκεῖ, ἕως οὗ εἶπω σοι, διότι ὁ Ἑρώδης μέλλει νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον διὰ νὰ φονεύσῃ αὐτό.» Ὁ Ἰωσήφ ἐγερθεὶς, παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.

Ὅτε δὲ εἶδεν ὁ Ἑρώδης, ὅτι οἱ μάγοι δὲν ἐπέστρεψαν καὶ ἐπομένως, ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπ' αὐτῶν, ἐθυμώθη λίαν, καὶ διέταξε νὰ φονεύσωσιν ἐν Βηθλεέμ καὶ εἰς τὴν περίχωρον αὐτῆς πάντα τὰ παιδία ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον, τὸν ὅποιον ἠκρίθωσε παρὰ τῶν Μάγων. — Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου, εἰπόντος: «Ὅτι θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς ἠκούσθη ἐν Ῥαμᾶ· Ῥαχὴλ ἔκλαιε τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῆ, διότι δὲν ὑπῆρχον.»

Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἑρώδης, ἄγγελος Κυρίου εἶπε κατ' ὄναρ εἰς τὸν Ἰωσήφ: «Ἐγερθεὶς, παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· διότι ἀπέθανον οἱ ζητοῦντες νὰ φονεύσωσι τὸ παιδίον.» — Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθε καὶ κατώκησεν εἰς τὴν πόλιν Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ ἡ προφητεία, ὅτι Ναζωραῖος θὰ ὀνομασθῆ ὁ Σωτὴρ.

Τὰ ποιηρὰ καὶ κακοῦργα σχέδια τῶν ἀνθρώπων ματαιοῦνται.

Ὁ Θεὸς προοεῖ καὶ φροῖτίζει περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ εἶνε αἰῶνια.

§ 13. Ὁ δωδεκαετής Ἰησοῦς ἐν τῷ γαῶ.

(Λουκ. β' 40 — 52).

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἐπορεύοντο κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ. — Παρέλαβον δὲ μεθ' ἑαυτῶν τὸν Ἰησοῦν, ὅτε οὗτος ἦτο δώδεκα ἐτῶν. — Ὅτε δὲ ἐτελείωσαν αἱ ἡμέραι τῆς ἑορτῆς, ἐνῶ ἐπέστρεψαν αὐτοὶ μετ' ἄλλων πολλῶν, ἔμεινεν ὁ Ἰησοῦς ἐν Ἱερουσαλήμ, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωσιν οἱ γονεῖς του, διότι ἐνόμισαν, ὅτι ἦτο μετὰ

τῆς λοιπῆς συνοδείας. Ὅταν ὁμως ἦλθεν ἑσπέρας, τὸν ἀνεζήτησαν μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν τὸν εὔρον, ὑπέστρεψαν πάλιν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν.

Μετὰ τρεῖς δὲ ἡμέρας εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθήμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν διδασκάλων, ἀκούοντα τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες ἐθαύμαζον διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὰς ἀποκρίσεις του.

Ὅταν δὲ εἶδον αὐτὸν οἱ γονεῖς του, ἐξεπλάγησαν. Ἡ δὲ μήτηρ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Τέκνον μου, διατί μᾶς ἔκαμες τοῦτο; Ἰδοῦ, ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ σὲ ἐζητοῦμεν μετὰ θλίψεως.»

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς. «Διὰ τί με ἐζητεῖτε; δὲν γνωρίζετε, ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ μένω ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου;» — Οὗτοι δὲ δὲν ἐνόησαν τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον εἶπεν εἰς αὐτούς. Μόνη δὲ ἡ μήτηρ διεστῆρει πάντας τούτους τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ της.

Κατέβη δὲ μετ' αὐτῶν εἰς Ναζαρέτ καὶ ἦτο εὐπειθῆς καὶ ὑποτασσόμενος εἰς τοὺς γονεῖς του.

Ὁ Ἰησοῦς εἶρε τὸ πρότυπον καὶ τὸ ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀκολουθῶμεν. — Ὁ Ἰησοῦς προέκοπτεν εἰς ὅλα τὰ ἀγαθὰ. — Πρέπει τακτικῶς καὶ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας νὰ ἐπισκεπτόμεθα τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ ἀκοῦμεν μετὰ προσοχῆς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ. Ο. ΠΡΩΤΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

§ 14. Τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.

(Μαθ. γ' 13 — 17 καὶ Λουκ. γ' 21 — 24).

Ὅτε ὁ Χριστὸς ἦτο ὡσεὶ τριάκοντα ἐτῶν, τότε ἦλθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, ἵνα

βαπτισθῆ ὑπ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ἐμπόδιζεν αὐτόν, λέγων· «ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ ὑπὸ σοῦ, καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς με;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· «ἄφες τώρα, διότι οὕτως εἶνε πρέπον νὰ πληρώσω πᾶσαν δικαιοσύνην.» Τότε ὑπεχώρησεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐβάπτισε τὸν Χριστόν. Ἀφοῦ δὲ ἐβαπτίσθη ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἰδοὺ ἀνέωχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ καὶ κατήλθεν ἐπ' αὐτόν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν εἴδει περιστερᾶς, διὰ νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Σωτήρ. Φωνὴ δὲ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἔλεγεν· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠύδόκησα.»

Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφαγερώθη προσκύνησις, τοῦ γὰρ Γερνήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει Σοι, ἀγαπητόν Σε νιδὸν ὀνομάζουσα. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς, ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανεῖς, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα Σοι.

Διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Κυρίου ἠγιάσθησαν τὰ ὕδατα, ἡ φύσις ὅλη.

Ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. (Ἰωάν. στ'. 69).

§ 15. Ὁ Ἰησοῦς πειράζεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου.

(Ματθ. δ' 1 — 11. Λουκ. δ' 1 — 13)

Μετὰ τὸ βάπτισμα φέρεται ὁ Ἰησοῦς ὑπὸ τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα πειρασθῆ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. — Ἀφ' οὗ δὲ ἐνήστευσεν ἡμέρας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσε. Τότε προσελθὼν εἰς αὐτόν ὁ διάβολος εἶπεν· «Ἐὰν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι γένωνται ἄρτοι.» — Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπε· «Δὲν ζῆ ὁ ἄνθρωπος μὲ ἄρτον μόνον, ἀλλὰ καὶ μὲ πάντα λόγον, ὅστις ἐξέρχεται διὰ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ.»

Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ, καὶ λέγει εἰς αὐτόν· «Ἐὰν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· διότι εἶνε γεγραμμένον, ὅτι οἱ ἄγγελοι θὰ σὲ βαστάσωσιν, ἵνα μὴ προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.» — Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Σωτὴρ διὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀναιρεῖ τὸν λόγον τοῦ διαβόλου, εἰπὼν· «ὅτι δὲν πρέπει ἄνευ λόγου νὰ ἐκπειράζῃς τὸν Θεόν σου,» ἤτοι δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε θαύματα.

Τέλος καὶ ἐκ τρίτου πειράζει ὁ Σατανᾶς τὸν Κύριον, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δεικνύει εἰς αὐτὸν πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, εἰπὼν· «ταῦτα πάντα θὰ σοι δώσω, ἐὰν πεσῶν προσκυνήσῃς με.» Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν παρασύρεται ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ λέγει εἰς αὐτόν· «ὕπαγε, Σατανᾶ, διότι εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι μόνον Κύριον τὸν Θεὸν ὀφείλομεν νὰ προσκυνῶμεν καὶ αὐτὸν μόνον νὰ λατρεύωμεν.»

Ἄφ' οὗ λοιπὸν εἶδεν ὁ πειρασμός, ὅτι οὐδὲν κατορθοῖ, ἀφῆκεν αὐτὸν καὶ ἀνεχώρησε· καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτόν.

Πολλάκις καὶ εἰς ἡμᾶς ἔρχονται σκέψεις κακαὶ καὶ πονηραί, πολλάκις ὁ πειρασμὸς μᾶς πειράζει, ἀλλ' ὁ εὐσεβὴς καὶ φρόνιμος νέος πράττει ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὁποῖον ὑπαγορεύει ὁ Θεός, ἢ συνείδησις καὶ τὸ λογικόν.

§ 16. Πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.

(Ματθ. δ' 17 — 25 καὶ Ἰωάν. α' 29 = 52)

Πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν ὁ Ἄνδρέας (ὅστις καὶ πρωτόκλητος λέγεται), καὶ ὁ Ἰωάννης (ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ ἡγαπημένος μαθητὴς), καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἰάκωβος.

Ὁ Ἄνδρέας εὐρίσκει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σίμωνα (τὸν

Πέτρον) καὶ λέγει εἰς αὐτόν, εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν (τὸν Χριστόν). Ἐφερε δὲ αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἐμβλέψας εἰς τὸν Σίμωνα, εἶπε· «Σὺ εἶσαι Σίμων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ, σὺ θὰ ὀνομασθῆς Κηφᾶς (ὅπερ ἐρμηνεύεται Πέτρος).»

Τὴν ἐπαύριον καλεῖ ὁ Ἰησοῦς ὡς μαθητάς του τὸν Φίλιππον, ὅστις καὶ αὐτὸς ἦτο ἐκ τῆς πόλεως Βηθσαιῶν, τῆς πατρίδος τοῦ Ἀνδρέου καὶ τοῦ Πέτρου. Ὁ Φίλιππος πάλιν εὐρίσκει τὸν Ναθαναήλ καὶ λέγει εἰς αὐτόν, εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγραψεν ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὸν ὅποιον προκατήγγειλαν οἱ προφῆται. Τότε ὁ Ναθαναήλ εἶπεν· «ἐκ Ναζαρέτ, τῆς μικρᾶς καὶ ἀσπύρου αὐτῆς πόλεως, δύναται νὰ προέλθῃ ἀγαθὸν τις;» Ὁ δὲ Φίλιππος συντόμως ἀπαντᾷ· «ἔρχου καὶ ἴδε.» Ὅτε δὲ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, εἶπεν· «ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.» Θαυμάζει ὁ Ναθαναήλ διὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰησοῦ. Ὅταν δὲ ὁ Σωτὴρ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἐγνώριζε τὸ εἰλικρινές του χαρακτήρος του, πρὶν ἢ τὸν καλέσῃ ὁ Φίλιππος, ὅταν ἐκάθητο ὑπὸ τὴν συκῆν, τότε ἀνεφώνησεν ὁ Ναθαναήλ· «Ραββί, σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.»

Ὁ Ἰησοῦς παραλαβὼν τοὺς ἕξ πρώτους αὐτοῦ μαθητάς, τοὺς ἀδελφοὺς Ἀνδρέαν καὶ Πέτρον, τοὺς ἀδελφοὺς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην (τοὺς υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου), τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Ναθαναήλ, περιήρχετο ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπεύων πᾶσαν ἀσθένειαν ἐν τῷ λαῷ.

Ἀξιοθαύμαστος ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἰησοῦς προσεκάλει τοὺς μαθητάς του νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ὡς Θεὸς δὲν ἔλεγε λόγους πολλοὺς, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἐπιτακτικῶς, ὡς ἐξουσία ἔχων, εἶπε πρὸς τοὺς τέσσαρας πρώτους μαθητάς, οἵτινες ἦσαν ἄλιεῖς·
«Λεῖτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἄλιεῖς ἀνθρώπων.»

Ἀξιοθαύμαστος προσέτι καὶ ἡ προθυμία τῶν πρώτων μαθητῶν

του, οἷτινες ἀφέντες καὶ γονεῖς καὶ πλοῖα καὶ δίκτυα (δηλαδὴ τὰ φίλιτατα αὐτῶν καὶ τὴν μένην περιουσίαν των), ἠκολούθησαν εὐθὺς αὐτόν.

Μεγάλη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων τοῦ Σωτῆρος. Διὰ τοῦτο καὶ κατώρθωσαν τοσαῦτα ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά καὶ σωτήρια!

§ 17. Ὁ Ἰησοῦς προσκαλεῖ ὡς μαθητὴν τὸν Ματθαῖον.

(Μάρκ. β' 13 — 18).

Ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε συνήθως παρά τὸν ποταμὸν Ἰορδάνην καὶ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ὁ δὲ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν διὰ τὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν του.

Ἐκεῖ παρά τὴν θάλασσαν εἶδε τὸν Λευὴν (Ματθαῖον), τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: «ἀκολούθει μοι.» Οὗτος δὲ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτόν.

Ὁ Ματθαῖος ἐκάλεσε τὸν Ἰησοῦν εἰς γεῦμα μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. — Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοί. — Οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν συντρώγοντα μετὰ τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, ἔλεγον εἰς τοὺς μαθητάς του: «διὰ τί ὁ διδάσκαλός σας τρώγει καὶ πίνει μετὰ ἀμαρτωλῶν;

Ὁ Ἰησοῦς ἀκούσας τοῦτο, λέγει εἰς αὐτούς: «οἱ υἱεῖς δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ ἀσθενεῖς. Ἐγὼ δὲν ἦλθον νὰ καλέσω τοὺς δικαίους, ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.» Πολλοὶ ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν καὶ ἠκολούθησαν αὐτόν.

Ματθ. ια' 28 καὶ 29. Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

§ 18 Οἱ δώδεκα ἀπόστολοι. Μαθηταὶ καὶ μαθητρίαι τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. ι' 1—42. Λουκ. ι' 1—24 Ἰωάν. γ' 1—12)

Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων εἶνε ταῦτα. Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου.

Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος. Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος.

Ἰάκωβος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος (ὁ ἐπονομασθεὶς Θαδδαῖος καὶ ὕστερον Ἰούδας, ὁ συγγραφεὺς μιᾶς ἐπιστολῆς καθολικῆς).

Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης (ὁ καὶ παραδοὺς τὸν Ἰησοῦν).

Οὗτοι οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι ἐγένοντο οἱ νέοι πατριάρχαι τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἦσαν δὲ οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ πιστοὶ σύντροφοι τοῦ Σωτῆρος.

Ἐκ τούτων ὁ Πέτρος διεκρίνετο διὰ τὴν θερμὴν αὐτοῦ πίστιν· διὰ τοῦτο καὶ πρῶτος ὠμολόγησε τὸν Χριστόν, ὅτι εἶνε υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ὁ δὲ Σωτὴρ ἀπήντησεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ ὀνομασθῆ Ἡέτρος, δηλαδὴ στερεὸς εἰς τὴν πίστιν, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς πέτρας ταύτης, τῆς πίστεως, θὰ οἰκοδομήσῃ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν οὐδεμίᾳ δύναμις θὰ καταλύσῃ.—Ὁ δὲ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος διεκρίνοντο διὰ τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Σωτῆρα.

Μετὰ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἄλλους ἑβδομήκοντα μαθητάς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο εἰς πᾶσαν πόλιν, ὅπου ἔμελλεν αὐτὸς νὰ ὑπάγῃ.

Ἐκτὸς τῶν μαθητῶν τούτων ἦσαν καὶ ἄλλοι, οἵτινες ἐκρύπτοντο διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Τοιοῦτοι ἦσαν πρῶτος ὁ Νικόδημος, ὅστις ἦτο ἄρχων τῶν Ἰουδαίων καὶ Φαρισαίων, καὶ ἦλθε νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐπιθυμῶν νὰ

μάθη τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Σωτὴρ εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι ἐὰν θελή νὰ σωθῆ πρέπει νὰ ἀναγεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, δηλαδὴ νὰ πιστεύσῃ πρῶτον καὶ ἔπειτα νὰ βαπτισθῆ. Δεύτερος δὲ ἦτο ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, σεβαστὸς καὶ σεμνὸς βουλευτής. Καὶ οἱ δύο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος ἐγένοντο φανερά μαθηταὶ αὐτοῦ.

Ἦσαν δὲ καὶ πολλαὶ γυναῖκες, αἵτινες ἠκολούθουν τὸν Χριστόν, ἤκουον τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ καὶ διηκόνουν αὐτὸν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. Τοιαῦται ἦσαν ἡ Μαρία, συγγενῆς τῆς Θεοτόκου· Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ· ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία, αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου· ἡ Σαλώμη, ἡ μήτηρ τῶν Ζεβεδαιῶν· ἡ Ἰωάννα, ἡ γυνὴ τοῦ Χουζᾶ, ἐπιτρόπου τοῦ Ἡρώδου, ἡ Σουσάνα, καὶ ἄλλαι πολλαί. Ἀποστέλλων δὲ ὁ Σωτὴρ τοὺς μαθητάς του εἰς τὸ κήρυγμα, ἔδωκε τὰς ἐξῆς ὁδηγίας·

«Κηρύξατε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλετε. Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκόν εἰς τὰς ζῶνας ὑμῶν. — Ἐργάζεσθε τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ Θεὸς θὰ φροντίσῃ περὶ ἡμῶν. — Γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστῆραι.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θὰ φωτίσῃ καὶ ὁδηγήσῃ ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. — Μὴ φοβεῖσθε τὸν κόσμον. Θὰ μισηθῆτε ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· ἀλλ' ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ο ΣΩΤΗΡ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΥΤΟΥ

§ 19. Ὁ Σωτήρ.

(Ἰωάν. ι' 15 καὶ 30, ιδ' 9, η' 46, ε' 12 καὶ 22, ιζ' 5, ιβ' 46, στ' 35, ιε' 5. Ματθ. κατ' 63, κη' 20, κ' 28, ι' 37 καὶ 30, ιστ' 24 — 27).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Εἶνε ὁ Θεάνθρωπος, δηλαδή τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀναμάρτητος, καὶ ὡς τοιοῦτος μόνον ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ γείνη μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ὁ Χριστὸς εἶνε Θεός, εἶνε τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, ὁ Λόγος, ὅστις ἔγεινεν ἄνθρωπος, γεννηθεὶς ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου.

Εἶνε Θεός, διότι πάντα, ὅσα εἶχεν ὁ Πατήρ, ἔδωκε καὶ τῷ Υἱῷ, ὡς ὁ ἴδιος εἶπεν· «Ὅσα Ἐκεῖνος ποιεῖ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ τιμῶν τὸν Πατέρα, τιμᾷ καὶ τὸν Υἱόν».

Εἶνε Θεός, διότι αὐτὸς καὶ ὁ Πατήρ ἐν εἰσιν, ὡς ὁ ἴδιος εἶπεν· ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἐσμέν.

Εἶνε Θεός, διότι ἀνέστη καὶ ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Ἀλλὰ εἶνε καὶ ἄνθρωπος, διότι ἐγεννήθη εἰς ὠρισμένον χρόνον ἐκ τῆς Θεοτόκου, ἔλαβε σάρκα, ἐπέινασεν, ἐδίψησεν, ἔκλαυσεν, ἐλυπήθη, ἐφανερώθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ συνωμίλησε μετ' αὐτῶν, ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη.

Εἶνε τέλειος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀναμάρτητος, διότι ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος ἁγίου, διότι δὲν εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, διότι οὐδεὶς, οὐδὲ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του, ἠδυνήθησαν νὰ ἐλέγξωσιν αὐτὸν περὶ ἁμαρτίας. — Ὁ βίος του, ἡ διδασκαλία του, τὰ ἔργα του, τὰ πάθη του ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν ἀναμάρτητον καὶ ἅγιον.

Ὁ Σωτὴρ ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶνε ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ, τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὅτι ἦλθεν ἵνα δώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

§ 20. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία.

(Ματθ. κεφάλ. ε', ς' καὶ ζ').

α'

Ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν ὀνομάζομεν τὴν θαυμαστὴν καὶ ὠραίαν ἐκείνην διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἀπήγγειλεν ὁ Σωτὴρ ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ πρὸ τῶν μαθητῶν του καὶ τοῦ ὄχλου, ὅστις συνηθροίσθη ἐπὶ τινος λόφου πλησίον τῆς Καπερναοῦμ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰ θεῖα διδάγματα τοῦ θεοῦ διδασκάλου.—Ὁ Σωτὴρ μακαρίζει πρῶτον τοὺς πτωχοὺς τῶ πνεύματι (τοὺς ταπεινόφρονας), διότι πρώτη καὶ κυρία ἀρετὴ εἶνε ἡ ταπεινοφροσύνη· ἔπειτα δὲ τοὺς πενθοῦντας διὰ τὰς ἁμαρτίας των, τοὺς μετανοοῦντας, τοὺς πράξις, τοὺς δικαίους, τοὺς ἐλεήμονας, τοὺς καθαροὺς τὴν καρδίαν, τοὺς εἰρηνοποιούς, τοὺς διωχομένους διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Πρὸς τοὺς μαθητάς του λέγει, ὅτι αὐτοὶ εἶνε τὸ ἅλας καὶ τὸ φῶς τῆς γῆς, οἵτινες ἐμελλον νὰ φωτίσωσι τὸν κόσμον.

Ὅτι δὲν ἦλθε διὰ νὰ καταλύσῃ τὸν Νόμον ἢ τοὺς Προφῆτας, ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ συμπληρώσῃ αὐτούς.

Διὰ τοῦτο λέγει, ὅτι ὄχι μόνον ἀπαγορεύεται ὁ φόνος, ἀλλὰ καὶ πᾶσα λέξις ὑβριστικῆ.

Ἀπαγορεύει τὸν ὄρκον, καὶ παραγγέλλει, ἵνα ὁ λόγος ἡμῶν ἦνε τὸ Ναὶ καὶ τὸ Οὐ.

Ἐδίδαξε δὲ ὁ Σωτὴρ τὴν ὑψίστην ἀρετὴν, τὴν πρὸς πάντα ἄνθρωπον καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπην, εἰπὼν·

Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς

καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισούν-
 τας ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόν-
 των ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον
 αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ
 βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

β'

Μετὰ ταῦτα δίδει ὁ Σωτὴρ ἐντολὰς καὶ συμβουλὰς, πῶς
 πρέπει νὰ ἐκπληρῶμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν
 Θεόν, πρὸς τὸν πλησίον καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς.

Ὅταν προσευχώμεθα, δὲν πρέπει, λέγει, νὰ μιμώ-
 μεθα τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἵτινες προσή-
 χοντο διὰ νὰ τοὺς βλέπη ὁ κόσμος, ἀλλὰ νὰ εἰσερχώμεθα
 εἰς τὸ δωμάτιον τῆς προσευχῆς καὶ νὰ προσευχώμεθα ἐν
 τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ οὐράνιος Πατήρ μας, ὁ βλέπων ἐν τῷ
 κρυπτῷ, ὁ καρδιογνώστης, θὰ μᾶς ἀποδώσῃ ἐν τῷ φανερῷ.
 Πρέπει δὲ νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ πράγματα λογικὰ καὶ
 δυνατὰ· νὰ μὴ φλυαρῶμεν δὲ καὶ πολυλογῶμεν εἰς τὰς
 προσευχάς, ἔχοντες ἄλλοῦ τὸν νοῦν μας. Μᾶς ἔδωκε δὲ τὸν
 λαμπρότατον τύπον τῆς προσευχῆς, τὸ Πάτερ ἡμῶν, ἥτις
 εἶνε σύντομος μὲν, ἀλλὰ θεία καὶ περιέχει πᾶν ὅ,τι πρέπει
 νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ.¹

Ὅταν νηστεύωμεν, δὲν πρέπει νὰ καυχώμεθα διὰ
 τοῦτο, οὐδὲ νὰ τὸ λέγωμεν καὶ νὰ δεικνύωμεν, ὅτι εἴμεθα
 καταβεβλημένοι ἀπὸ τὴν νηστείαν, ὅπως μᾶς ἐπαινέσωσιν οἱ

¹ Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ
 βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα
 ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
 ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

άνθρωποι, διότι δῆθεν ἐκτελοῦμεν τὸ καθήκον ἡμῶν. Οὕτως ἔπραττον καὶ πράττουσιν οἱ ὑποκριταί.

Ὅταν κάμνωμεν ἐλεημοσύνην, δὲν πρέπει νὰ τὸ κηρύττωμεν καὶ νὰ καυχώμεθα διὰ τοῦτο, ὅπως δοξασθῶμεν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεὸς θέλει, ὅταν κάμνωμεν ἐλεημοσύνην, νὰ μὴ γνωρίζῃ ἡ ἀριστερά μας τί δίδει ἡ δεξιὰ μας.

Παραγγέλλει δὲ εἰς ἡμᾶς ὁ Σωτὴρ νὰ μὴ ἔχωμεν πάντοτε τὸν νοῦν μας εἰς τὸ τι θὰ φάγωμεν καὶ τι θὰ πῖωμεν, καὶ ποῖα ἐνδύματα θὰ κατασκευάσωμεν καὶ θὰ φορέσωμεν, διότι τότε δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν τὸν νοῦν μας εἰς τὸν Θεόν, ὅστις δίδει ὅλα ταῦτα εἰς τοὺς ζητοῦντας πρῶτον τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ἔπειτα τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς τὴν συντήρησιν ἡμῶν. Ἄφου ὁ Θεὸς φροντίζει περὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, πολλῶ περισσότερον προνοεῖ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἶνε τὸ κάλλιστον τῶν δημιουργημάτων καὶ διαφέρει πολὺ ἀπὸ αὐτά.—Οὐδεὶς δύναται συγχρόνως Θεῷ δουλεῦν καὶ Μαμμωνᾶ (Θεῷ τοῦ πλοῦτου).—Ὅπου δὲ εἶνε ὁ θησαυρὸς ἡμῶν, ἐκεῖ εἶνε καὶ ἡ καρδιά ἡμῶν.

γ'

Μὴ κατακρίνετε, διδάσκει ὁ Σωτὴρ, τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ μὴ κατακριθῆτε καὶ ὑμεῖς.

Ὅταν θέλῃς νὰ διορθώσῃς τὰ σφάλματα τοῦ ἄλλου, διόρθωσον πρῶτον τὰ σφάλματα τὰ ἰδικά σου.

Αἰτεῖτε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ· ζητεῖτε καὶ θὰ εὔρητε.

Πάντα ὅσα ἂν θέλητε νὰ σᾶς κάμωσιν οἱ ἄνθρωποι, κάμετε καὶ ὑμεῖς ὁμοίως. Οὗτος εἶνε ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Ἡ πύλη τῆς ἀρετῆς εἶνε στενή· ἡ ὁδός, ἣτις φέρει εἰς τὴν ζωὴν, εἶνε τεθλιμμένη. Τὰ καλὰ διὰ κόπου ἀποκτῶνται.

Ὁ Θεὸς δὲν θέλει μόνον λόγους καὶ προσευχὰς ξηράς,

Κύριε, Κύριε, ἀλλὰ καὶ ἔργα καλὰ. Θέλει νὰ ποιῶμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ.

Τελευτᾶ δὲ ὁ Σωτὴρ τὴν Θεϊαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν διὰ τῆς ἐξῆς θαυμαστῆς εἰκόνας καὶ παρομοιώσεως.

Ὅστις ἀκούει καὶ ποιεῖ τοὺς λόγους αὐτοῦ, ὁμοιάζει πρὸς ἄνθρωπον φρόνιμον, ὅστις ᾠκοδόμητε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν, εἰς στερεὸν μέρος, καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ αὕτη δὲν ἔπεσε, διότι ἦτο θεμελιωμένη ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν.

Καὶ πᾶς ὅστις δὲν ἀκούει οὐδὲ ἐκτελεῖ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, ὁμοιάζει πρὸς ἄνθρωπον μωρόν, ἀνόητον, ὅστις ἔκτισε τὴν οἰκίαν του ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἤλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ ἔπεσαν ἐπάνω εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦτο ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

§ 21. Αἱ παραβολαὶ τοῦ Σωτῆρος ¹.

α. Παραβολαὶ περὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

(Ματθ. ιγ' 1 — 52. Λουκ. ιγ' 4 — 16).

Θέλω νὰ ἴησοῦς νὰ διδάξῃ τὸν ὄχλον, πῶς ἡ βασιλεία του, ὁ Χριστιανισμὸς ἐν γένει, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἀξηθη καὶ νὰ περιλάβῃ ὅλον τὸν κόσμον ὑπὸ τῆν σκέπην του, εἶπεν εἰς αὐτὸν τὰς ἐξῆς ἐπτά παραβολὰς.

¹ Παραβολὴ εἶνε σύντομος καὶ ἀπλῆ ἠθικὴ διήγησις, τῆς ὁποίας ἄλλη μὲν εἶνε ἡ κατὰ λέξιν ἐρμηνεία καὶ ἄλλη ἡ κατὰ τὴν ὑποδηλουμένην ὑψηλὴν καὶ θεϊαν ἔννοιαν. — Διὰ τῆς παραβολῆς ἄλλο λέγεται καὶ ἄλλο ἐννοεῖται. — Διὰ τῶν παραβολῶν ἐδίδαξεν ὁ Σωτὴρ αἰσθητῶς καὶ ἀπλῶς τὰς ὑψηλοτέρας ἀληθείας. — Ἡ πλατυτέρα ἀνάπτυξις καὶ ἐφαρμογὴ τῶν παραβολῶν ἀφίεται τῷ διδάσκοντι.

1. Παραβολή τοῦ σπορέως.

Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων διὰ νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον αὐτοῦ· ἐνῶ δὲ ἔσπειρεν αὐτόν, ἄλλος μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγον αὐτόν.

Ἄλλος δὲ σπόρος ἔπεσεν ἐπάνω εἰς πετρῶδες μέρος, καὶ ἅμα ἐφύτρωσεν, εὐθὺς ἐξηράνθη, διότι δὲν εἶχε πάχος γῆς καὶ ὑγρασίαν διὰ νὰ αὐξήσῃ.

Ἄλλος σπόρος ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, αἵτινες συναυξηθεῖσαι μετὰ τοῦ σπόρου ἀπέπνιξαν αὐτόν.

Ἄλλος σπόρος ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ ἐφύτρωσε καὶ ἔκαμε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης τοῦ σπορέως διδάσκει ἡμᾶς ὁ Σωτήρ, ὅτι πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἀκούομεν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸν λόγον τῆς ἐκκλησίας, τῶν γονέων, τῶν διδασκάλων, ἀλλ' ἄλλοι μὲν τὸν δέχονται καὶ γίνονται καλοὶ καὶ χρηστοὶ ἄνθρωποι, ἄλλοι δὲ διὰ μίαν στιγμὴν τὸν δέχονται, ἀλλ' ὕστερον τὸν λησμοιοῦν, διότι ἔρχεται ὁ διάβολος, οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, αἱ κακαὶ συναστροφαί, καὶ ἐνσπείρουσιν τὰς πορνῆς σκέψεις, αἵτινες πρίγουν καὶ καταστρέφουν τὴν καλὴν διδασκαλίαν.

2. Παραβολὴ τῶν ζιζανίων.

Ἵμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ τὸν γεωργὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἔσπειρε καλὸν σπέρμα εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ ἐκοιμῶντο οἱ ἐργάται, ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀμέσως ἀπῆλθεν.

Ὅτε ὁμοῦς ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ ἔκαρποφόρησε, τότε ἐφάνησαν καὶ τὰ ζιζάνια.

Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον εἰς αὐτόν· Κύριε, σὺ ἔσπειρας καλὸν σπέρμα εἰς τὸν ἀγρὸν σου· πόθεν ἔχει τώρα ὁ ἀγρὸς ζιζάνια;

Ἐκεῖνος δὲ εἶπεν· ἄνθρωπος ἐχθρὸς ἔπραξε τοῦτο. Οἱ δὲ δοῦ-

λοι εἶπον εἰς αὐτόν· θέλεις νὰ ὑπάγωμεν καὶ νὰ ἐκριζώσωμεν καὶ συνάξωμεν τὰ ζιζάνια; Ὁ κύριος ὁμοίως τοῦ ἀγροῦ εἶπεν, ὄχι, διότι δυνατὸν νὰ ἐκριζώσητε καὶ τὸν σῖτον· ἄφρατε νὰ αὐξηθῶσι καὶ τὰ ζιζάνια καὶ ὁ σῖτος. Κατὰ τὸν καιρὸν δὲ τοῦ θερισμοῦ συνάξομεν χωριστὰ τὰ ζιζάνια καὶ τὰ καίομεν, καὶ χωριστὰ τὸν σῖτον, τὸν ὅποιον φέρομεν εἰς τὴν ἀποθήκην.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης διδάσκει ἡμᾶς ὁ Σωτὴρ, ὅτι ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ ὑπάρχουσι καὶ καλοὶ καὶ κακοί. Κατὰ τὴν δευτέραν δὲ παρουσίαν θέλουσι χωρισθῆ οἱ ἀγαθοὶ ἀπὸ τοὺς πονηροὺς, καὶ οἱ μὲν πρῶτοι θὰ ἀνταμειφθῶσιν, οἱ δὲ δεῦτεροι θὰ τιμωρηθῶσι.

3. Παραβολὴ τοῦ κόκκου συνάπεως.

Ὁμοία εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ κόκκον συνάπεως, τὸν ὅποιον λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ. Ὁ κόκκος οὗτος εἶνε μὲν μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῆ, εἶνε μεγαλύτερον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ γίνεται δένδρον μέγα, ὥστε ἔρχονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν εἰς τοὺς κλάδους αὐτοῦ.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης διδάσκει ἡμᾶς ὁ Σωτὴρ, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶνε μικρὸς κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ὕστερον αὐξάνει.—Ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία εἶχε κατ' ἀρχάς ὀλίγους πιστοὺς, ὕστερον βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐγένετο μεγάλη καὶ ἀριθμῆ σήμερον ἑκατομύρια πιστῶν, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ γενήσεται μία ποιμνὴ καὶ εἰς ποιμνὴν, ὁ Χριστός.

4. Παραβολὴ τῆς ζύμης.

Ὁμοία εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ ζύμην, τὴν ὁποίαν λαβοῦσα γυνὴ ἀνέμιξεν εἰς τὸ ἄλευρον, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Ὁ λόγος τοῦ θεοῦ εἶνε σύντομος, ἀλλ' ἔχει μεγίστην δύναμιν.

Τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε μικρὸν βιβλίον, ἀλλ' ἔπεισε καὶ πείθει μυριάδας ἀνθρώπων. — Ἡ δύναμις τῆς ἐκκλησίας εἶνε μεγίστη, δυναμένη νὰ μεταβάλλῃ τὸν κόσμον.

5. Παραβολὴ τοῦ κεκρυμμένου θησαυροῦ.

Ὅμοια εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ θησαυρὸν κεκρυμμένον ἐντὸς ἀγροῦ, τὸν ὁποῖον ἅμα ἠῦρεν ἄνθρωπος ἔκρυψεν ἐκεῖ· ἀπὸ δὲ τὴν χαρὰν τοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε θησαυρὸς κεκρυμμένος, ἀλλὰ καὶ ἀνεκτίμητος, χάριν τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα δύναται τις νὰ ἐγκαταλίπῃ.

6. Παραβολὴ τοῦ ἐμπόρου, τοῦ εὐρόντος πολύτιμον μαργαρίτην.

Ὅμοια εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ ἔμπορον, ὅστις ἐζήτηε νὰ ἀγοράσῃ καλοὺς μαργαρίτας. Ἄμα δὲ εὗρεν ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, εὐθὺς ἀπῆλθεν, ἐπώλησεν ὅλα ὅσα εἶχε, καὶ ἐπιστρέψας ἠγόρασεν αὐτόν.

Ἡ θρησκεία τοῦ Σωτῆρος εἶνε ὁ πολύτιμος μαργαρίτης, τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει μὲ πᾶσαν θυσίαν νὰ ἀγοράσῃ.

7. Παραβολὴ τῆς σαγήνης, τῆς βληθείσης εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὅμοια εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ σαγήνην, τὴν ὁποῖαν ἔρριψαν οἱ ἄλιεῖς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐσύναξαν ἰχθῦς ἀπὸ ὅλα τὰ γένη. Ἄφου δὲ ἐγέμισε, τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες συνήθροισαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγεῖα, τὰ δὲ κακὰ τὰ ἐπέταξαν. Οὕτω θὰ γείνη κατὰ τὴν συντελείαν τοῦ αἰῶνος. Ὁ Σωτὴρ θὰ χωρίσῃ τοὺς δικαίους ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλοὺς· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι θὰ ἀπολαύσωσι τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ θὰ τιμωρθῶσι.

Πολλοὶ λέγονται Χριστιανοί, ἀλλ' ὀλίγοι ἐκτελοῦσι τὰς ἐντολάς τοῦ Σωτῆρος. — Πολλοὶ εἶνε κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

β'. Αἱ λοιπαὶ κυριώτεραι παραβολαὶ ¹.

1. Παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ.

(Λουκ. ιε' 11—32).

Διδάσκων ὁ Σωτὴρ τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀμαρτωλοὺς εὐσπλαγχνίαν, ὅταν οὗτοι εὐκρινῶς μετανοῶσιν, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα· Πάτερ, δός μοι τὸ ἀνήκον μέρος τῆς περιουσίας μου. Καὶ διεμοίρασεν ὁ πατήρ εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας συνάξας πάντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀνεχώρησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐδαπάνησε πάντα, ἔγεινε πείνα μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ αὐτὸς ἤρχισε νὰ στερεῖται. Τότε ὑπῆγε καὶ προσεκολλήθη εἰς ἓνα τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, ὅστις ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ διὰ νὰ βόσκη χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ξυλοκεράτων, τὰ ὅποια ἔτρωγον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδεν εἰς αὐτόν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς ἑαυτὸν, εἶπε· Πόσοι ὑπηρέται τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτου, ἐγὼ δὲ χάνομαι ἀπὸ τῆν πείναν! Ἀναστάς θέλω ὑπάγει ἀμέσως πρὸς τὸν πατέρα μου, θὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του καὶ θέλω εἰπεῖ πρὸς αὐτόν· Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· καὶ δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν ὑπηρετῶν σου. Καὶ ἀναστάς, ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

¹ Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου ἐτηρήσαμεν ἀκριβῶς τὸν διηγηματικὸν τρόπον τῶν Εὐαγγελιστῶν, τοῦτον παντὸς ἄλλου προκρίνοντες, ὅπως οἱ μαθηταὶ συνειθίσωσιν ἐν τῇ εὐαγγελικῇ ἀπλή καὶ διδακτικῇ διηγήσει.

Ἐνώ δὲ ἀπείχεν ἔτι μακρὰν, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εὐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ἔειπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ υἱός· Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου.

Καὶ ὁ πατὴρ εἶπε πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Φέρετε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ φέρετε τὸν μόνυχον τὸν σιτευτόν, σφάζατε αὐτόν, καὶ φαγόντες, εὐφρανθῶμεν· διότι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦτο, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦτο καὶ εὗρέθη. Καὶ ἤρχισαν νὰ εὐφραίνωνται.

Ἦτο δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ υἱὸς ἐν τῷ ἀγρῷ. Καὶ καθὼς ἐπλησίασεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἤκουσε συμφωνίαν καὶ χοροῦς. Καὶ προσκαλέσας ἓνα τῶν δούλων ἠρώτα τί συμβαίνει ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦλθε· καὶ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόνυχον τὸν σιτευτόν, διότι ἀπῆλαυσεν αὐτὸν ὑγιαίνοντα. Καὶ ὠργίσθη καὶ δὲν ᾔθελε νὰ εἰσεέλθῃ.

Ἐξῆλθε λοιπὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς τὸν πατέρα· Ἰδοῦ, τόσα ἔτη σὲ δουλεύω, καὶ ποτὲ ἐντολὴν σου δὲν παρέβην· καὶ εἰς ἐμὲ οὐδὲ ἐρίφιον ἔδωκας ποτε διὰ νὰ εὐφρανθῶ μετὰ τῶν φίλων μου· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ κακῶν καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων, ἦλθεν, ἔσφαξας τὸν μόνυχον τὸν σιτευτόν.

Ὁ δὲ πατὴρ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐκνον σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶσαι· καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ εἶνε· ἔπρεπε δὲ νὰ εὐφρανθῶμεν καὶ νὰ χαρῶμεν, διότι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦτο καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦτο καὶ εὗρέθη.

Διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου υἱοῦ δεικνύει ὁ Σωτὴρ, ὅτι ὁ ἀ-

πομακρυνόμενος τοῦ Θεοῦ περιπίπτει εἰς πλεῖστα κακά, δυστυχεῖ καὶ ἀποθνήσκει τῆς πείρης.

Ὁ Θεός, ὡς πατήρ φιλόστοργος, δέχεται πάντοτε εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ τὸν ἀληθῶς μετανοοῦντα, θυσιάζει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, τὸν μορογενῆ αὐτοῦ Υἱόν, καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως προφυλάττηται παρὰ τὸς κακοῦ.

Τὰ τέκνα, ὅταν ἀπομακρύνονται τῷ πατρικῷ οἴκῳ καὶ ἀπειθῶσιν εἰς τὰς καλὰς συμβουλὰς τοῦ πατρὸς, περιπίπτουσιν εἰς τὸ κακόν.

Οἱ γονεῖς εἶνε πάντοτε φιλόστοργοι.— Οἱ ὀδελφοὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶνται.

2. Παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.

(Ματθ. κί' 1—14).

Θέλων ὁ Σωτὴρ νὰ διδάξῃ, ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἤμεθα πάντοτε ἐτοιμοὶ, διότι δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, οὔτε τὴν στιγμήν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

Ὁμοία εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ δέκα παρθένας, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν φρόνιμοι, καὶ πέντε μωραί. Καὶ αἱ μὲν μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, δὲν ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ νυμφίος ἐβράδυνεν, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκοιμῶντο. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νυκτὸς ἐγένετο κραυγὴ. Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἐσηκώθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἠτοίμασαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

Καὶ αἱ μὲν μωραὶ εἶπον πρὸς τὰς φρονίμους· Δότε εἰς ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐλαίου σας· διότι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· Μήποτε δὲν ἀρκέσῃ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἐσᾶς, ὑπάγετε κάλλιον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε δι' ἑαυτάς. Ἐν ᾧ δὲ ἀπῆρχοντο διὰ νὰ ἀγοράσωσιν, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι· Κύριε, Κύριε, ἀνοιξὸν εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅτι δὲν σᾶς γνωρίζω.

Ἀγρυπνεῖτε λοιπόν, διότι δὲν εἰξεύρετε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ὁ Σωτὴρ διδάσκει, ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἤμεθα πάντοτε ἔτοιμοι, ὡς αἱ πέντε φρόνιμοι παρθένοι, διότι δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, οὔτε τὴν στιγμήν τῆς δευτέρας παρουσίας.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦνε προμηθεὺς καὶ ὄχι ἐπιμηθεὺς.

Οἱ φρόνιμοι παραδέχονται καὶ ἐκτελοῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ χριστιανισμοῦ· οἱ ἄφρονες ἐπὶ βλάβῃ αὐτῶν κοιμῶνται τὸν ὕπνον τῆς ἀσεβείας.

3. Παραβολὴ τῶν δέκα τάλαντων.

(Ματθ. κε' 14 — 30).

Διδάσκων ὁ Σωτὴρ, ὅτι πάντες κατὰ τὰς δυνάμεις μας ὀφείλομεν νὰ καλλιεργῶμεν τὰ χαρίσματα, τὰ ὅποια ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Ἀνθρωπὸς τις ἀναχωρῶν, ἐκάλεσε τοὺς δούλους αὐτοῦ· καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δὲ δύο, εἰς ἄλλον δὲ ἓν· εἰς ἕκαστον κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἰκανότητα· καὶ ἀνεχώρησεν εὐθύς.— Ὑπῆγε δὲ ὁ λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα, καὶ εἰργάσθη δι' αὐτῶν, καὶ ἔκαμεν ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὁσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἓν, ὑπῆγε καὶ ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔκρυψε τὸ

ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. — Μετὰ δὲ καιρὸν πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ θεωρεῖ τὸν λογαριασμὸν μετ' αὐτῶν. Καὶ ἐλθὼν ὁ λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα, προσέφερεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντα μοῦ παρέδωκας· ἰδοὺ ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος αὐτοῦ· Εὐγε, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἰς τὰ ὀλίγα ἐφάνης πιστός, ἐπὶ πολλῶν θέλω σὲ καταστήσει· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ λαβὼν τὰ δύο τάλαντα, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντα μοῦ παρέδωκας· ἰδοὺ, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς· Εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὐγε, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἰς τὰ ὀλίγα ἐδείχθης πιστός, ἐπὶ πολλῶν θέλω σὲ καταστήσει· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ λαβὼν τὸ ἓν τάλαντον, εἶπε· Κύριε, σὲ ἐγνώριτα, ὅτι εἶσαι αὐστηρὸς ἄνθρωπος, θερίζων ὄπου δὲν ἔσπειρας, καὶ συνάγων, ὅπου δὲν διεσχόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ὑπήγα καὶ ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἰδοὺ ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπε πρὸς αὐτόν· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤξευρες, ὅτι θερίζω ὄπου δὲν ἔσπειρα, καὶ συνάγω, ὅθεν δὲν διεσχόρπισα· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ βάλῃς τὸ ἀργύριόν μου εἰς τοὺς τραπεζίτας· καὶ ἐλθὼν ἐγώ, ἤθελον λάβει τὸ ἐμὸν μετὰ τόκου.

Λάβετε λοιπὸν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε εἰς τὸν ἔχοντα τὰ δέκα τάλαντα. Διότι εἰς πάντα τὸν ἔχοντα θέλει δοθῆ καὶ περισσευθῆ· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἔχει, θέλει ἀφαιρεθῆ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον τοῦτον ρίψατε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ θέλει εἶσθαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ τριγμὸς τῶν ὀδόντων.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης διδάσκει ὁ Σωτὴρ, ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ χαρίσματα, ὁ μὲν πολλὰ, ὁ δὲ ὀλίγα, ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν του δύναμιν, τὰ ὅποια ὀφείλει νὰ καλ-

λιεργῆ καὶ ἀναπτύσσει διὰ τῆς μελέτης, διὰ τῆς ἐντίμου ἐργασίας, διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν λοιπῶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας παρεχομένων μέσων. Ὅστις εἶνε ὀκνηρός, καὶ δὲν ἐπιμελεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθὲν τάλαντον, χάρισμα, θέλει τιμωρηθῆ καὶ θὰ ἀφαιρεθῆ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχει.

Ὁ Θεὸς θὰ ζητήσῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν λόγον τοῦ χαρίσματος καὶ τῶν πράξεων ἐνὸς ἐκάστου.

4. Παραβολὴ τοῦ ποιμένους, τοῦ διαχωρίζοντος τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

(Ματθ. κε' 31 — 46).

Ὁ Σωτὴρ θέλων τὰ διδάξῃ ὅτι ἡ πρώτη καὶ κυρία ἀρετὴ εἶνε ἡ ἀγάπη πρῶτον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δευτέρον πρὸς τὸν πλησίον, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως θὰ ζητήσῃ κυρίως παρὰ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ ἔργα ἀγαθὰ, εἶπε τὴν ἑξῆς παραβολὴν.

Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε θέλει καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ θέλουσι συναχθῆ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ θέλει χωρίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ θέλει στήσει τὰ πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἀριστερῶν.

Τότε ὁ βασιλεὺς θέλει εἰπεῖ πρὸς τοὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Ἐλθετε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην εἰς ἡμᾶς βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· διότι ἐπεινάσα, καὶ μοι ἐδώκατε νὰ φάγω· ἐδίψατα, καὶ με ἐποτίσατε· ξένος ἤμην, καὶ με ἐφιλοξενήσατε· γυμνός, καὶ με ἐνεδύσατε· ἡσθένησα, καὶ με ἐπετέκρηθητε· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς ἐμέ.

Τότε θέλουσιν ἀποκριθῆ πρὸς αὐτὸν οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον καὶ ἐφιλοξενήσα-

μεν; ἢ γυμνόν, καὶ ἐνεδύσαμεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, θέλει εἰπεῖ πρὸς αὐτούς· Ἄληθῶς σὰς λέγω, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε εἰς ἓνα τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμὲ ἐποιήσατε.

Τότε θέλει εἰπεῖ πρὸς τοὺς ἐξ ἀριστερῶν· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ. Διότι ἐπεινάσα, καὶ δέν μοι ἐδώκατε νὰ φάγω· ἐδίψησα καὶ δέν με ἐποτίσατε· ξένος ἤμην, καὶ δέν με ἐφιλοξενήσατε· γυμνός, καὶ δέν με ἐνεδύσατε· ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ δέν με ἐπεσκέφθητε.

Τότε θέλουσιν ἀποκριθῆ πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοί, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ δέν σε ὑπηρετήσαμεν; Τότε θέλει ἀποκριθῆ πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἄληθῶς σὰς λέγω, ἐφ' ὅσον δέν ἐποιήσατε εἰς ἓνα τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ εἰς ἐμὲ ἐποιήσατε.

Καὶ θέλουσιν ἀπέλθει οἱ μὲν ἄδικοι εἰς κῶλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. (1) +

Ὁ Θεὸς ζητεῖ καρδίαν καθαρὰν. — Ὁ χριστιανισμὸς εἶνε ἀγάπη καὶ φιλαδελφία. — Πάντες οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ἀδελφοί, τέκνα τοῦ αὐτοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς. — Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δαρεῖζει τὸν Θεόν.

Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τὸν πλησίον ἐν γένει, ἀγαπᾷ καὶ τὸν Θεόν.

(1) Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο λέγεται καὶ Εὐαγγέλιον τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τῆς κρίσεως, διότι λόγος γίνεται περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν. Ἀναγινώσκειται δὲ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω.

5. Παραβολὴ τοῦ πλουσίου, τοῦ ὁποίου εὐφόρησεν ἡ γῶρα.

(Λουκ. ιβ' 16 — 22).

Διδάσκων ὁ Σωτὴρ, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶνε πρόσκαιρον ἀγαθόν, καὶ ὅτι ὁ πλούσιος εἶνε μόνον οἰκονόμος τοῦ Θεοῦ, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ γῶρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί νὰ κάμω; διότι δὲν ἔχω ποῦ νὰ συνάξω τοὺς καρπούς μου. Καὶ εἶπε· Τοῦτο θέλω κάμει· θέλω χαλάσει τὰς ἀποθήκας μου, καὶ οἰκοδομήσει μεγαλειτέρας, καὶ θέλω συνάξει ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου· καὶ θέλω εἰπεῖ πρὸς τὴν ψυχὴν μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ, κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτην τὴν νύκτα τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ὅσα δὲ ἠτοίμασας, τίνος εἶνε; — Οὕτω θὰ συμβῆῃ εἰς πάντα, ὅστις θησαυρίζει εἰς ἑαυτόν, καὶ δὲν πλουτεῖ εἰς Θεόν.

Διδασκόμεθα διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης, ὅτι ἡ ὑπέρμετρος ἀγάπη τοῦ πλοῦτου καὶ ἡ ἀκράτητος ἐπιθυμία πρὸς ἀπόκτησιν ἐπιγείων ἀγαθῶν φέρει ζάλην καὶ φροντίδας.

Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου εἶνε ἄγνωτος. — Πρέπει γὰρ φροντιζόμεν πρῶτον περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῆς καρδίας, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον περὶ τοῦ σώματος.

Καλὸν εἶνε γὰρ διαθέτωμεν τὰ ὑπάρχοντά μας ἐγκαίρως, διότι ἄγνωτος εἶνε ἡ ὥρα τοῦ θανάτου.

6. Παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου.

(Λουκ. ι' 25 - 34.)

Διδάσκων ὁ Σωτὴρ, ὅτι ὀφείλομεν πάντα ἄνθρωπον ἀρεξαιρέτως γὰρ ἀγαπῶμεν, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἀλλοφύλους καὶ ἀλλοθρησκούς, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Νομικός τις, πεπαιδευμένος, προσῆλθεν εἰς τὸν Ἰησοῦν,

πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσω διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ μωσαϊκῷ νόμῳ τί εἶνε γεγραμμένον; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου», καὶ «τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ὅρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο κάμνε, καὶ θέλεις ζῆται. Ἄλλ' ἐκεῖνος θέλων νὰ δικαιώσῃ ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς εἶνε πλησίον μου;

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ περιέπεσεν εἰς τοὺς ληστές· οἵτινες, ἀφοῦ ἐγύμνωσαν καὶ κατεπλήγωσαν αὐτόν, ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες αὐτὸν ἡμιθανῆ.

Κατὰ τύχην δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινε δι' ἐκείνης τῆς ὁδοῦ, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀδιάφορος ἔμεινε καὶ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης, φθάσας εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδοιπορῶν, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦτο, καὶ ἰδὼν αὐτόν εὐσπλαγχνίσθη· καὶ πλησιάσας ἔδεσσε τὰς πληγὰς αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· καὶ ἐπιβιβάσας αὐτόν ἐπὶ τὸ κτῆνος αὐτοῦ, ἔφερεν αὐτόν εἰς τι ξενοδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

Τὴν δὲ ἐπαύριον, ὅτε ἐξήρχετο, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια, ἔδωκεν εἰς τὸν ξενοδόχον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ,τι ἂν πλέον δαπανήσης, ἐγώ, ὅταν ἐπανέλθω, θέλω σοὶ ἀποδώσει.

Τίς λοιπὸν ἐκ τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται, ὅτι ἐδείχθη καὶ ἔγινε πλησίον τοῦ ἔμπεσοντος εἰς τοὺς ληστές; Ὁ δὲ εἶπεν, ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος εἰς αὐτόν. Εἶπε λοιπὸν πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Ὑπάγε, καὶ ποίει καὶ σὺ ὁμοίως.

Πᾶς ἄνθρωπος εἶνε πλησίον, τὸν ὅποιον ἀφείλομεν νὰ ἀγαθοποιῶμεν, ὅταν μάλιστα δυστυχῆ.

Ὁ καλὸς Σαμαρείτης εἶρε ὁ Σωτήρ, (τὸν ὁποῖον οἱ Ἰουδαῖοι ἐκάλουν ὑβριστικῶς Σαμαρείτην, ὄχι γνήσιον Ἰουδαῖον).

Τὰ δύο δηγράμια εἶρε ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καιρὴ Διαθήκη — Τὸ παρδοχεῖον εἶρε ἡ ἐκκλησία — Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Λευίτης δηλοῦσιν, ὅτι αἱ τελεταὶ καὶ αἱ θυσίαι καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ σώσωσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆν ἁμαρτίαν.

Ἐπρεπε γὰρ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἦτο πληγωμένος ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, καὶ νὰ φέρῃ ταύτας ἐπὶ τῶν ὤμων του.

7. Παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου ¹.

(Λουκ. ις' 19 — 31).

Διδάσκων ὁ Σωτήρ, ὅποῖαν τιμωρίαν ὑφίστανται οἱ πλούσιοι ἐκεῖνοι, οὔτινες δὲν ἐλεοῦσι τοὺς πτωχοὺς, καὶ ὅποῖαν δόξαν καὶ μακαριότητα ἀπολαμβάνουσιν οἱ πτωχοὶ ἐκεῖνοι, οὔτινες καρτερικῶς καὶ μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεὸν ὑπομένουσι τὰς δυστυχίας ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

Ἀνθρωπὸς τις ἦτο πλούσιος, καὶ ἐνεδύετο πορφύραν καὶ στολὴν βυσσίνην, πολυτελεῖ ἐνδύματα, εὐφραίνόμενος καθ' ἡμέραν μεγαλοπρεπῶς. Ἦτο δὲ πτωχὸς τις ὀνομαζόμενος Λάζαρος, ὅστις ἔκειτο πληγωμένος πλησίον τῆς πύλης αὐτοῦ, καὶ ἐπεθύμει νὰ χορτασθῇ ἀπὸ τῶν ψιγίων, τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι, ἐγλείφον τὰς πληγὰς αὐτοῦ. Ἀπέθανε δὲ ὁ πτωχός, καὶ ἤχθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη.

Καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἐνῶ ἦτο

¹ Ἡ διήγησις τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου εἶνε μᾶλλον παραβολὴ ἢ πραγματικὴ ἱστορία, διότι ἔχει πολλὰς τὰς μεταφορὰς καὶ τὰς ἀλληγορίας. Ἐπίσης πολλὰ χειρόγραφα τοῦ Εὐαγγελίου πρὸ τοῦ Ἀνθρωπὸς τις ἦν κτλ. ἔχουσιν· εἶπε δὲ καὶ ἑτέραν παραβολήν. Τοῦτου ἕνεκεν κατατάσσομεν τὴν διήγησιν ταύτην ἐν ταῖς παραβολαῖς.

ἐν βατάνοις, βλέπει τὸν Ἀβραάμ μακρόθεν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνάξας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον τὸν Λάζαρον, διὰ νὰ βάψῃ τὸ ἄχρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ καταδροσίῃ τὴν γλῶσσάν μου· διότι βασανίζομαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ ὁ Ἀβραάμ· Τέκνον, ἐνθυμήθητι, ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ ὁ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· τώρα οὗτος μὲν παρηγορεῖται, σὺ δὲ βασανίζεσαι. Καὶ ἐκτὸς τούτων πάντων, μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα εἶνε ἐστηριγμένον, ὥστε οἱ θέλοντες νὰ διαβῶσιν ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς νὰ μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν νὰ διαπερῶσι πρὸς ἡμᾶς.

Τότε εἶπεν ὁ πλούσιος· Παρακαλῶ σε λοιπόν, πάτερ, νὰ πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου διὰ νὰ βεβαιώτῃ τοὺς πέντε ἀδελφούς μου τί συμβαίνει ἐν τῷ ἄδῃ καὶ διδάξῃ αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ὥστε νὰ μὴ ἔλθωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βατάνου. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ· Ἔχουσι τὸν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἅς ἀκούσωσιν αὐτούς. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν ὑπάγῃ πρὸς αὐτούς, θέλουσι μετανοήσῃ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν· Ἐάν τὸν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας δὲν ἀκούωσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἀναστῇ ἐκ νεκρῶν θέλουσι πεισθῆ.

Ἐν τῷ ἄδῃ δὲν ὑπάρχει μετάνοια.

Ἐκ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ἀνακούφισις τῶν καταδικασμένων ἁμαρτωλῶν, δι' ἃ καὶ ἡμεῖς δεήσεις καὶ θυσίας καὶ μνημόσυνα κάμνομεν, παρακαλοῦντες τὸν Θεόν, ὡς τὸν οὐράνιον Βασιλέα, ἵνα δώσῃ μικρὰν χάριν εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Τῷ πλουσίῳ τὸ ὄνομα δὲν ἀναφέρεται, ἵνα μάθωμεν, ὅτι ὁ πλοῦτος καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ αἱ τροφαὶ καὶ ἡ πολυτέλεια δὲν σημαίνουν τίποτε, ἐὰν δὲν ἔχωμεν ὄνομα χρηστόν. — Κάλλιον ὄνομα χρηστόν ἢ πλοῦτος πολὺς.

8. Παραβολή τῶν κακῶν γεωργῶν.

(Ματθ. κ' 33 - 46).

Ἐλέγχων ὁ Σωτὴρ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ κυρίως τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, οἵτινες οὐ μόνον δὲν ἐδίδασκον ἀληθῶς τὸν κόσμον, τὸν λογικὸν τοῦτον ἀμπελῶνα, ἀλλὰ καὶ ἔδερον καὶ ἐκακοποίησαν τοὺς προφήτας καὶ τοὺς ἁγίους ἄνδρας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ τέλος ἐφόνευσαν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Ἄνθρωπός τις ἦτο οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ περιέβαλεν αὐτὸν μὲ φραγμόν, καὶ ἔσκαψεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησε πύργον καὶ ἐμίσθωσεν αὐτὸν εἰς γεωργούς καὶ ἀπεδήμησεν.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, διὰ νὰ λάβωσι τοὺς καρπούς αὐτοῦ. Καὶ συλλαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἄλλον μὲν ἔδειραν, ἄλλον δὲ ἐφόνευσαν, ἄλλον δὲ ἐλιθοβόλησαν.

Ἠάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλειοτέρους τῶν πρώτων· καὶ ἔπραξαν εἰς αὐτοὺς ὡσαύτως.

Ἵστερον δὲ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Θέλουσιν ἐντραπή τὸν υἱόν μου. Ἄλλ' οἱ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὗτος εἶνε ὁ κληρονόμος· ἔλθετε, ἃς φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ ἃς κατακρατήσωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ πιάσαντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἐφόνευσαν.

Ὅταν λοιπὸν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί θέλει κάμει εἰς τοὺς γεωργούς ἐκεῖνους; Λέγουσι πρὸς αὐτόν· Κακοὺς κακῶς θέλει ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα θέλει μισθώσει εἰς ἄλλους γεωργούς, οἵτινες θέλουσιν ἀποδώσει εἰς αὐτὸν τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

Λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· Ποτὲ δὲν ἀνεγνώσατε ἐν ταῖς

γραφαῖς· Ὁ λίθος, τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦν-
τες, οὗτος ἐγένετο κεφαλὴ γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένεεν
αὕτη καὶ εἶνε θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

Διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι θὰ ἀφαιρεθῇ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἀπὸ ὑμᾶς καὶ θὰ δοθῇ εἰς ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐν καιρῷ θὰ
φέρῃ τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπειδὴ ἐπέμενον εἰς τὸ κακόν, ἐστερήθησαν πολλῶν
ἀγαθῶν διὰ τοῦτο καὶ ὁ χριστιανισμὸς διεδίθη εἰς ἄλλα ἔθνη,
τὰ ὁποῖα ἔφερον καρποὺς ἀξίους τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ λίθος, τὸν ὁποῖον περιεφρόνησαν οἱ Ἰουδαῖοι, εἶνε ὁ Χριστός.
ὅστις ἐγένετο κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας. Οἱ κακοὶ γεωργοὶ εἶνε οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. — Ἀμπελῶν εἶναι ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός,
τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς περιέφραξε διὰ τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ
νόμου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποῖου ἐθεμελίωσε τὴν συναγωγὴν. — Ὁ
υἱὸς τοῦ οἰκοδεσπότην εἶνε ὁ Σωτὴρ, τὸν ὁποῖον οἱ κακοὶ γεωργοὶ
ἐσταύρωσαν.

9. Παραβολὴ τοῦ ποιήσαντος δεῖπνον μέγα.

(Λουκ. ιδ' 16—24 καὶ Ματθ. κβ' 1—14).

Κατακρίνων ὁ Σωτὴρ ἐκείτους, οἵτινες εἶνε παραδεδομένοι εἰς τὰ
ὕλικά ἀγαθὰ καὶ φροντίζουσι μόνον διὰ τὰ ἀυξήσωσι τὰ ὑπάρχοντα
αὐτῶν, ἀμελοῦσι δὲ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἶπε τὴν ἐξῆς
παραβολὴν·

Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολ-
λοὺς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου,
διὰ τὰ εἶπε πρὸς τοὺς κεκλημένους· Ἐρχεσθε, ἐπειδὴ πάντα
ἤδη εἶναι ἑτοιμα. Καὶ ἤρχισαν πάντες μὲ μίαν γνώμην νὰ
παραιτῶνται. Ὁ πρῶτος εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀγρὸν ἠγόρασα,
καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐξέλθω καὶ ἴδω αὐτόν· παρακαλῶ σε ἔχε
με παρητημένον. Καὶ ἄλλος εἶπεν· Ἠγόρασα πέντε ζεύγη
βοῶν, καὶ ὑπάγω νὰ δοκιμάσω αὐτά· παρακαλῶ σε ἔχε με
παρητημένον. Καὶ ἄλλος εἶπε· Γυναῖκα ἐνυμφεύθη· καὶ διὰ
τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω. Καὶ ἐλθῶν ὁ δούλος ἐκεῖνος ἀπ-

ἠγγείλε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε πρὸς τὸν δούλον αὐτοῦ· Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ εἰσάγαγε ἐδῶ τοὺς πτωχοὺς καὶ βεβλαμμένους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, ἔγγεινεν ὡς προσέταξας, καὶ εἶνε ἔτι τόπος. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἐξέλθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον νὰ εἰσέλθωσι, διὰ νὰ γεμισθῇ ὁ οἶκός μου· διότι σὰς λέγω, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων θέλει γευθῆ τοῦ δείπνου μου· διότι πολλοὶ εἰσιν οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί.

Ἄνθρωπος, ὅστις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, εἶναι ὁ Θεός. Ὁ δούλος εἶναι ὁ Σωτὴρ, ὅστις ἔλαβε μορφήν δούλου, ἔγεινεν ἄνθρωπος, διὰ νὰ καλέσῃ εἰς τὸν χριστιανισμὸν τὸν κόσμον, ὅστις ἦτο δούλος τῆς ἁμαρτίας. Οἱ κεκλημένοι εἶναι οἱ Ἰουδαῖοι πρῶτον, εἶτα δὲ καὶ ἄλλοι οἱ ἄνθρωποι, πρὸς τοὺς ὁποίους κηρύττεται μὲν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν δέχονται τὴν πρόσκλησιν, διότι εἶνε ἐντελῶς παραδεδομένοι μόνον εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ, εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὰς ἀγορὰς κτημάτων. Διὰ τοῦτο οὗτοι μὲν ὡς ἀνάξιοι τιμωροῦνται, μένουσιν ἔξω τοῦ δείπνου καὶ τοῦ γάμου, ἐκεῖνοι δὲ, οἵτινες μετενόησαν καὶ ἐδέχθησαν νὰ γείνωσιν ἀληθεῖς χριστιανοί, θὰ κληρονομήσωσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν.—

Πολλοὶ λέγονται χριστιανοί, ἀλλ' ὀλίγοι εἶνε ἐκλεκτοὶ καὶ ἀληθινοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Σωτῆρος. — Οἱ ἔσχατοι γίνονται πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι. (Ἰδε καὶ Ματθ. κ. 1—16).

10. Παραβολὴ τοῦ φιλάνθρωπου καὶ δικαίου βασιλέως.

(Ματθ. ιη' 23 — 35).

Διδάσκων ὁ Σωτὴρ, ὅτι πρέπει νὰ ἤμεθα φιλάνθρωποι πρὸς τὸν πλησίον καὶ νὰ συγχωρῶμεν τὰ σφάλματα αὐτοῦ, καθὼς ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τὰ ἰδικά μας, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ ἄνθρωπον βασιλέα, ὅστις ἠθέλησε νὰ λογαριασθῆ μετὰ τῶν δούλων του. Καὶ

πρῶτον προσήλθεν εἰς ὀφειλέτης δέκα χιλιάδων ταλάντων. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος δὲν εἶχε νὰ τὰ ἀποδώσῃ, διέταξεν ὁ κύριος αὐτοῦ νὰ πωλήσουν τὴν οἰκίαν καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ νὰ ἀποδοθῇ τὸ χρέος. Περὶ ὧν ὁ δούλος εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του, προσεκύνει αὐτὸν καὶ παρεκάλει νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ περιμένῃ· ὁ δὲ κύριος εὐσπλαγχνισθεὶς, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ ἀφῆκεν εἰς αὐτόν τὸ δάνειον.

Ἐξεληθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος, εὔρεν ἓνα τῶν συνδούλων του, ὅστις ἐχρεώσται εἰς αὐτὸν ἑκατὸν δηνάρια· καὶ συλλαβὼν αὐτόν, τὸν ἐπέβη, λέγων· ἀπόδος μοι ὅ τι μοῦ χρεωστεῖς. Περὶ ὧν δὲ ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας του παρεκάλει αὐτόν, λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ θὰ σοῦ ἀποδώσω τὸ χρέος. Ἐκεῖνος δὲ δὲν ἤθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτόν εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὔ ἀποδώσῃ τὸ χρέος. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα καὶ τὴν ἀσπλαχνίαν του, ἐλυπήθησαν πολὺ· καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν κύριον, ἀνήγγειλαν ἀκριβῶς τὰ διατρέξαντα. Τότε προσκαλέσας αὐτόν ὁ κύριος, λέγει εἰς αὐτόν· Δούλε πονηρέ, ἐγὼ σοῦ ἀφῆκα ὅλον ἐκεῖνο τὸ πολὺ χρέος, ἐπειδὴ μὲ παρεκάλεσας· δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ ἐλεήσῃς τὸν σύνδουλόν σου, καθὼς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, ἔβαλεν αὐτόν εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὔ νὰ ἀποδώσῃ ὅλον τὸ χρέος.

Δὲν θὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ σφάλματα ἡμῶν, εἰὰν δὲν συγχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ καρδίας τὰ σφάλματα τοῦ πλησίον μας.

"Ὅταν τις δὲν συγχωρῇ τὰ σφάλματα τοῦ ἄλλου, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν Θεὸν τό· ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

11. Παραβολὴ τοῦ ἀδίκου κριτοῦ.

(Λουκ. ιη' 4—18).

Διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀποδίδῃ τὸ δι-

καιον εις τον αδικουμενον, και να μη επιμενη εις το κακον, ειπε την εξης παραβολην·

Ἦτο κριτής τις ἐν τινι πόλει, μὴ φοβούμενος τὸν Θεὸν καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος. Ἦτο δὲ καὶ μία χήρα γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἣτις ἤρχετο εἰς τὸν κριτὴν, παρακαλοῦσα αὐτὸν καὶ λέγουσα· ἀπόδος μοι δικαιοσύνην· σῶσόν με ἀπὸ τὸν ἀντιδίκόν μου. Οὗτος δὲ ἔμενον ἀδιάφορος καὶ ἀσπλαχνος. Ἀλλ' ἡ χήρα ἐπέμενε καὶ ἤρχετο καθ' ἐκάστην πρὸς αὐτόν.—Τέλος ὁ κριτής εἶπε καθ' ἑαυτὸν· ἂν καὶ τὸν Θεὸν δὲν φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον δὲν ἐντρέπωμαι, ὁμως ἐπειδὴ ἡ χήρα αὕτη ἐπιμένει καὶ μὲ ἐνοχλεῖ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, διὰ τοῦτο θὰ τῆς δώσω τὸ δίκαιον.—Καὶ πράγματι ἠλέησε καὶ ἐδικαίωσε τὴν χήραν.

Τότε εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἀκούοντας αὐτόν· Ἠκούσατε τί ἔκαμεν ὁ ἀδικὸς ἐκεῖνος κριτής· ὁ δὲ Θεός, ὁ δίκαιος κριτής, δὲν θὰ ἐλεήσῃ καὶ εἰσακούσῃ ἐκείνους, οἵτινες μετὰ πίστεως παρακαλοῦσιν αὐτόν·

Ὁ Θεός, ὁ μακρόθυμος, ὁ πολυέλεος καὶ ὁ δίκαιος, θὰ ἀνταποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τοὺς ἀδικουμένους, καὶ διὰ τῆς προσευχῆς παρακαλοῦντας αὐτόν.

Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

12. Παραβολὴ τοῦ τελῶνον καὶ Φαρισαίου.

(Λουκ :ζ' 9—10).

Θέλων ὁ Σωτὴρ νὰ διδάξῃ, ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη ἀνυψοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἡ δὲ ὑπερηφάνεια ταπεινοῖ αὐτόν, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολὴν·

Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν διὰ νὰ προσευχηθῶσιν. Ὁ εἷς ἦτο Φαρισαῖος καὶ ὁ ἄλλος τελῶνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεῖς, προσήρχετο καθ' ἑαυτὸν ταῦτα· Εὐχαριστῶ σοι, Θεέ, ὅτι δὲν εἶμαι καθὼς οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, ἄρπαγες,

ἄδικοι, ἢ καὶ καθὼς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δις τῆς ἐβδομάδος, δίδω τὸ δέκατον ἐξ ὀσίων ὅσα ἔχω.

Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἰστάμενος, δὲν ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ. Τότε λέγει ὁ Σωτῆρ· Κατέβη ὁ τελώνης εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δεδικαιωμένος μᾶλλον, παρὰ ὁ Φαρισαῖος, διότι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Οὐδείς ἀναμάρτητος εἰμὴ ὁ Θεός. — Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶνε ἡ πρώτη ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὴ τοῦ χριστιανοῦ, εἶνε τὸ ἄριστον μέσον τῆς προόδου, εἶνε τὸ τῶν ἀρχαίων «γυῶθι σαυτὸν,» καὶ τὸ τοῦ Σωκράτους «ἐν οἷδα ὅτι οὐδὲν οἷδα» — Ἡ μετάνοια φέρει τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν. — Ὁ ὑπερήφανος εἶνε κοῦφος, ἔχει ταπεινὰ αἰσθήματα, ἀγροεῖ τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου καὶ κατακρίνεται. — Οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν οἱ διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἐκυχῶντο διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀυστηρότητα καὶ δικαιοσύνην των. — Οἱ τελῶναι ἐθεωροῦντο ἄδικοι, διότι ἐλαμβάνον πολλοὺς φόρους καὶ ἐπέζον τὴν λαόν¹.

22. Ὁ πλούσιος γεατίσκος.

(Ματθ. ιθ', 16-26 καὶ Λουκ. ιθ', 18-28).

Νεανίσκος τις, πλούσιος καὶ ἄρχων, προσῆλθεν εἰς τὸν Ἰη-

¹ Ἄλλας τινὰς παραβολὰς π. χ. περὶ τῶν δύο τέκνων, ὧν τὸ πρῶτον δὲν ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς του, ὕστερον δὲ μετανοῆσαν ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ, ἴδε Ματθ. κεφ. κ' 28-31. — Περὶ τοῦ βασιλέως, τοῦ ποιήσαντος γάμον τῶ υἱῷ αὐτοῦ, ἴδε Ματθ. κβ' 1-14. — Περὶ τοῦ φρονίμου δούλου, ὅστις ἔμεινεν ἄγρυπνος, περιμένων τὸν Κύριον αὐτοῦ, διότι δὲν ἐγνώριζε τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ κύριος αὐτοῦ, ἴδε Λουκ. ιθ' 35-48. — Περὶ τῆς ἀκάρου συκῆς, τὴν ὁποίαν ὁ φιλόνητος Κύριος τοῦ ἀμπελωνοῦ διέταξε νὰ μὴ κόψωσι, μήπως φέρῃ καρπὸν κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, ἴδε Λουκ. ιγ' 1-9. — Περὶ τοῦ ἀπολλώλου τοῦ προβάτου καὶ τῆς ἀπολεσθεῖσης ὄραρχου, τὰ ὅποια μετὰ κόπον πολὺν εὗρεν ὁ ἀπολέσας αὐτά, καὶ περὶ τῆς χαρᾶς ἧτις ἐγένετο ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐνός ἁμαρτωλοῦ, ἴδε Λουκ. ιε' 1-10 κτλ.

σοῦν καὶ ἠρώτησεν αὐτόν, εἰπών· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν νὰ κάμω διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Διὰ τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. Ἐὰν θέλῃς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, φύλαξον τὰς ἐντολάς. Ὁ δὲ νεανίσκος λέγει εἰς αὐτόν. Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τό· οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐκεῖνος δὲ εἶπε· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου· τί πλέον μου λείπει; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐὰν θέλῃς νὰ γείνης τέλειος, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ θὰ ἔχῃς θησαυρόν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ νεανίσκος, ἀπῆλθε λυπούμενος, διότι ἦτο πολὺ πλούσιος, ἔχων κτήματα πολλὰ.—Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· πόσον δυσκόλως οἱ πλούσιοι θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· εὐκολώτερον εἶνε νὰ διέλθῃ σχοινίον χονδρὸν (κάμιλος) διὰ τῆς ὀπῆς τῆς βελόνης ἢ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.—Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο καὶ ἔλεγον· τίς λοιπὸν δύναται νὰ σωθῇ;—Παρατηρήσας τότε αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· «τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστί παρὰ τῷ Θεῷ.»

Λὲν ἀρκεῖ νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴ βλάπτωμεν τὸν πλησίον, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ εὐεργετῶμεν αὐτόν. — Ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστί. Πίστις καὶ ἔργα σώζουσι τὸν ἄνθρωπον. — Ὁ πλοῦτος συήθως γίνεται ἀφορμὴ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκάγαθιας.

§ 23. Ὁ Σωτὴρ ἐργαζέται κληροῦ τὴν διδασκαλίαν του.

Ὁ Σωτὴρ ὄχι μόνον διὰ τοῦ λόγου, διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὀμιλίας καὶ τῶν παραβολῶν, ἐδίδασξε τὸν κόσμον τί ἔπρεπε

νά πράττη, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ βίου, διὰ τῶν πράξεών του, ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς ὅλα ὅσα ἐδίδαξε, δηλαδὴ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην.

1) Τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην ἀπέδειξεν ὁ Χριστὸς τρανῶς, διότι ἀκριβῶς ἐξεπλήρωσε τὸ θεῖον Αὐτοῦ θέλημα. Πρώτη αὐτοῦ φροντίς, ἡ τροφή αὐτοῦ, ἦτο νὰ ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς του. Ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἔπαθε πολλά, ὑβρίσθη, ἐσυκοφαντήθη, ἐρραπίσθη, ἐσταυρώθη, τὰ πάντα ὑπέμεινεν, ὅπως δοξασθῇ ὁ οὐράνιος αὐτοῦ Πατήρ, ὅπως γείνη τὸ θέλημά του, καὶ ἔλθῃ ἡ βασιλεία του. Προσηύχεται, ἐδοξολόγει, ἠὲ χαρίσται τὸν Θεόν, ἔκλινε τὸ γόνυ καὶ ἠτένιζε τὸ βλέμμα του πρὸς αὐτόν. — Ἐξῆ ἐν τῷ Θεῷ, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. — Ἡ καρδία του ἦτο ὅλως ἀφοσιωμένη πρὸς τὸν Θεόν, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεδέετο στενῶς διὰ τῆς ἀγάπης.

Προσῆρχετο τακτικῶς εἰς τὰς συναγωγὰς, ἐτελεῖ τὰ τοῦ Νόμου, ἠγγίαζε τὰς ἑορτὰς καὶ ἐδίδασκε τακτικῶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2) Τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ἐφανέρωσε σαφῶς ὁ Σωτὴρ, διότι χάριν τοῦ ἀνθρώπου κατήλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔπαθεν ὡς ἄνθρωπος. — Ὡς ὁ καλὸς ποιμὴν ἐθυσίασε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων. — Πανταχοῦ ἐζήτει τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ἵνα τὸ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν ποιμνὴν. — Ἐχαιρε χαρὰν μεγάλην διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Παράδειγμα ἔχομεν τὸν ἀρχιτελώνην καὶ πλούσιον Ζαχαῖον, ὅστις, ἐπειδὴ ἦτο μικρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ δὲν ἠδύνασο νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὴν συκομορέαν, πλησίον τῆς ὁποίας ἐμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Χριστός, ὅστις, ἅμα τὸν εἶδεν, καὶ ὡς καρδιογνώστης ἐγνώρισε τὴν μετάνοιαν καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ αἰσθήματα, εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ζαχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι, διότι σήμερον θὰ μείνω εἰς τὸν οἶκόν σου.» Ὁ δὲ Ζαχαῖος μετανοήσας, ἔδωκε τὰ

ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων του εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀπέδωκε τὸ τετραπλοῦν εἰς ὅποιον ἠδίκησε. Τότε ὁ Χριστὸς χαίρων διὰ τὴν ἐπιστροφήν αὐτοῦ, ἀνεφώνησε: «Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο.» (Λουκ. ιθ' 1-10.)

Ἔτερον παράδειγμα τῆς ἀγάπης τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἔχομεν τὸ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικός, τὴν ὁποίαν ἤθελον οἱ Φαρισαῖοι νὰ καταδικάσωσιν εἰς τὸν διὰ λιθοβολισμοῦ θάνατον. Τότε ὁ Σωτὴρ εἶπε τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον λόγον: «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω». Τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ τοὺς Φαρισαίους κατήγγυε, διδάξας, ὅτι οὐδεὶς εἶνε ἀναμάρτητος πλὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν γυναῖκα ἔσωσεν, εἰπὼν εἰς αὐτήν: Πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. (Ἰωάν. ἡ, 1-11.)

Ἡγάπα τὴν ἀθωότητα, τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ ἀνυπόκριτον τῆς καρδίας, ἡ ὑλόγει τὰ παιδία, καὶ τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, ἔλεγεν: «ἄφετε τὰ παιδία ἐλθεῖν πρὸς με, καὶ μὴ ἐμποδίζετε αὐτά, διότι τῶν τοιούτων εἶνε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.»

Ὡς φίλος, ἦτο φίλος θεῖος, πιστὸς καὶ εἰλικρινῆς καὶ εὐεργετικὸς, δι' ὃ καὶ ἐλυπήθη καὶ ἐκλαυσε διὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου αὐτοῦ Λαζάρου, καὶ παρηγόρησε τὰς θρηνοῦσας ἀδελφὰς αὐτοῦ, ἀναστήσας αὐτόν.

3) Ὡς Ἰουδαῖος, ἡγάπα τὴν ἰδίαν πατρίδα. Εἶπεν, ὅτι δὲν εἶνε καλὸν νὰ λαμβάνη τις τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του καὶ νὰ τὸν ρίπη εἰς τοὺς ξένους καὶ τὰ κυνάρια, Ἐλυπεῖτο δὲ πολὺ διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν Ἰουδαίων.

Τοῦτο δὲ καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἀξιοσημειώτων λόγων, τοὺς ὁποίους εἶπε κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἐπὶ γῆς βίου του, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ.—«Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ φονεύουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς σέ, ποσάκις ἠθέλησα νὰ συναθροίσω τὰ τέκνα σου, καθὼς ἡ ὄρνις συνάγει ὑπὸ τὰς

πτέρυγας της τὰ νεοστία (μικρά πουλιά) αὐτῆς καὶ δὲν ἠθέλησας; (Ματθ. κγ' 37.)

4) Καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς του, τοὺς σταυρώσαντας καὶ ὑβρίσαντας αὐτόν, ἡ καρδία τοῦ Σωτῆρος ἦτο πλήρης ἀγάπης. Ἐνῶ ἐδιώκετο, εὐηργέτει· ἐνῶ ὑβρίζετο, ἠλόγει.— Ἐπὶ τοῦ ὀδυνηροῦ σταυροῦ εὕρισκόμενος, συνεχῶρει τοὺς ἐχθροὺς· παρεκάλει δὲ καὶ τὸν οὐράνιον αὐτοῦ πατέρα νὰ συγχωρήσῃ αὐτούς. «Πάτερ*, εἶπεν, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι.» (Λουκ. κγ' 34.)

Ὁλος ὁ βίος τοῦ Σωτῆρος ἦτο ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων ἐκδηλουμένη.— Ἐγεννήθη ἐν Βηθλεὲμ ὡς πτωχὸν παιδίον ἐν τῇ φάτνῃ τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὡς κακοῦργος χάριν τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔσχεν, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θυσιάσῃ, ὄχι μόνον ὑπὲρ τῶν φίλων, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ὁλος ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ εἶναι θαῦμα μέγα.— Ἐπρεπερ ὅμως, ὡς Θεός, νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὸν κόσμον καὶ δι' ἔργων ὑπερφυσικῶν, διὰ θαυμάτων, τὴν θεϊὰν αὐτοῦ ἀποστολήν, ὅτι ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς φύσεως ὅλης, καὶ ὅτι εἶνε ὁ Λόγος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν, θ' γέγονεν.

Πολλά, πλεῖστα, θαύματα ἐξετέλεσεν ὁ Χριστός, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του ὡμολόγουν (Ἰωάν. ια' 49.), ἀλλὰ ὀλίγα, τριάκοντα καὶ τέσσαρα μόνον, ἀναγράφουν οἱ Εὐαγγελισταί.

§ 24. Τὰ ἐπὶ τῆς φύσεως θαύματα.

1) Τὸ πρῶτον θαῦμα ἐτέλεσεν ὁ Σωτὴρ ἐν τῷ γάμῳ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. (Ἰωάν. 6^ο 1-11).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦτο ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. Προσεκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. Ὅτε δὲ δὲν εἶχον πλέον οἶνον, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον δὲν ἔχουσι. Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, τί εἶνε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ γύναι; δὲν ἤλθεν ἔτι ἡ ὥρα μου. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπηρέτας· Ὅ,τι σὰς λέγει κάμετε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ κείμεναι κατὰ τὸ ἔθος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἐκάστη δύο ἢ τρία μέτρα. Λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· Ἀντλήσατε τώρα καὶ φέρετε πρὸς τὸν ἀρχιτρίκλινον. Καὶ ἔφεραν. Καθὼς δὲ ὁ ἀρχιτρίκλινος ἐγεύθη τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταβεβλημένον, καὶ δὲν εἴξευρεν πόθεν εἶνε, (οἱ ὑπηρέται ὅμως εἴξευρον, οἱ ἀντλήσαντες τὸ ὕδωρ), τότε φωνάζει τὸν νύμφιον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· Πᾶς ἀνθρώπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον βάλλει, καὶ ἀφ' οὗ πίωσι πολύ, τότε τὸν κατώτερον· σὺ ἐφύλαξας τὸν καλὸν οἶνον ἕως τώρα.

Τοῦτο ἐγένετο τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Σωτῆρος, ὅστις ἠιλόγησε καὶ ἠγίασε τὸ ἀρχαιότατον τῶν μυστηρίων, τὸν γάμον, διὰ τοῦ ὁποίου συντηρῆται καὶ ἠθικοποιεῖται ἡ ἀνθρωπότης.

2.) Εὐρίσχυόμενος ὁ Σωτὴρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπου ἐδίδασκε τὸν ὄχλον, ἐχόρτασε διὰ πέντε ἄρτων καὶ δύο οἰχθύων, ἀφοῦ προηγουμένως ἠιλόγησεν αὐτά, 5,000 ἀνδρας χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Ἐπερίσσευσαν δὲ καὶ δώδεκα κόφινοι πλήρεις τεμαχίων (Ματθ. ιδ' 18-21). — Ἄλλοτε δὲ ἐχόρτασε 4,000 δι'

ἑπτὰ ἄρτων καὶ ὀλίγων ἰχθυδίων, ὅτε τὸ περισσεῦον ἦτο ἑπτὰ κόφινοι πλήρεις. (Ματθ. ιέ. 32-38).

Ἐπρεπε νὰ φανερωθῇ ἡ ὑπεράνθρωπος δύναμις τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοσούτων χιλιάδων ἀνθρώπων. — Οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνον ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ (Λουκ. δ' 4.).

3) Διέταξε ν ὁ Κύριος νὰ παύσῃ ὁ ἄνεμος καὶ νὰ καθησυχάσῃ ἡ θάλασσα, ὅτε οἱ μαθηταὶ του εὐρίσκοντο ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ἐφοβήθησαν, μήπως τοῦτο καταποντισθῇ ἔνεκα τῆς μεγάλης τρικυμίας. Τότε οὔτοι ἐξήγειραν τὸν Κύριον κοιμώμενον, εἰπόντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Οὔτος δὲ δι' ἑνὸς λόγου καθησύχασε τὸν ἄνεμον καὶ τὴν θάλασσαν. (Ματθ. ή, 23-27. Μάρκ. δ', 36-41. Λουκ. ή, 22-25).

4) Ὁ Ἰησοῦς περιπατεῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. — Ὅτε νύκτα τινὰ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν μόνοι ἐν τῷ πλοίῳ, τὸ ὅποιον ἐβασανίζετο ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἐπειδὴ ἦτο ὁ ἄνεμος ἐναντίος, καὶ ἐκινδύνευον νὰ καταποντισθῶσι, τότε ὁ Σωτὴρ, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐπορεύθη πρὸς αὐτούς, εἰπὼν· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Οὔτοι δὲ ἀνεφώνησαν· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ. — Ἠλεγξε δὲ καὶ τὴν ὀλιγοπιστίαν τοῦ Πέτρου, ὅστις ἠθέλησε νὰ περιπατήσῃ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἐφοβήθη, δι' ὃ ἐξέτεινεν ὁ Σωτὴρ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτόν. (Ματθ. ιδ', 24-33.)

Καὶ 5) Κατηράσθη ὁ Σωτὴρ συκῆν τινα, τὴν ὁποίαν εἶδε καθ' ὁδόν, ἥτις δὲν εἶχε καρπὸν, εἰ μὴ φύλλα μόνον. Ἡ δὲ συκὴ ἐξηράνθη εὐθύς. Τότε ὁ Σωτὴρ ἐδίδαξε τοὺς μαθητάς του, θαυμάσαντας, πῶς τοῦτο ἐγένετο, εἰπὼν, ὅτι διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως τὰ πάντα κατορθοῦνται. (Ματθ. κα, 18-22.)

Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα Σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ἔμγον τῶν θαυμασιῶν Σου.

§ 25. Ἱασις διαφόρων ἀσθενῶν.

Ἀναρίθμητα εἶνε τὰ θαύματα, τὰ ὅποια ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς πολλοὺς ἀσθενεῖς, ὅτινες διαφόρους ἀσθενείας εἶχον. Πάντοτε δὲ ἀπῆται πίστιν, ἢ παρὰ τοῦ ἀσθενοῦς ἢ παρὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ. Πολλάκις δέ, ὁσάκις εὗρισκε θερμὴν πίστιν, καὶ μακρόθεν διὰ τοῦ λόγου μόνον ἐθεράπευε τὸν ἀσθενῆ.

Ἐκ τῶν θαυμάτων, τὰ ὅποια ἱστοροῦσιν οἱ Εὐαγγελισταί, τὰ ἐπισημότερα εἶνε τὰ ἑξῆς·

1) Ἡ ἱασις τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ. (Ἰωάν. Θ. 1 - 41).

Διερχόμενός ποτε ὁ Ἰησοῦς διὰ τινος ὁδοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸν ἠρώτησαν· τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;—Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, ὅτι οὔτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἔκαμε πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος, καὶ ἔχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Ὑπάγε, νίψαι, εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλῳάμ. Ὁ δὲ τυφλὸς ἀπῆλθε καὶ ἐνίφθη, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ γείτονες καὶ οἱ γνῶριμοὶ τοῦ τυφλοῦ, ἰδόντες αὐτὸν ὑγιᾶ, δὲν ἐπίστευον, ὅτι οὗτος εἶνε ὁ πρῶην τυφλός· ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ὅτι διὰ πηλοῦ καὶ διὰ τοῦ ὕδατος τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλῳάμ ἐθεράπευσεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς.

Οἱ Φαρισαῖοι, ἐκ φθόνου κινούμενοι, κατηγορήσαν τὸν Ἰησοῦν ὡς ἁμαρτωλόν, διότι τὸ Σάββατον ἐθεράπευσε τὸν τυφλόν· ἅμα δὲ καὶ ἀνέχριναν πολλάκις τὸν πατέρα τοῦ τυφλοῦ ὡς καὶ τὸν ἴδιον θεραπευθέντα. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἔλεγεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· ὁ δὲ υἱός, εἰρῶ-

νευόμενος τοὺς Φαρισαίους, ἔλεγεν· ὅτι ὁ θεραπεύσας αὐτὸν εἶνε θεοσεβὴς καὶ οὐχὶ ἁμαρτωλός, διότι ὁ Θεὸς τὸν δίκαιον καὶ ὄχι τὸν ἁμαρτωλὸν ἀκούει· ἅμα δέ, ὅτι ἂν ὁ θαυματουργήσας δὲν ἦτο ἐκ Θεοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ ποιήσῃ τὸ θαῦμα τοῦτο.

Ἐπειτα εὐρών ὁ Ἰησοῦς τὸν τυφλόν, ἠρώτησεν αὐτόν, ἂν πιστεύῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἀπεκρίθη δὲ ἐκεῖνος καὶ εἶπε· τίς εἶνε, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Καὶ εἶδες αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνος εἶνε. Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπε· Πιστεύω, Κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτόν.

Πολλὰκις ἢ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶνε αἰτία τῶν ἀσθεειῶν καὶ συμφορῶν αὐτοῦ. Πολλὰκις δὲ καὶ πολλὰ κακὰ ἐρχονται εἰς τὸν κόσμον, διὰ τὰ γενερωθῆ ἢ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. — Πάντοτε ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχῃ πίστιν καὶ ἀγάπην καὶ ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. — Ὁ Ἰησοῦς ἐθεράπευσε τὸν τυφλὸν μὲ πηλὸν διὰ τὰ δεῖξῃ, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον ἐκ χροός.

2) Ἡ θεραπεία τῶν τυφλῶν ἐν Βηθθαϊδᾶ καὶ Ἰεριχώ. (Μάρκ. γ' 22-25 καὶ Ματθ. κ' 29-34).

Ἐπίσης διὰ πύσματος εἰς τὰ ὄμματα καὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς τυφλόν τινα ἐν τῇ πόλει Βηθθαϊδᾶ.

Ἐπίσης, ἐνῶ ἐξήρχετο ἐκ τῆς πόλεως Ἰεριχώ, ἐθεράπευσε δύο τυφλοὺς, οἵτινες ἐκάθηντο παρὰ τὴν ὁδόν, καί, ἅμα εἶδον τὸν Ἰησοῦν, ἔκραξαν· ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὲ Δαβίδ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, σπλαγχνισθεὶς αὐτούς, ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτόν.

3) Ἰασις τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου ἐν Καπερναούμ. (Ἰωάν. δ', 47-54).

Ἐκατόνταρχός τις εἶχε δούλόν τινα πιστὸν καὶ καλόν,

ὅστις ἐκινδύνευε νὰ ἀποθάνῃ. Μαθὼν δὲ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἦλθεν εἰς αὐτόν, παρακαλῶν, ἵνα λόγον μόνον εἶπῃ, καὶ θεραπευθῆ ὁ δοῦλός του, ὡμολογεῖ δὲ ἐν μεγίστῃ ταπεινοφροσύνῃ, ὅτι δὲν εἶνε ἰκανὸς νὰ εἰσέλθῃ ὁ θαυματουργὸς Κύριος εἰς τὸν οἶκόν του. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰησοῦς καὶ ἰδὼν τὴν θερμὴν πίστιν τοῦ ἑκατοντάρχου, ἐθαύμασε καὶ εἶπε: «πορεύου, ὁ δοῦλός σου ἐθεραπεύθη, ζῆ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.»

4) Θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν. (Λουκ. ιζ', 11-19).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς εἰσῆρχετο εἰς τινὰ κώμην (κειμένην μεταξὺ Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας), ἀπήντησαν αὐτόν δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵτινες ἴσταντο μακράν, διότι ἦτο ἀπηγορευμένον εἰς αὐτοὺς νὰ πλησιάσωσι τινὰ, ἵνα μὴ μεταδώσωσι τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν, καὶ ἐφώναζον· Ἰησοῦ, διδάσκαλε, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· πορευθέντες, ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ἐνῶ δὲ ἐπορεύοντο, ἐκαθαρίσθησαν. — Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν, ὅτι ἐθεραπεύθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, εὐχαριστῶν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἦτο Σαμαρείτης. — Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ εἶνε; δὲν εὑρέθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν, ὅπως δοξάσωσι τὸν Θεόν, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος, ὁ Σαμαρείτης; Καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύου, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

Ἡ ἀγνωμοσύνη εἶνε μέγα κακόν. Ὁ ἀχάριστος εἶνε κακὸς ἄνθρωπος. Ἡ ἐνδειξίς τῆς εὐγνωμοσύνης εἶνε ἀπόδειξις εὐγενοῦς καὶ εὐαισθητοῦ καρδίας. — Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ δεῖξωμεν καὶ ὁμολογήσωμεν τὴν πρὸς Αὐτὸν εὐγνωμοσύνην μας, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν καθήκον νὰ δοξολογῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰς μεγάλας αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας. — Οἱ ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων, ἔχοντες καὶ λατρικὰς γνώσεις, εἶχον τὴν ἀδεια νὰ δίδωσιν ἔγγραφον καθαρισμού

ἀπὸ τῆς λέπρας, ὅπως οἱ καθαριζόμενοι δύνανται νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ πλησιάσωσι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

5) Θεραπεία τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτῶ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ παραλυτικοῦ. (Ἰωάν. 1-15).

Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὴν ἑορτὴν, ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον κειμένην κολυμβήθραν (μικρὰν λίμνην), ἣτις ὠνομάζετο ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ (=οἶκος εὐεργεσίας). Πέριξ αὐτῆς ἦσαν πέντε στοαί. Ὑποκάτω δὲ αὐτῶν κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. Ἄγγελος δὲ Κυρίου κατὰ καιρὸν κατέβαινεν εἰς τὸ ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας καὶ ἐτάραττεν αὐτό· ὅστις δὲ τῶν ἀσθενῶν μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος πρῶτος εἰσῆρχετο εἰς τὸ ὕδωρ, ἐκεῖνος ἐθεραπεύετο.— Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ὑπὸ τινα στοᾶν κατακείμενον ἀσθενῆ, ὅστις ἦτο παράλυτος τριάκοντα καὶ ὀκτῶ ἔτη, ἠρώτησεν αὐτόν, ἂν θέλῃ νὰ γείνη ὑγιής· ὁ δὲ ἀσθενὴς ἀπεκρίθη· Κύριε, ἄνθρωπον δὲν ἔχω, ἵνα με βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ. Ἐνῶ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Τότε ὁ Ἰησοῦς λυπηθεὶς, ὡς πολυεὐσπλαγχνος, τὴν λυπηρὰν θέσιν τοῦ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασανιζομένου παραλυτικοῦ, λέγει πρὸς αὐτόν· Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Ὁ δὲ παραλυτικὸς εὐθύς ἐθεραπεύθη, ἔλαβε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη ἦτο ἡμέρα Σαββάτου, ἀπὸ φθόνου σκανδαλίζονται, ἐλέγχουσι τὸν παραλυτικὸν καὶ λέγουσι πρὸς αὐτόν· δὲν ἔχεις ἐξουσίαν νὰ σηκώσῃς σήμερον τὸν κράββατόν σου· ἐκεῖνος δὲ ἀποκρίνεται· ὁ ἰατροῦσας με διέταξε νὰ λάβω τὸν κράββατόν μου καὶ νὰ περιπατήσω. Τότε ἠρώτησεν αὐτόν, τίς εἶνε ὁ θεραπεύσας σε; Ἄλλ' ὁ παράλυτος δὲν ἐγνώρισε τοῦτον, διότι ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ θαῦμα, ἀποφεύγων τὰς τιμὰς, εὐθύς ἀνεχώρησε. Μετὰ δὲ ταῦτα εὐρῶν ὁ Ἰησοῦς τὸν πρὸ ὀλίγου παράλυτον, λέγει πρὸς αὐτόν· Ἴδε, ὅτι γέγονας ὑγιής, εἰς

τὸ ἐξῆς μὴ ἀμάρτανε πλέον. Τότε ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιᾶ.

Ἡ ἀμαρτία πολλὰ κακὰ φέρει, ἀσθενείας, παραλυσίαν, καὶ θάνατον ἐπὶ τέλους σωματικὸν καὶ ψυχικόν.

Ὁ φθόρος εἶνε μέγα κακὸν καὶ φθείρει τὸν ἄνθρωπον. Ὁ φθορὸς ἄνθρωπος μισεῖ τὸν ἄλλον, ὅταν πρῶτη καλὸν εἶ καὶ κλητεῖ τὰ τὸν συκοφαντήσῃ, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Σωτῆρά μας.

6) Ἰασις τοῦ παραλυτικοῦ ἐν Καπερναούμ.
(Μάρκ. β', 1-12.) Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὸν ὄχλον ἐν τινὶ οἰκίᾳ, ἐν τῇ πόλει Καπερναούμ, συνηθροίσθη δὲ τότε πλῆθος, ὥστε μὴδὲ ἐξω εἰς τὴν θύραν ἠδύνατο νὰ σταθῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἔρχονται πρὸς αὐτόν, φέροντες παραλυτικόν, βασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ νὰ πλητιάσωσι τὸν Ἰησοῦν ἐνεκεν τοῦ πολλοῦ ὄχλου, ἀνεβίβασαν τὸν παραλυτικόν ἐπὶ τῆς στέγης, ἐχάλασαν μέρος αὐτῆς καὶ κατεβίβασαν αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἰδὼν δὲ ὁ Σωτῆρ τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν· Τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου.

Παρευρίσκοντο δὲ ἐκεῖ τινες ἐκ τῶν γραμματέων, καὶ διελογίζοντο εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, διατί οὗτος τοιοῦτοτρόπως λέγει βλασφημίας; Τίς δύναται νὰ συγχωρήσῃ ἀμαρτίας, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός;

Καὶ εὐθέως ἐννοήσας ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πονηρὰ διαλογίζονται, εἶπεν εἰς αὐτούς, διατί διαλογίζεσθε ταῦτα εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν; τί εἶνε εὐκολώτερον, νὰ εἶπω εἰς τὸν παραλυτικόν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, ἢ νὰ εἶπω, ἔγειραι καὶ ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει; Διὰ νὰ ἰδῆτε δὲ, ὅτι οὐκ οὐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας, λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν· Σοὶ λέγω, ἔγειραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Ὁ δὲ παραλυ-

τικὸς ἠγέρθη παρευθὺς, καὶ σηκώσας τὸν κράββατον αὐτοῦ, ἐξῆλθεν ἐνώπιον πάντων, ὥστε ὁ ὄχλος ἐξίστατο καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεὸν λέγων, ὅτι οὐδέποτε τοιοῦτοτρόπως εἶδεν.

Ὁ παραλυτικὸς ἐθεραπεύθη καὶ διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν πίστιν τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του, οἵτινες εἶχον πεποιθήσιν εἰς τὴν θείαν δύναμιν τοῦ Σωτῆρος.— Ἐκοπίασαν μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐπέτυχον τοῦ ποθομένου.— Τὰ καλὰ κόπω κτῶνται.

Ἡ ἁμαρτία εἶρε πηγὴ ὄλων τῶν κακῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Σωτὴρ, συγχωρῶν τὰς ἁμαρτίας τοῦ παραλυτικοῦ, ἐθεράπευε συγχρότως τὴν παραλυσίαν αὐτοῦ.

7) Ἰασις τοῦ ἔχοντος τὴν χειρὰ ξηρὰν (Ματθ. ιβ'. 9-14.) Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὸ Σάββατον ἐν τῇ συναγωγῇ, ἔφερον πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπόν τινα, ἔχοντα τὴν χειρὰ ξηρὰν, τὸν ὁποῖον ἐθεράπευσε, εἰπὼν· ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐξέτεινε τὴν ξηρὰν χειρὰ, καὶ ἀπεκατεστάθη αὕτη ὑγιής, ὡς ἡ ἄλλη. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Φαρισαῖοι, ἀπὸ φθόνου κινούμενοι, ἔλεγον, ὅτι τὸ Σάββατον δὲν πρέπει νὰ ἔρχονται εἰς τὴν συναγωγὴν οἱ ἀσθενεῖς διὰ νὰ θεραπεύωνται, ἐδίδαξεν ὁ Σωτὴρ, ὅτι τὸ Σάββατον ἐγένετο διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον. Ἐὰν πρόβατον, εἶπε, πεσὸν εἰς λάκκον κατὰ τὸ Σάββατον, ὀφείλομεν νὰ τὸ ἐκβάλωμεν, πόσω μᾶλλον πρέπει νὰ φροντίζωμεν νὰ εὐεργετῶμεν πάντοτε τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δυστυχῇ καὶ εὐρίσκηται εἰς κίνδυνον.

Ἀγιάζομεν τὰς ἑορτάς, προσεύχομενοι, ἀγαθοποιῶντες τὸν πλησίον καὶ ἀναγιγνώσκοντες θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ βιβλία.

§ 26. Ἰασις τῶν δαιμονιζομένων.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἦλθεν ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον, ἐγένη εἰς μέγιστον βαθμὸν καὶ ἡ γοερὰ νόσος τῶν δαιμονιζομένων. Τὸ κακὸν εἶχε τότε κορυφωθῆ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ φανερωθῇ ἡ δύναμις τοῦ πονηροῦ πνεύματος, ὥστε νὰ καταδειχθῇ, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἦτο ὁ Κύριος,

ὁ ἔχων ἔξουσιαν καὶ ἐπὶ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, ὅστις ἠδύνατο
 νὰ καταλύσῃ τὴν δύναμιν τοῦ πονηροῦ.— Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ
 Ἰησοῦ καὶ τὴν δι' αὐτοῦ γενομένην σωτηρίαν σπαρίως παρουσιάζονται
 τοιαῦται νόσοι δαιμονιζομένων, διότι κατέπεσεν ἡ δύναμις
 τοῦ ἔθρου τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ Διαβόλου. Μόνοι οἱ περιπίπτοντες
 εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα, οἱ μὴ μετανοοῦντες καὶ χάριτες
 πλέον τὴν θείαν χάριν, περιπίπτουσιν εἰς τοιαύτην φοβερὰν ἀσθένειαν.

Τὰ κυριώτερα θαύματα τῆς θεραπείας δαιμονιζομένων εἶνε τὰ
 ἑξῆς·

1) Θ α Ὡ μ α ἐν Κ α π ε ρ ν α ο Ὑ μ . (Μάρκ. ἀ. 21-28.)

Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὸ Σάββατον εἰς τὴν συναγωγὴν
 τῆς Καπερναοῦμ, ἀνθρωπός τις, ἔχων πνεῦμα ἀκάθαρτον,
 ἀνέκραξε λέγων· ἄφες ἡμᾶς, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ, τί ἡμῖν καὶ
 σοί; ἦλθες νὰ μᾶς καταστρέψῃς; γνωρίζω σε τίς εἶσαι, ὁ
 ἅγιος τοῦ Θεοῦ. — Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐπετίμησε τὸ πονηρὸν
 πνεῦμα, εἰπὼν· σιώπα καὶ ἔξελθε ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. — Ἀμέ-
 σως δὲ τὸ πνεῦμα, σπαράξαν καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλ-
 theoretical ἐξ αὐτοῦ.— Καὶ ἐθαύμασαν πάντες καὶ διὰ τὴν θείαν δι-
 δασκαλίαν του καὶ διὰ τὸ θαῦμα.

2) Ἰ α σ ι σ ῖ δ ὡ δ α ἰ μ ο ν ἰ ζ ο ῦ μ ἔ ν τ ῆ χ ὠ ρ α τ ῶ ν
 Γ ε ρ γ ε σ τ ῆ ν ὶ ν . (Μάρκ. ἐ. 1-20.) καὶ (Ματθ. ἡ. 28-34).

Ἄμα κατέπλευσεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση-
 νῶν (ἢ Γαδαρηνῶν), εὐθὺς ὑπήντησαν αὐτὸν δύο φοβεροὶ
 δαιμονιζόμενοι¹, οἵτινες ἐκάθητο εἰς τὴν ἐρημίαν, εἰς τὰ
 μνήματα, καὶ ἔκραζαν μετὰ φωνῆς μεγάλης· Τί ἡμῖν καὶ σοί,
 Ἰησοῦ, υἱὲ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς καταστρέ-
 ψῃς; Σὲ ὀρκίζομεν εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὴ μᾶς βασανίσῃς. —

¹ Ὁ Εὐαγγ. Ματθαῖος ἀναφέρει δύο δαιμονιζομένους· ὁ δὲ Εὐαγγ. Μάρ-
 κος ἕνα. Φαίνεται, ὅτι ὁ εἰς ἐκάθητο εἰς τὸ ἐν ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ ἄλλος
 εἰς τὸ ἕτερον.

Ἡρώτησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τὸ ὄνομα αὐτῶν. Οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν· Λεγεῶν (δηλαδή πλῆθος, τάγμα).— Ἦτο δὲ ἐκεῖ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν, οἵτινες ἔβοσκον. Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.—Τοῦτο δὲ παρεχώρησεν ὁ Σωτὴρ, διὰ νὰ τιμωρήσῃ συγχρόνως καὶ τὴν παρανομίαν τῶν Γαδαρηνῶν, οἵτινες ἐναντίον τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἔτρεφον χοίρους.—Ἴδου δὲ ὥρμητε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον εἰς τὰ ὕδατα.—Οἱ δὲ βόσκοντες ἐφοβήθησαν, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀνήγγειλαν πάντα.—Ἐξῆλθον δὲ ἔπειτα οἱ κάτοικοι διὰ νὰ ἴδωσι τὸ γεγονός· εὗρον δὲ τοὺς πρῶην δαιμονιζομένους σωφρονοῦντας καὶ καθημένους παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ.

3.) Ἰασις τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ (Ματθ. ιβ'. 22-37.)

Ἐνῶ ἐδίδασκεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ συναγωγῇ, ἔφερον εἰς αὐτὸν δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν, τὸν ὅποιον ἐθεράπευτε. Καὶ ὁ μὲν ὄχλος ἐθαύμαζε τὸ γεγονός, οἱ δὲ Φαρισαῖοι, φθονοῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἔλεγον, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Βεελζεβούλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς σοφῶς ἀπήντησεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ὁ Σατανᾶς δὲν δύναται νὰ ἐκβάλῃ τὸν Σατανᾶν, νὰ κατατρέψῃ τὸν ἑαυτόν του, διότι τότε ἡ βασιλεία τοῦ Πονηροῦ διαμερίζεται καὶ δὲν δύναται νὰ σταθῇ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατέβαλε τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἔσεισε τὸ βασίλειον αὐτοῦ. Ἐδίδαξε δὲ, ὅτι αὐτὸς ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ βλασφημῇ, διότι τὸ ἁμάρτημα τοῦτο οὐδέποτε θέλει συγχωρηθῆ εἰς αὐτόν.

4) Ἰασις τοῦ δαιμονιζομένου παιδίου. (Μαρκ. θ'. 14—28).

“Ότε ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβῶρ μετὰ τῶν τριῶν μαθητῶν του (τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἰακώβου), οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ καὶ ὄχλος πολὺς περιέμενον αὐτὸν εἰς τοὺς πρόποδας, τότε πατὴρ τις προσέφερε τὸν υἱὸν του, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, εἰς τοὺς μαθητάς τοῦ Κυρίου διὰ νὰ τὸν θεραπεύσωσιν, ἀλλ’ οὗτοι δὲν ἠδυνήθησαν, διότι καὶ αὐτοὶ δὲν εἶχον εἰσέτι στερεωθῆ ἐν τῇ πίστει, καὶ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου δὲν προσῆλθε μετὰ θερμῆς πίστεως. Καταβάς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ μαθῶν τὸ γεγονός, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε θὰ ἤμαι μὲ ὑμᾶς, ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχωμαι; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. — Καὶ ἔφερον αὐτόν. — Ὁ δὲ δαιμονιζόμενος, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκυλίετο ἀφρίζων. Τότε ὁ πατὴρ μετὰ πίστεως ἤρχισε νὰ παρακαλῆ τὸν Ἰησοῦν, λέγων· εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐὰν δύνασαι νὰ πιστεύσῃς, πάντα εἶνε δυνατὰ εἰς τὸν πιστεύοντα. Τότε ὁ πατὴρ μετὰ δακρύων ἀνέκραξε· Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. — Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν, ὅτι ἔρχεται ὄχλος πολὺς, ἀποφεύγων τὰς ἐπιδείξεις καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, διέταξεν εὐθὺς τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ παιδίου, εἰπὼν· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. — Τὸ δὲ πονηρὸν πνεῦμα, κράζαν καὶ πολλὰ σπαράζαν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὁ δαιμονιζόμενος ὡς νεκρός, ὥστε πολλοὶ ἔλεγον, ὅτι ἀπέθανεν. — Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἤγειρεν αὐτόν. — “Ότε δὲ οἱ μαθηταὶ του ἔπειτα κατ’ ἰδίαν ἠρώτησαν αὐτόν, διατί δὲν ἠδυνήθησαν καὶ αὐτοὶ νὰ ἐκβάλωσιν αὐτό, εἶπεν εἰς αὐτούς, ὅτι τὸ γένος τοῦτο δὲν ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Ἀπαιτεῖται πίστις, φόβος τοῦ Θεοῦ, προσευχή καὶ νηστεία, ἵνα μὴ περιπίπτῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

Τὸ πονηρὸν πνεῦμα τοῦ δαιμονιζομένου παιδίου ἦτο γοβερόν,

I. B. ΜΕΣΣΟΛΟΦΑ, - ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΣΚΗΣΗΣ

διότι παιδιόθεν εἶχεν αὐτὸ κυριεύσει. — Τὸ κακὸν γίνεται μέγα καὶ λυπηρὰ ἀποτελέσματα φέρει, ὅταν ριζωθῇ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας καὶ δὲν φροντισώσιν οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ἐνωρὶς γὰ ἀποκόψωσιν αὐτό.

Μεγάλη καὶ ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ λυπηρὰ θέσις τῶν γονέων. ὅταν βλέπωσι τὰ τέκνα τῶν παραδοθέντα ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὸ κακόν. Διὰ τοῦτο πολὺν πρέπει οἱ γονεῖς γὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῶν.

5) Ἰασις τῆς θυγατρὸς τῆς Χαναanaίας (Ματθ. ιε'. 21 — 28).

Ὅτε εὐρίσκετο ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος, ἰδοὺ γυνὴ Χαναanaία ἐξεληθοῦσα ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκεῖνων, ἐκραύγαζε, λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ Ἰησοῦς δὲν ἀπεκρίθη εἰς αὐτὴν λόγον. — Προσελθόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, παρεκάλουν αὐτὸν νὰ τὴν βοηθήσῃ καὶ τὴν ἀποστείλῃ εἰς τὸν οἶκόν της. — Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπε· Δὲν ἀπεστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Ἡ δὲ Χαναanaία ἐλθοῦσα, προσεκύνει αὐτόν, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· δὲν εἶνε καλὸν νὰ λάβῃ τις τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του καὶ νὰ τὸν ρίψῃ εἰς τὰ κυνάρια. Ἡ δὲ γυνὴ μετὰ συνέσεως καὶ πνεύματος ἐτόίμου εἶπε· Ναί, Κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουσιν ἀπὸ τὰ ψιγία, τὰ πίπτοντα ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. — Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν εἰς αὐτὴν· «ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γεννηθήτω εἰς ἐσέ, καθὼς θέλεις.» Ἐθεραπεύθη δὲ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκεῖνης.

Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι πάντας μὲν ὀφείλομεν γὰ εὐεργετῶμεν, ἀλλὰ πρέπει γὰ προτιμῶμεν τοὺς συμπολίτας ἡμῶν. Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη εἶνε ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων ἡμῶν.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Χαναanaίας, ὅτι καὶ τὰ κυνάρια τρώγουσιν

ἀπὸ τὰ ψυχία τῶν κυρίων, ἦτο εὐφρεστάτη. — Ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ ὑπομονὴ εἰς τὸ ἀγαθὸν φέρουσι πάντοτε ἀγαθὰ ἀποτελέσματα.

6) Ἰασις τῆς συγκυπτουσίης γυναικός. (Λουκ. ιγ'. 10 — 17).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου ἐν τῇ συναγωγῇ, εἶδε δυστυχῆ τινα γυναῖκα, ἣτις εἶχε πνεῦμα (πονηρὸν) ἀσθενείας δέκα καὶ ὀκτῶ ἔτη, καὶ ἦτο συγκυπτουσα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς πρὸς τὰ ἄνω. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτήν· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν εἰς αὐτὴν τὰς χεῖράς του, καὶ εὐθὺς ἠνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγός, ἀγανακτῶν, διότι τὸ Σάββατον ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν εἰς τὸν ὄχλον· Ἐξ ἡμέραι εἶνε, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργάζησθε· κατὰ ταύτας λοιπὸν ἐρχόμενοι, θεραπεύεσθε, καὶ ὄχι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. — Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀμέσως κατέκρινε τὸν φόβον καὶ τὴν ὑποκρισίαν τοῦ ἀρχισυναγωγίου καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Ὑποκριτά, τίς Ἰουδαῖος, ἔχων βεῦν καὶ ὄνον, δὲν λύει αὐτὰ τὸ Σάββατον καὶ δὲν τὰ ὀδηγεῖ νὰ τὰ ποτίσῃ; ταύτην δὲ τὴν γυναῖκα, ἣτις εἶνε ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ὁποίαν ἐβασάνισεν ὁ Σατανᾶς δέκα καὶ ὀκτῶ ἔτη, δὲν ἔπρεπε νὰ λύσω ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; — Ἀφ' οὗ δὲ εἶπε ταῦτα, κατησχύνθησαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ· ὁ δὲ ὄχλος ἔχαιρε δι' ὅλα τὰ ἐνδοξα καὶ θαυμαστά ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐξετέλει ὁ Ἰησοῦς.

Ἡ δύναμις τοῦ πονηροῦ εἶνε μεγάλη, καὶ φέρει φοβερὰ κακὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον, βάσανα, ἀσθενείας, καταστροφὴν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. Διὰ τῆς προσευχῆς, τῆς εὐσεβείας, τῶν καλῶν ἔργων καὶ τῆς ἐργασίας, δυνάμεθα νὰ ἀπομακρύνωμεν τὰς πονηρὰς σκέψεις, καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶν κακὸν ἔργον.

§ 27. Θαύματα τῆς ἀναστάσεως νεκρῶν.

Ὁ Σωτὴρ ἀπέδειξε διὰ τῶν θαυμάτων τῆς ἀναστάσεως νεκρῶν, ὅτι εἶχε καὶ ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ θανάτου· ὅτι καθὼς ἐδημιούργησε τὸν ἀνθρώπου, οὕτω καὶ ἀποθαρύοντα δύναται καὶ τὸν ἀναστήσει.

Τρεῖς ἀναστάσεις νεκρῶν ἱστοροῦσιν οἱ Εὐαγγελισταί.

1) Ἀνάστασις τῆς δωδεκαετοῦς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου (Λουκ. η. 40—56).

Ἄρχων τις τῆς συναγωγῆς, Ἰάειρος ὀνομαζόμενος, ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καί, πετῶν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του, διότι ἡ μονογενὴς θυγάτηρ του, ἣτις ἦτο ἡλικίας σχεδὸν δώδεκα ἐτῶν, ἀπέθνησκεν. Ἐνῶ δὲ ἐπορεύετο, ἔρχεται τις ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων· ἀπέθανεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ ἐνόχλει πλέον τὸν διδάσκαλον.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας τοῦτο, ἀπεκρίθη· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε καὶ θὰ σωθῇ ἡ θυγάτηρ σου.—Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, δὲν ἀφήκε νὰ εἰσέλθῃ ἄλλος, εἰμὴ ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος, ὁ Ἰωάννης (οἱ πιστοὶ αὐτοῦ μαθηταί) καὶ οἱ γονεῖς τῆς παιδός.—Ἐκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐθρήνουν τὴν ἀποθανούσαν.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κλαίετε, δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ κοιμᾶται· καὶ κατεγέλων αὐτόν, διότι ἐγνώριζον ὅτι ἀπέθανεν.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐκβαλὼν ἔξω ὄλους, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τῆς νεκρᾶς, ἐφώνησε λέγων· Ἦ παῖς ἐγείρου.—Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη εὐθύς· καὶ διέταξε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὴν φαγητόν, διὰ νὰ ἴδωσιν, ὅτι πραγματικῶς ἀνέστη. Οἱ δὲ γονεῖς καὶ οἱ μαθηταί ἐθαύμασαν τὸ γεγονός¹.

¹. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχισυναγώγου, γυνὴ τις πάσχουσα ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα ἀπὸ ῥύσιν αἵματος καὶ μὴ δυνή-

Ὁ Σωτήρ, ὡς ἔχωρ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων, ἠδύνατο νὰ ἀναστήσῃ νεκρόν.

Ὁ ἄνθρωπος σύγκειται ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.

Πιστεύομεν εἰς τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς.—Προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν.

2) Ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ χήρας τινὸς ἐν τῇ πόλει Ναὶν. (Λουκ. ζ'. 11—17).

Ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ ὄχλου πολλοῦ εἰς τὴν πόλιν Ναὶν. Ἄμα δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως, ἰδοὺ ἐξεφέρετο νεκρός, υἱὸς μονογενῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦτο χήρα· ἠκολούθει δὲ ὄχλος πολὺς τῆς πόλεως.—Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Κύριος εὐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· Μὴ κλαῖτε.—Καὶ πλησιάσας ἤγγισε τὸ νεκροκράββατον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν νεκρόν· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.—Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο νὰ ὀμιλῇ· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ.—Κατέλαβε δὲ ἅπαντας φόβος καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέφθη ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Ὁ Σωτήρ διὰ τοῦ θαύματος τούτου ἔδειξε καὶ τὴν μεγάλην του δύναμιν καὶ τὴν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν του πρὸς τὴν δυστυχῆ χήραν μητέρα, τῆς ὁποίας ἡ μόνη ἐλπίς καὶ παρηγορία ἦτο ὁ μονογενὴς αὐτῆς υἱός.

Ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο παντοδύναμος καὶ πολνεύσπλαγχος.

3). Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου (Ἰωάν. ια'. 1—15).

Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἀπέστειλαν ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία, αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου, ἐκ τῆς πόλεως Βηθανίας, πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· Κύριε, ἰδοὺ, ἐκεῖ-

θεῖσα νὰ θεραπευθῇ ὑπ' οὐδενός, ἦλθε μετὰ φόβου καὶ πίστεως θερμῆς καὶ ἐπίασε τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀμέσως ἐθαράπεύθη. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. (Λουκ. η'. 43—49).

νος, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶς, ἀσθενεῖ. — Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σωτῆρ, εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια δὲν εἶνε πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Τότε μὲν ἔμεινε δύο ἡμέρας ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἦτο. Μετὰ ταῦτα δὲ λέγει εἰς τοὺς μαθητάς του· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι διὰ νὰ ἐξυπνίσω αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ του δὲν ἐνόησαν καλῶς τὸν λόγον τοῦ Σωτῆρος, λέγει τότε παρρησίᾳ πρὸς αὐτούς· Ὁ Λάζαρος ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι δὲν ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν.

Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, συναντᾷ αὐτόν ἡ Μάρθα, περίλυπος, διότι δὲν ἦλθεν ἐγκαίρως ὁ Κύριος· ἀλλ' ὅμως ἐλπίζει καὶ πιστεύει, ἅμα ἤκουσε τοὺς λόγους αὐτοῦ· «Ἐγὼ εἰμι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα» — Μετὰ ταῦτα ἔτρεξεν ἡ Μάρθα καὶ προσεκάλεσε τὴν Μαρίαν, ἣτις ἦλθε μετὰ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαζάρου πρὸς παρηγορίαν — Ἄμα δὲ ἡ Μαρία εἶδε τὸν Κύριον, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ κλαίονσα εἶπε· Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δὲν ἦθελεν ἀποθάνει. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλυπήθη, ἐστέναξε καὶ ἠρώτητε· ποῦ ἐτάφη ὁ Λάζαρος; Ἡ δὲ Μαρία εἶπεν· ἐλθὲ καὶ ἰδέ. — Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου εἶχε ταφῆ ὁ νεκρός, ἐδάκρυσε καὶ ἐστέναξε. Τότε διατάσσει νὰ σηκώσῃ τὸν λίθον. Ἡ δὲ Μαρία λέγει πρὸς αὐτόν· Κύριε ὄζει ἤδη, διότι εἶνε τεσσάρων ἡμερῶν. — Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτήν· Δέν σοι εἶπον, ὅτι, ἐὰν πιστεύῃς, θέλεις ἰδεῖ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; — Ἐσήκωσαν λοιπὸν τὸν λίθον, ὅπου ἔκειτο ὁ ἀποθανών. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, προσηυχῆθη καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ εἰσακούσῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ φωνῆς μεγάλης ἐκραύγασε· Λά-

ζαρε, δευρο ἔξω. Καὶ ἰδοὺ ἐξέρχεται ὁ νεκρός, δεδεμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένος μὲ τὸ σουδάριον. Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε νὰ ὑπάγῃ.

Πολλοὶ δὲ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες εἶδον τὸ θαῦμα, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, τετραήμερον μάλιστα ἐν τῷ τάφῳ, ἀπεδείχθη ἡ δύναμις τοῦ Σωτῆρος καὶ προετυπώθη ἡ κοινὴ ἡμῶν ἀνάστασις.

Ὁ Σωτὴρ ἦτο καὶ φίλος συμπαθὴς καὶ εὐαίσθητος, δι' ὃ καὶ ἐλυπήθη καὶ ἐστέναξε καὶ ἐδάκρυσε, διδάξας, ὅτι ἐπὶ νεκρῶν ὀφείλομεν νὰ χύνωμεν δάκρυα καὶ νὰ προσευχώμεθα, ἀλλὰ καὶ νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὑπάρχει ἀνάστασις νεκρῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΤΑ ΜΙΚΡΟΝ ΠΡΟΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΑ.

§ 28. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. ιζ', Μάρκ. θ, Λουκ. θ').

Ὅλιγον πρὸ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς νὰ προλέγῃ εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι πρέπει νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ νὰ πάθῃ ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ νὰ σταυρωθῇ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ νὰ ἐγερθῇ—Εἶπε δὲ προσέτι ὁ Σωτὴρ εἰς αὐτούς, ὅτι, «ὅστις θέλει νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτόν, πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ· διότι τί θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

Τότε παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον

καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν (τὸ Θαβώρ κατὰ παράδοσιν) κατ' ἰδίαν πρὸς προσηχὴν. Ἐνῶ δὲ προσηύχeto, μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. — Καὶ ἰδοὺ ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας συνελάλουν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. — Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐγερθέντες οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, εἶδον τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος καὶ τοὺς δύο ἀνδρας, οἵτινες συνωμίλουν μετ' αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ οὗτοι διεχωρίζοντο, ὁ Πέτρος πεφοβισμένος, εἶπε· Κύριε, καλὸν εἶνε νὰ στήσωμεν ἐνταῦθα τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ Σέ, ἄλλην διὰ τὸν Μωϋσέα καὶ ἄλλην διὰ τὸν Ἡλίαν. Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς. Φωνὴ δὲ ἐκ τῆς νεφέλης ἔλεγεν· «οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου, ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδύόκησα (εὖρον χάριν) αὐτοῦ ἀκούετε.»

Τότε προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του, οἵτινες ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς λάμψεως ἔπεσαν ἔντρομοι ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, ἤγγισεν αὐτούς, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. — Οὗτοι δὲ σηκώσαντες τοὺς ὀφθαλμούς των, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

Διὰ τῆς Μεταμορφώσεως (6 Αὐγούστου) ἔδειξεν ὁ Σωτὴρ τὴν δόξαν αὐτοῦ. — Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας εἶρε οἱ δύο ἀντιπρόσωποι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. — Ἐβεβαιώθη δὲ καὶ ἐνώπιον αὐτῶν, ὅτι ὁ Χριστός εἶρε ὁ ἀγαπητός υἱὸς καὶ μέγας Προφήτης.

§ 29. Ὁ Ἰησοῦς, προφήτης.

Διὰ τῶν θαυμάτων ἀπέδειξεν ὁ Σωτὴρ τὴν παντοδυναμίαν του. — Διὰ τῶν προφητειῶν καὶ τῆς γνώσεως τῶν ἀποκρύφων διαλογισμῶν κατέδειξε τὴν παντογνωσίαν του.

Διέβλεπε τὰ ἀπόκρυφα τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο ἀπέδειξε πολλακίς εἰς τοὺς μαθητάς του, κατακρίνας τοὺς

Φαρισαίους, οἵτινες διελογίζοντο πολλά και διάφορα ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, και εἶπεν εἰς αὐτοὺς καθαρῶς τι ἐσκέπτοντο.

Διεῖδε τὴν διαγωγὴν και τὰ οἰκογενειακὰ τῆς Σαμαρείτιδος γυναικός, εἰς τὴν ὁποίαν εἶπε νὰ δώσῃ ὕδωρ ζῶν (τὴν διδασκαλίαν του), ἐὰν θέλῃ νὰ μὴ διψῆσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. (Ἰωάν. δ'. 4 — 42).

Ἀκριβέστατα προεφήτευσεν ὁ Σωτὴρ τὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ὅτι θὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, θὰ ἐμπαιχθῇ, θὰ μαστιγωθῇ, θὰ σταυρωθῇ και τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ θὰ ἐγερθῇ. Προεῖπεν, ὅτι θὰ παραδώσῃ αὐτὸν ὁ Ἰούδας· ὅτι θὰ ἀρνηθῇ αὐτὸν ὁ Πέτρος· ὅτι θὰ στείλῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ὅτι οἱ ὀπαδοὶ του θὰ πάθωσι πολλά.—Ταῦτα πάντα ἐγένοντο και τὰ εἶδον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Προεφήτευσε τέλος, ὅτι ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ἡ Ἐκκλησία, θὰ μείνῃ στερεὰ και ἀκλόνητος μεθ' ὅλους τοὺς διωγμούς.—Τοῦτο δὲ βλέπομεν και ἡμεῖς σήμερον μετὰ παρέλευσιν δέκα και ἐννέα αἰῶνων.

§ 30. Ἡ Μαρία ἐκχέουσα ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τὸ πολυτίμον μύρον.

(Ἰωάν. ιβ'. 1—11 και Ματθ. κστ'. 6—16).

Ἐν τῇ πόλει Βηθανία, πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, Σίμων ὁ λεπρὸς προσεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν εἰς δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο προσκεκλημένος και ὁ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν Λάζαρος μετὰ τῶν ἀδελφῶν του. Καὶ ἡ μὲν Μάρθα ὑπηρέτει, ἡ δὲ Μαρία, λαβοῦσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου, κατέχευεν αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἤλειψε τοὺς πόδας αὐτοῦ και μετὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της ἐσπόγγισεν αὐτούς.

Τότε ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὅστις εἶχε τὸ γλωσσόχομον, ἐπειδὴ ἦτο φιλάργυρος, ἐλυπήθη διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μύρου και εἶπε· Τὸ μύρον τοῦτο ἠδύνατο νὰ πωληθῇ ἀντὶ τρια-

κοσίων δηναρίων, καὶ νὰ δοθῇ εἰς τοὺς πτωχοὺς.— Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν· Ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου ἐφύλαξεν αὐτὸ ἡ Μαρία· τοὺς πτωχοὺς ἔχετε πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ δὲν ἔχετε πάντοτε.

Τότε πορευθεὶς ὁ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπε· Τί θέλετε νὰ μοι δώσητε διὰ νὰ σᾶς παραδώσω τὸν Ἰησοῦν; Οὗτοι δὲ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν τριάκοντα ἀργύρια (τὴν τιμὴν τῶν δούλων), καὶ ἀπὸ τότε ἐξήτει εὐκαιρίαν διὰ νὰ παραδώσῃ αὐτόν.

Ἔμαθε δὲ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἐν τῇ Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, καὶ ἦλθεν ἐκεῖ, διὰ νὰ ἴδῃ ὄχι μόνον τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγεργθέντα ἐκ νεκρῶν Λάζαρον.— Συνεβουλεύθησαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς νὰ θανατώσωσι καὶ τὸν Λάζαρον, διότι πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων δι' αὐτὸν ὑπῆγον, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Θαυμαστὴ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν δύο ἀδελφῶν, *Μαρίας καὶ Μάρθας*, πρὸς τὸν ἐνεργέτην αὐτῶν, τὸν Σωτῆρα.— Θαυμαστὴ ἡ προθυμία τῆς *Μάρθας*, ἣτις ὑπηρετεῖ εἰς τὴν τράπεζαν κατὰ τὸ δεῖπνον.— Θαυμαστὴ ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ θυσία τῆς *Μαρίας*.

Φοβερὸν ἡ φιλαργυρία τοῦ Ἰούδα.

Ἡ πλεονεξία εἶνε εἰδωλολατρεία.— Ὁ φθόνος φέρει φθόνον.

§. 31. Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.

(Κυριακὴ τῶν Βαΐων.)

(Ἰωάν. ιβ', 12 — 19. Ματθ. κ', 1 — 11)

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου (τὴν καθ' ἡμᾶς Κυριακὴν τῶν Βαΐων) ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς Βηθανίας εἰς Ἱεροσόλυμα, καθήμενος ἐπὶ πώλου ὄνου, ταπεινὸς καὶ πραῦς, ὡς εἶχε προειπεῖ ὁ προφῆτης *Ζαχαρίας*.

«Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πάλου ὄνου, δίκαιος, καὶ σώζων».

Ὁ δὲ λαός, ἀκούσας, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, ἔλαβε τὰ βαία (κλάδους) τῶν φοινίκων, ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὑπέστρωσε τὴν ὁδὸν διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῶν κλάδων, καὶ ἔκραζε μετὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀθῶων παίδων τῆς Ἱερουσαλήμ· «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ».

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀπὸ φθόνου κινούμενοι, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Θεωρεῖτε, ὅτι δὲν ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ τρέχει.—Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Διδάσκαλε, εἰπέ εἰς τοὺς μαθητάς σου νὰ σιωπήσωσιν. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο· Λέγω ὑμῖν, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Ἡ δὲ πόλις Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη, λέγουσα, τίς ἐστὶν οὗτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας.—Τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπανῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν.

Διὰ τῆς διδασκαλίας ἀπεδείχθη ὁ Σωτὴρ ὁ μέγιστος ἠθικολόγος· διὰ τῶν θαυμάτων Θεὸς παρτοδύναμος· διὰ τῶν προφητειῶν ὁ μέγας προφήτης· διὰ δὲ τῆς μεσσιανικῆς εἰς Ἱεροσόλυμα εἰσόδου ὁ ἐπηγγελμένος Μεσσίας, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.—Ὁ Σωτὴρ εἰσῆλθεν ἐν θριάμβῳ εἰς Ἱερουσαλήμ ὡς βασιλεὺς ταπεινός, ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν ἀθῶων παίδων καὶ λατρευόμενος ὑπὸ τῶν ἀληθῶν μαθητῶν του.—Ἀθωότητα, πίστις καὶ ἀφοσίωσις θέλει ὁ Σωτὴρ.

§ 32. Ἀρχὴ τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ πρότερον πολλάκις ἐζήτησαν οἱ Φαρισαῖοι εὐκαιρίαν νὰ θανατώσωσι τὸν Σωτῆρα. Μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὁμως τοῦ

Λαζάρου καὶ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅτε ὁ κόσμος ἤρχισε νὰ τρέχη ὀπίσω αὐτοῦ καὶ νὰ λέγῃ, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ θαύματα ποιεῖ, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐποίησαν συνέδριον καὶ ἀπεφάσισαν τέλος νὰ σταυρώσωσι τὸν Ἰησοῦν.— Ὁ Καϊάφας μάλιστα, ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἔτους ἐκείνου, εἶπεν, ὅτι συμφέρει νὰ ἀποθάνῃ εἰς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ἵνα μὴ ὅλον τὸ ἔθνος χαθῆ.

1) Ἐκδιώξις ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων ἐν αὐτῷ. (Ματθ. κα', 18-22). "Ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἐξέβαλε τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ναῷ καὶ ἀνέτρεψε τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν (ἀλλασπόντων νομίσματα). Εἶπε δὲ εἰς αὐτούς: «διὰ τί ἐποιήσατε τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς μου, τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς, οἶκον ἐμπορίου, σπήλαιον ληστῶν; Ὁ τόπος οὗτος εἶνε οἶκος Θεοῦ.»

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες τὰ γενόμενα, καὶ ἀκούοντες τοὺς ἀθώους παιδας νὰ φωνάζωσι τό: Ὁσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον εἰς αὐτόν: ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;

Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει εἰς αὐτούς: Ναί, οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων ἐξέρχεται ὕμνος τῷ Θεῷ; Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Βηθανίαν¹.

2) Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι (Ματθ. κβ', 15-46).

Ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκεν ἐν τῷ ναῷ, προσῆλθον οἱ ἀρχιε-

¹ Τὸ αὐτὸ εἶχε πράξει ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ναῷ καὶ ἄλλοτε (κατὰ τὸ Πάσχα), ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι εἶπον εἰς αὐτόν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτούς: Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας δύναμαι νὰ ἀνοικοδομήσω αὐτόν. Ἐνόει δὲ διὰ τῶν λόγων τούτων τὴν τριήμερον αὐτοῦ ταφὴν καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν. (Ἰωάν. β', 12).

ρεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;— Ὁ δὲ Σωτὴρ ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰς παραβολὰς περὶ τοῦ ἀμπελῶνος καὶ περὶ τῶν γάμων τοῦ βασιλέως, ¹ διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἀποτελοῦσι πλεον μέρος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τότε οἱ Φαρισαῖοι, πορευθέντες, ἐποίησαν συμβούλιον, ὅπως παγιδεύσωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς λόγους. Ἀποστέλλουσι λοιπὸν τοὺς μαθητάς των μετὰ ὑπαλλήλων τινῶν τοῦ Ἡρώδου διὰ νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Ἰησοῦν, ἐὰν πρέπη νὰ δώσωσι κῆνσον (φόρον) εἰς τὸν Καίσαρα ἢ οὐ. Ἐνόμιζον δὲ οὗτοι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ἀνήκων κυρίως εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, θὰ εἶπη νὰ μὴ πληρώσωσιν, ὥστε νὰ τὸν κατηγορήσωσιν ὡς ὑβριστὴν τοῦ βασιλέως καὶ ὡς ἀπειθοῦντα εἰς τοὺς νόμους.— Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐννοήσας τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ἐζήτησε νόμισμα, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του, ἠρώτησε, τίνος εἶνε ἡ εἰκὼν αὐτῆ; Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον, τοῦ Καίσαρος. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.»— Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, ἐθαύμασαν, καὶ ἀφήσαντες αὐτὸν ἀνεχώρησαν.

Ὁ Σωτὴρ ἀπεδείχθη καὶ τηρητὴς τῶν νόμων, σεβόμενος τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας.

Ἐπειτα προσῆλθον καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι καὶ ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, τὴν ὁποίαν οὗτοι δὲν παρεδέχοντο. Ὁ δὲ Χριστὸς ἀπέδειξεν εἰς αὐτούς, ὅτι ὑπάρχει ἀνάστασις νεκρῶν, ὅτι ὑπάρχει ἀθανασία ψυχῆς, ὅτι ὑπάρχει μέλλουσα ζωή.

3.) Κατὰ χρισίς τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. (Ματθ. κγ' 1-39.)

Οὐδὲν ἄλλο κατέχρινεν ὁ Σωτὴρ τόσον δριμέως, ὅσον

¹ Ἴδε σελ. ἱερᾶς ἱστορίας (3)

τὴν ὑποκρισίαν τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἵτινες ἐξωτερικῶς μὲν ἐφαίνοντο εἰς τοὺς ἀνθρώπους καλοὶ καὶ δίκαιοι, ἐσωτερικῶς δὲ ἦσαν μοχθηροὶ καὶ πονηροὶ, οἵτινες ἐδέσμευον φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπετίθεισαν ταῦτα ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἤθελον νὰ ἀνακουφίσωσιν αὐτοὺς οὔτε διὰ τοῦ δακτύλου αὐτῶν.

Δικαίως δὲ κατέκρινεν αὐτούς, διότι ἀπήτουν καὶ ἐδίδασκον πολλὰ βαρέα, ἀλλ' αὐτοὶ οὐδὲν ἐποίουν. Ἐφρόντιζον διὰ τὰ ἐλάχιστα, διῴλιζον τὸν κῶνωπα, ἀλλὰ κατέπινον τὴν κάμηλον καὶ ἠμέλουν τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλεημοσύνην, ἐνῶ καὶ ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

Ὁκτάκις ἐπαναλαμβάνει ὁ Σωτὴρ μετὰ θείας ὀργῆς τὸ οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί. Ἐν τέλει δὲ τῆς κατακρίσεως αὐτῶν ἀποτείνεται ὁ Σωτὴρ φιλανθρώπως πρὸς τὴν ἀγαπητὴν Ἱερουσαλήμ, τῆς ὁποίας προλέγει καὶ θρηνεῖ τὴν καταστροφὴν ¹.

Ἐνῶ κατέκρινεν ὁ Σωτὴρ τοὺς Φαρισαίους, εἶδε μίαν γυναῖκα πτωχὴν, χήραν, ἣτις ἔβαλε δύο λεπτὰ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ ναοῦ (=θησαυροφυλάκιον, κιβώτιον συνδρομῶν). Τότε ἐπήνεσε τὴν γυναῖκα καὶ εἶπεν· Ἡ χήρα αὕτη, ἡ πτωχή, πλεῖον πάντων ἔδωκε, διότι αὕτη ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἔβαλεν, ἐνῶ οἱ πλούσιοι ἐκ τοῦ περισσεύματος.

Διὰ τῆς κατακρίσεως τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ Φαρισαίων ἐδίδαξεν ὁ Σωτὴρ, ὅτι πρέπει νὰ καταδικάζωμεν καὶ παρρησία ἐν ἀνάγκῃ νὰ κατακρίνωμεν τὰς κακίας τῶν συμπολιτῶν μας· ὅτι πρέπει νὰ θρηνώμεν διὰ τὰς ἐλλείψεις τῆς πατρίδος μας· ὅτι πρέπει οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ κυβερνήται τοῦ τόπου νὰ ἦνε δίκαιοι, ἀγαθοὶ, καὶ νὰ δεικνύωσι πρῶτοι τὸ παράδειγμα τῆς εὐπειθείας εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος.—Ὁ Σωτὴρ ἀπεδείχθη καὶ γνήσιος φίλος τῆς πατρίδος.

¹ Ἴδε σελ. 68.

§ 33. Ὁ Δεῖπνος ὁ μυστικός.

(Ματθ. κστ'. Μάρκ. ιδ'. Λουκ. κβ'. Ἰωάν. ιγ'.)

Ὅτε ἐπλησίασε πλέον τὸ Πάσχα, ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ ἐτοιμάσωσιν αὐτό, διότι ὁ Σωτὴρ ἐπιθυμία ἐπεθύμησε τὸ τελευταῖον Πάσχα νὰ φάγη μετὰ τῶν μαθητῶν του. Ὅτε δὲ ἡ τράπεζα ἠτοιμάσθη εἰς τὸ ἀνώγειον καὶ ἦσαν ἐκεῖ οἱ δώδεκα μαθηταί, τότε ὁ Ἰησοῦς ἔδειξε τὸ παράδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης, νίψας τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του.

Ἐδίδαξε δὲ διὰ τοῦ νιπτῆρος, ὅτι πρὸ τῆς μεταλήψεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἀπαιτεῖται μετάνοια, ταπεινοφροσύνη καὶ καθαρότης τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Ὅτε δὲ ἤρχισεν ὁ δεῖπνος, λαβὼν ὁ Σωτὴρ τὸν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας τὸν Θεόν, ἠλόγησεν αὐτὸν καὶ ἔκοψεν εἰς τεμάχια, εἰπὼν· «λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα. τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον, εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.»—Ὁμοίως δὲ λαβὼν καὶ τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας καὶ εὐλόγησας, εἶπε· «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον, εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.—Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν, διότι, ὡσάκις τρώγητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ πίνητε τὸ ποτήριον τοῦτο, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε».

Διὰ τοῦ μυστικοῦ δεῖπνου καὶ τῆς εὐλογίας τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου ἐσύστησεν ὁ Σωτὴρ τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας.

Ἐνῶ δὲ ἔτρωγον, εἶπεν ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν θὰ τὸν παραδώσῃ. Οὗτοι δὲ ἐταράχθησαν καὶ ἠπόρησαν· ἡρώτων δὲ ἕκαστος, μή τι ἐγὼ εἰμι Κύριε;—Ὅτε δὲ ὁ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Χριστοῦ ἀνακείμενος μαθητής, ὁ Ἰωάννης, (ὁ ἐπιστήθιος κληθεὶς, διότι ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸ

στῆθος αὐτοῦ) ἠρώτησεν αὐτόν, Κύριε, τίς ἐστι; τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐκεῖνος εἶνε, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δώσω τὸν ἄρτον, ἅμα ἐμβάψω αὐτὸν εἰς τὸ τρυβλίον (= πιάτον, γαβάθα). Καὶ ἔδωκεν ἀμέσως ὁ Σωτὴρ τὸν ἄρτον εἰς Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, ὅστις εὐθέως ἐξῆλθε.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰούδα, ἀνεφώνησεν ὁ Σωτὴρ καὶ εἶπε· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ θὰ μάθωσι πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.—Ἐπειτα δὲ ἔδωκεν ὁ Σωτὴρ τὰς τελευταίας λαμπράς ὁδηγίας πρὸς τοὺς μαθητάς του, αἵτινες εἶνε πλήρεις ἀγάπης, συγκινήσεως καὶ παρηγορίας, καὶ ὀνομάζονται συνήθως ἡ ἐσχάτη διαθήκη τοῦ Σωτῆρος, τὴν ὁποῖαν διέσωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (Ἰωάν. κεφάλ., ιγ', ιδ', ιε', ις' καὶ ιζ')¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθ. κς'. Μάρκ. ιδ'. Λουκ. κβ'. Ἰωάν. ιη'.

§ 34. Ὁ ἄγων τοῦ Σωτῆρος ἐν Γεθσημανῇ.

Μετὰ τὸν μυστικὸν δεῖπνον ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, εἰς τὸ

¹ Τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἐσχάτης Διαθήκης εἶνε τὸ πρῶτον ἐκ τῶν 12, τῶν ἀναγινωσκομένων κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς μεγάλης πέμπτης.

Τὰ δώδεκα Εὐαγγέλια εἶνε ταῦτα· Α'. Ἰωάν. κεφ. ιγ'. ιδ'. ιε'. ις' καὶ ιζ'. — Β'. Ἰωάν. ιη'. 1-28. — Γ'. Ματθ. κς'. 57-75. — Δ'. Ἰωάν. ιη'. 28-40 καὶ ιθ'. 1-16. — Ε'. Ματθ. κζ'. 3-32. — ΣΤ'. Μάρκ. ιε'. 16-32. — Ζ'. Ματθ. κζ'. 33-55. — Η'. Λουκ. κγ'. 32-49. — Θ'. Ἰωάν. ιθ'. 25-37. — Ι'. Μάρκ. ιε'. 43-47. — ΙΑ'. Ἰωάν. ιθ'. 38-42. — ΙΒ'. Ματθ. κζ'. 62-66.

ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ὅπου ἦτο κῆπος, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Πρὶν δὲ ἀπέλθῃ ἐκεῖ, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του· πάντες ὑμεῖς θὰ σκανδαλισθῆτε ἐν ἐμοὶ τὴν νύκτα ταύτην. — Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· ὅτι καὶ ἂν πάντες θὰ σκανδαλισθῶσιν, ἐγὼ ὅμως οὐδέποτε. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε· τῇ ἀληθείᾳ λέγω σοι, ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ταύτην, πρὶν ἢ ἀλέκτωρ φωνήσῃ, τρίς θὰ μὲ ἀπαρνηθῆς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο· καὶ ἂν ἦνε ἀνάγκη νὰ ἀποθάνω, δὲν θὰ σὲ ἀπαρνηθῶ.

Εἰς δὲ τὸν κῆπον, ὅστις ἦτο ἐν τῷ χωρίῳ Γεθσημανῆ (ἐλαιοτριβεῖω), ὅπου ὁ Χριστὸς συνήθως προσήρχετο, καὶ τὸν ὁποῖον ἐγνώριζεν ὁ Ἰούδας, παρέλαβεν ὁ Σωτὴρ τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ προσευχηθῆ κατ' ἰδίαν. Τότε ἤρχισε νὰ λυπῆται καὶ νὰ προσεύχεται, λέγων· περίλυπος εἶνε ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου.— Ἀπομακρυνθεῖς δὲ ὀλίγον ἀπὸ τοὺς τρεῖς μαθητάς του, πάλιν προσήρχετο λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν, ἄς παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο (τοῦ θανάτου)· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς Σὺ.

Ἀφ' οὗ τρίς θερμῶς προσευχήθη, ἦλθεν εἰς τοιαύτην ἀγωνίαν ὁ Σωτὴρ, ὥστε ὁ ἰδρῶς ἐπιπτεν ἀπὸ τοῦ προσώπου του ὡς θρόμβοι αἵματος. Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρῶν αὐτοὺς κοιμωμένους, λέγει· Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσελθῆτε εἰς πειρασμόν.— καθεύδετε καὶ ἀναπαύεσθε; δὲν ἰσχύσατε νὰ ἀγρυπνήσητε μίαν ὥραν μετ' ἐμοῦ; Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν, διότι ἰδοὺ ἔρχεται ὁ παραδιδούς με.

Ὁ Σωτὴρ, ὡς ἄνθρωπος, ἐλυπήθη διὰ τὴν ἀχαριστίαν τῶν ἀνθρώπων, ἦλθεν εἰς ἀγωνίαν, ἐταράχθη, ἀλλὰ πάλιν διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἐνότητος αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐνίκησε τὸν κόσμον.

Ἡ προσευχὴ ἐν τῇ ἀγωνίᾳ καὶ ταῖς θλίψεσι παρηγορεῖ καὶ ἐπιχρεῖ βάλσαμον εἰς τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν μας.

§ 35. *Ἡ σύλληψις τοῦ Χριστοῦ.*

Ἐνῶς ὁ Ἰησοῦς ὠμίλει μετὰ τῶν μαθητῶν του ἐν τῷ κηπῷ, ἐν Γεθσημανῇ, ἰδοὺ ἔρχεται ὁ Ἰούδας μετὰ στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων καὶ φανῶν καὶ λαμπάδων. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐξελθὼν, εἶπε· Τίνα ζητεῖτε; οὗτοι δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Ἀκούσαντες δὲ τοῦτο, ἀπῆλθον ὀπίσω ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν ἐρωτᾷ αὐτοὺς ὁ Χριστὸς τίνα ζητοῦσι, καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀφήσωσι τοὺς μαθητάς. Εὐθὺς ὁ Ἰούδας, κατὰ τὸ δοθὲν σύνθημα, προσελθὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε· Χαῖρε, ραββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Φίλε, μὲ φίλημα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεις; Τότε ἐνθαρρυνθέντες καὶ οἱ στρατιῶται συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Ἄλλ' ὁ Πέτρος, σύρας τὴν μάχαιράν του, ἀπέκοψε τὸ ὠτίον τοῦ Μάλχου, δούλου τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πιάσας τὸ ὠτίον, ἐθεράπευσεν αὐτόν, καὶ εἰς τὸν Πέτρον εἶπεν· Ἀπόστρεφόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· διότι πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μάχαιρα ἀπολοῦνται. Πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ὑπηρέτας, οἵτινες ὡς κακοῦργον συνέλαβον αὐτόν, εἶπεν· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἤλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἠθέλησαν νὰ συλλάβωσι καὶ τοὺς μαθητάς, ἔφυγον οὗτοι· μόνοι δὲ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης παρηκολούθουν τὸν Κύριον ἀπὸ μακρὰν.

§ 36. *Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου.*

Ἀρρησις τοῦ Πέτρου.

Οἱ στρατιῶται κρατήσαντες καὶ δέσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἔφερον αὐτόν κατ' ἀρχάς, μέχρις οὗ συναθροισθῆ τὸ Συνέδριον, πρὸς τὸν πενθερόν του Καϊάφα Ἄνναν, τὸν πρῶτον Ἀρχιε-

ρέα, ὅστις φαίνεται, ὅτι συνήργησε πολὺ νὰ συλληφθῆ ὁ Χριστός· κατώκει δὲ ἐν τῇ αὐτῇ αὐλῇ τοῦ Καϊάφα. Ὁ Ἄννας ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδαχῆς του. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς δημοσίᾳ ἐκήρυξε καὶ γνωστὴ εἶνε ἡ διδασκαλία του. Τότε εἰς τῶν ὑπηρετῶν ἐρράπισεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐὰν μὲν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, ἐὰν δὲ καλῶς, διὰ τί με δέρεις;— Μετὰ τοῦτο ἀποπέλει ὁ Ἄννας τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Καϊάφην, ὅπου συνηθροίσθησαν τινες ἐκ τῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ διὰ ψευδομαρτύρων ἐζήτησαν κατηγορίαν· ἀλλὰ δὲν συνεφώνουν αἱ μαρτυρίαι αὐτῶν. Τότε ἀναστάς ὁ Ἀρχιερεὺς εἶπεν· Σὲ ἐξορκίζω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, ἐὰν σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας (=ναί).— Τότε διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ Ἀρχιερεὺς, λέγων· ἐβλασφήμησε· τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Οἱ δὲ παρόντες εἶπον· ἐνοχος θανάτου εἶνε. Τότε ἤρχισαν οἱ ὑπηρεταὶ νὰ ἐμπαίζωσιν αὐτόν, καὶ καλύψαντες τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἔτυπτον αὐτὸν καὶ ἐπηρώτων, λέγοντες· Προφήτευσον εἰς ἡμᾶς, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ κτυπήσας σε;

Τότε ἤρνήσατο τὸν Χριστὸν καὶ ὁ Πέτρος τρίς. Πρῶτον μὲν, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν μετὰ τοῦ Ἰωάννου, ὅστις ἦτο γνωστός εἰς τὸν Ἀρχιερέα, ὅτε καὶ ἠρώτησε τὸν Πέτρον ἢ θυρωρός, μήπως καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν μαθητῶν ἦτο — Δεύτερον, ὅταν ἄλλη παιδίσκη ἐπανέλαβε τὰ αὐτά, πάλιν ἤρνήσατο ὁ Πέτρος τὸν Χριστόν.— Τρίτον, ὅτε μετ' ὀλίγον καὶ οἱ παριστάμενοι καὶ θερμαινόμενοι κάτω εἰς τὴν αὐλὴν μετὰ τινος δούλου τοῦ Ἀρχιερέως, συγγενοῦς τοῦ Μάλχου, ἠρώτησαν αὐτόν καὶ τὸν ἐνόησαν ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν. Τότε ὁ Πέτρος ἤρξατο νὰ καταναθεματίζῃ καὶ νὰ ὀρκίζεται, ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον. Τότε ὁ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Ἐνεθυμήθη δὲ ὁ Πέτρος τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐξελθὼν ἔκλαυσε πικρῶς.

Περὶ δὲ τὴν πρωΐαν τῆς Παρασκευῆς, ἀφ' οὗ συνήλθον ὄλοι οἱ τοῦ Συνεδρίου, ἐπανελήφθη ἡ ἀπόφασις τοῦ θανάτου. Ἐπειδὴ δὲ δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου εἶχεν ὁ Ῥωμαῖος ἡγεμών, ἔφερον δέσμιον τὸν Ἰησοῦν καὶ παρέδωκαν αὐτὸν εἰς τὸν ἡγεμόνα Πόντιον Πιλάτον, κατηγορήσαντες αὐτὸν ὡς ἐπαναστάτην.

Τότε ἰδὼν ὁ Ἰούδας, ὅτι κατεκρίθη ὁ Χριστός, μετανοήσας, ἐπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια, λέγων· Ἥμαρτον παραδούς αἷμα ἁθῶν. Ἄλλ' οἱ ἀρχιερεῖς, εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ θὰ κατακριθῆς. Ἀπελπισθεὶς δὲ ὁ Ἰούδας, ρίπτει τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγεστο. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Δὲν πρέπει νὰ τὰ βάλωμεν εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπειδὴ εἶνε τιμὴ αἵματος. Εἰς δὲ τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισαν νὰ ἀγοράσωσι μὲ αὐτὰ τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, διὰ νὰ θάπτωσι τοὺς ξένους, ὅστις διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ἀγρὸς αἵματος.

Τὸ μεγαλεῖον τοῦ Σωτῆρος φαίνεται ἐν τῇ σιωπῇ, τῇ ὑπομονῇ καὶ τῇ ἀπομονώσει.

§ 37. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Ἰωάν. ιη'. Ματθ. κζ'. Μάρκ. ιε'. Λουκ. κγ'.)

Ἀφ' οὗ ἔφερον τὸν Ἰησοῦν ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου καὶ κατηγορήσαν αὐτὸν ὡς ἐπαναστάτην, ὁ Πιλάτος ἠρώτησεν αὐτόν· Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγένημαι καὶ εἰς τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω διὰ τὴν ἀλήθειαν. Τότε ἐξέρχεται ὁ Πιλάτος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει εἰς αὐτούς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐπέ-

μενον, λέγοντες· Ταράττει τὸν λαόν, διδάσκων εἰς ὄλην τὴν Ἰουδαίαν, ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε. Ἀκούσας δὲ ὁ Πιλάτος Γαλιλαίαν, καὶ ἐρωτήσας καὶ μαθὼν, ὅτι Γαλιλαῖος ἦτο ὁ Σωτὴρ, θέλει νὰ ἀπαλλαγθῆ, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην Ἀντίπαν, τὸν ἄρχοντα τῆς Γαλιλαίας, ὅστις ἦτο τότε ἐν Ἱερουσαλήμ. Οὗτος ἐπεθύμει πρὸ πολλοῦ νὰ ἴδῃ σημεῖόν τι παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Χριστὸς οὐδὲν εἰς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· διὰ τοῦτο πρὸς ἐμπαιγμὸν ἐνέδυσεν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν (ὡς βασιλέα), καὶ τὸν ἀπέστειλε πρὸς τὸν Πιλάτον.

Οὗτος μάτην προσεπάθησε νὰ καθησυχάσῃ τὴν μανίαν τῶν Ἰουδαίων· μάτην τοὺς ἠρώτα, ἂν θέλωσι νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν ἢ τὸν Βαραββᾶν (διότι ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα ἀπελύετο εἷς τῶν κακούργων). Οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτησαν τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Βαραββᾶ, καὶ ἀπήτουν νὰ σταυρωθῆ ὁ Χριστός.— Μάτην πάλιν προσεπάθησε νὰ καθησυχάσῃ τὸν λαόν· οὗτος ὅμως περισσότερον ἔκραζε· Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἄθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ πᾶς ὁ λαός, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσε τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν λαβὼν ἐμαστίγωσε, καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, καὶ κάλαμον ἔθηκαν ἐπὶ τὴν δεξιάν, καὶ γονυπετοῦντες ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ραπίσματα, καὶ ἐνέπτουν, καὶ ἔτυπτον μὲ τὸν κάλαμον. Τότε ἐξάγει ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, τοιοῦτοτρόπως ἐνδεδυμένον, καὶ προσπαθεῖ νὰ κινήσῃ εἰς συμπάθειαν τὸν λαόν, εἰπὼν· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐκραύγαζεν ὁ λαός· Σταύρωσον. Ὅτε δὲ ὁ Πιλάτος εἶπε· λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε, οἱ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον

ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, διότι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησε. Τότε φοβηθεὶς ὁ Πιλάτος, εἰσέρχεται καὶ ἐρωτᾷ τὸν Χριστόν, πόθεν εἶνε; Ἄλλ' οὐδὲν ἀποκρίνεται ὁ Χριστός. Ὁ δὲ Πιλάτος ὀργισθεὶς, λέγει· Εἰς ἐμὲ δὲν λαλεῖς; Δὲν γνωρίζεις, ὅτι ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ σταυρώσω, καὶ ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ ἀπολύσω; Τότε ὁ Χριστός λέγει, ὅτι οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμὲ θὰ εἶχες, εἰάν δὲν ἦτο ὠρισμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποθάνω χάριν τοῦ κόσμου. — Διὰ τοῦτο ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀφορμὴν νὰ ἀπολύσῃ αὐτόν, ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος. Τότε ὁ Πιλάτος, ὀδηγήσας ἔξω τὸν Ἰησοῦν, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν νὰ σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Δὲν ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε παρέδωκεν αὐτόν εἰς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος, ἵνα σταυρωθῇ.

Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ φόβου τῶν Ἰουδαίων δὲν ἠθέλησεν ὁ Πιλάτος νὰ σώσῃ τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγου κατηγορήθη καὶ αὐτὸς καὶ κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν, ὅπου ἠτύοκτόνησεν ὡς ὁ Ἰούδας.

Βασιλεὺς τῷ ὄντι ἀπεδείχθη ὁ Σωτὴρ ἐν τοῖς παθήμασιν.—Ἐν τῇ ταπεινότητι ἔγκειται ἡ δόξα τοῦ Σωτῆρος.

§ 38. Ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κζ'. Μάρκ. ιε'. Λουκ. κγ'. Ἰωάν. κά.)

Μετὰ τὴν καταδίκην, περὶ ὧραν τρίτην τῆς Παρασκευῆς (9 καθ' ἡμᾶς), ὠδηγήθη ὁ Χριστός μετὰ δύο κακούργων εἰς τὸν Γολγοθᾶ (Κρανίου τόπον), τὸν τόπον τῆς σταυρώσεως, φέρων καὶ τὸν σταυρόν. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἠγγάρευσαν οἱ στρατιῶται Σίμωνά τινα Κυρηναῖον, ἵνα σηκώσῃ τὸν σταυρόν.

Περὶ ὥραν ἕκτην (12 καθ' ἡμᾶς) ἐσταύρωσαν τὸν Χριστὸν ἐν μέσῳ δύο ληπτῶν καὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ὄξος καὶ χολήν, διὰ νὰ ἀνακουφισθῇ ἴσως ἀπὸ τὴν λύπην καὶ τὸν πόνον· ἀλλ' ὁ Κύριος γευσάμενος, δὲν ἤθελε νὰ πῆ. Ἐνῶ δὲ ὁ Χριστὸς εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, εἶπε· «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσιν.»

Ἐγραψε δὲ ὁ Πιλάτος μὲ γράμματα Ἑβραϊκά, Ἑλληνικά καὶ Ῥωμαϊκά τὸν τίτλον τοῦτον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων (I. N. B. I.) Διεμερίσαντο δὲ οἱ στρατιῶται τὰ ἱμάτια τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τὸν χιτῶνα ἔβαλον κλῆρον.

Ἐνῶ δὲ ὁ Σωτὴρ ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὡς ὁ ἀληθὴς ἀμνός, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, οἱ προπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς ἐνέπαιζον, λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν δὲν δύναται νὰ σώσῃ.—Τὰ αὐτὰ δὲ ἐποίει καὶ ἔλεγε καὶ εἰς ἕκ τῶν κρεμασθέντων κακούργων.—Ἄλλ' ὁ ἄλλος ἐπετίμα αὐτόν, λέγων· Δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, ὅτι καὶ σὺ εἶσαι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· διότι ἄξια, ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄδικον ἔπραξεν. Ἐλεγε δὲ εἰς τὸν Ἰησοῦν· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν εἰς αὐτόν· Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.—Ἰδὼν δὲ τὴν μητέρα του, λέγει εἰς αὐτήν· Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου, δείξας τὸν ἠγαπημένον μαθητήν. Εἶτα δὲ λέγει καὶ εἰς τὸν μαθητήν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτήν ὁ μαθητὴς εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἕκτης ὥρας μέχρι τῆς ἐννάτης (12—3) σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.—Ἐν σιωπῇ διήλθεν ὁ Σωτὴρ τὰς ὥρας ταύτας· ἀλλ' ὅτε ἤγγιζεν ὁ θάνατος, περιῶραν ἐννάτην (3 μ.μ.), ἀνεβόησε μετὰ φωνῆς μεγάλης, εἰπὼν·

Ἡλί, (ἢ Ἐλωί), Ἡλί, λαμὰ σαβαχθανί· τοῦτ' ἔστι· Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; Τινές τῶν παρισταμένων ἐνόμισαν, ὅτι τὸν προφήτην Ἡλίαν φωνεῖ, καὶ εἶπον· Ἄφετε, ἰδῶμεν, ἐὰν ἔρχηται ὁ Ἡλίας νὰ σώσῃ αὐτόν.—Ὅτε δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Διψῶ, εὐθὺς ἔδραμεν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπόγγον καὶ γεμίσας ὄξους καὶ περιθέσας εἰς κάλαμον, ἐπότιζεν αὐτόν.—Μετὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Χριστός· Τετέλεσται· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.—Καὶ ἰδοὺ ἐτείσθη ἡ γῆ καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο.—Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἰδόντες τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα καὶ ἀνεφώνησαν· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Οἱ δὲ ὄχλοι ὑπέστρεφον, τύπτοντες τὰ στήθη αὐτῶν διὰ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἔπραξαν.

Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Σωτῆρος ὁμολόγησαν αὐτὸν Θεόν.— Καὶ ὁ Πιλάτος εἶχε πεισθῆ, ὅτι διὰ φθόρον οἱ Ἰουδαῖοι παρέδωκαν τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς νὰ ὑπερασπισθῆ τὴν ἀθώτητα τοῦ δικαίου.—Ἄξιον σημειώσεως, ὅτι καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν, λέγουσα· μηδὲν σοι καὶ τῷ δικάειφ ἐκεῖνῳ, διότι πολλὰ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.—Ἡμεῖς κηρύττομεν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.—Ὁ σταυρὸς εἶνε ἡ δύναμις τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ Σωτὴρ ὑψώθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ νὰ ἐλύσῃ πάντας εἰς ἑαυτόν.—Καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ εὐρισκόμενος συγχωρεῖ τοὺς ἐχθροὺς του, —φροντίζει διὰ τὴν μητέρα του, —χαρίζει εἰς τὸν ληστὴν τὸν παράδεισον, καὶ παραδίδωσι τὸ πνεῦμά του εἰς τὸν Θεόν. Αὕτη ἡ διαθήκη τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

§ 39. Ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κζ'. Μάρκ. ιε'. Λουκ. κγ'. Ἰωάν. ιθ'.)

Ἐπειδὴ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀπὸ τῆς σταυρώσεως, τὸ Σάββατον τὸ μέγα, ἐώρταζον οἱ Ἰουδαῖοι τὸ Πάσχα, ἵνα μὴ

μείνωσι τὰ σώματα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον, ἵνα συντριῶσιν τῶν σταυρωθέντων τὰ σκέλη διὰ νὰ ἐπέλθῃ τάχιον ὁ θάνατος, καὶ οὕτως ἀρθῶσιν ἐκεῖθεν τὰ σώματα. Ὁ Πιλάτος ἐπέτρεψε τοῦτο. Καὶ τῶν μὲν δύο ληστῶν οἱ στρατιῶται συνέτριψαν τὰ σκέλη, ἐλθόντες δὲ ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, ἐπειδὴ εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, δὲν συνέτριψαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. Εἰς δὲ τῶν στρατιωτῶν διὰ λόγχης τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐκέντησε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.—Περὶ τὸ ἐσπέρας δὲ τῆς παρασκευῆς Ἰωσήφ, ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐτυχῶν βουλευτῆς καὶ εἰς τὸ κρυπτόν μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Πιλάτου τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τοῦτο, ἀφοῦ ἔλαβε καὶ ἤλειψε μὲ ἀρώματα καὶ περιετύλιξε μὲ σινδόνην καθαρὰν, ἐκήδευσε μετὰ τοῦ Νικοδήμου καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, τὸ ὁποῖον ἦτο λελαξευμένον εἰς βράχον, πλησίον τοῦ μέρους, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Χριστός.—Προσκυλίσας δὲ λίθον μέγαν εἰς τὴν θύραν τοῦ μνημείου, ἀπῆλθε.—Μαρία δὲ ἡ Μαγδαλινὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, αἵτινες παρέμειναν πλησίον τοῦ σταυροῦ μέχρι τῆς ἀποκαθηλώσεως, παρηκολούθησαν καὶ εἶδον τὸ μνημεῖον, ὅπου ἐτέθη τὸ σῶμα τοῦ Σωτῆρος.

Τὴν δὲ ἐπαύριον, τὸ Σάββατον, προσῆλθον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον, λέγοντες· Κύριε, ἐνεθυμήθημεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν, ὅταν ἔτι ἐζῆ, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐγερθῆ. Διάταξον λοιπὸν νὰ ἀσφαλίσθῃ ὁ τάφος ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μὴ ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα κλέψωσιν αὐτόν. Καὶ τότε θὰ ἦνε ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν εἰς αὐτούς· Λάβετε φρουρὰν, ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε, καθὼς γνωρίζετε· οὗτοι δέ, πορευθέντες, ἔθεσαν φρουρὰν εἰς τὸν τάφον καὶ ἐσφράγισαν τὸν λίθον.

Ἐπληρώθη καὶ ἡ προφητεία τοῦ Μωϋσέως ὅτι ὁστοῦν (τοῦ Ἰησοῦ) οὐ συντριβήσεται. (Ἐξόδ. ιβ' 46)

Ἐκ τῆς διὰ τῆς λόγῃς κεντηθείσης πλευρᾶς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ, συστατικὰ τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας.

Θαυμαστὸν τὸ θάρρος καὶ ἐπαινετὴ ἡ εὐσέβεια τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Νικοδήμου καὶ τῶν γυναικῶν.

Τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἔκειτο ἐν τῷ τάφῳ, ἡ δὲ ψυχὴ του κατῆλθεν εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα κηρύξῃ καὶ εἰς τοὺς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένους τὴν δόξαν του καὶ τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΕΙ ΚΑΙ ΤΗ ΑΝΑΛΗΨΕΙ

§ 40. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κη', Μάρκ. ις', Λουκ. κδ', Ἰωάν. κ' καὶ κα').

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος (τὴν καθ' ἡμᾶς Κυριακὴν), λίαν πρωί, ἦλθον εἰς τὸν τάφον Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ καὶ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη διὰ νὰ ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ με μύρα, (δι' ὃ καὶ μυροφόροι ὠνομάσθησαν), ἀλλὰ, πρὶν αὐταὶ ἔλθωσιν, ἀνέστη ὁ Κύριος.— Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐπανηγύρισαν λαμπρῶς τὸ μέγα θαῦμα· διότι ἡ μὲν γῆ ἐσεισθη, ἄγγελος δὲ Κυρίου, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἦτο ὡς ἀστραπή· καὶ τὸ ἔνδυμα λευκὸν ὡσεὶ χιών, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου ἐταράχθησαν οἱ φυλάττοντες στρατιῶται, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.

Πρῶτη Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ ἔτρεξεν εἰς τὸ μνημεῖον. Ἀλλὰ, ἰδοῦσα τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἐκ τοῦ μνημείου, ταράττεται καὶ τρέχει πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ λέγει εἰς αὐτούς· Ἐπῆραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ

δὲν γνωρίζομεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξύ προσήλθον εἰς τὸν τάφον καὶ αἱ ἄλλαι Μυροφόροι. Ἀλλὰ τότε ἔρχεται καὶ ὁ Πέτρος μετὰ τοῦ Ἰωάννου, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὸ μνημεῖον, εὔρον μόνον τὰ ὀθόνια καὶ τὸ σουδάριον. Μόλις δὲ ἀνεχώρησαν, προσήλθε καὶ δευτέραν φοράν ἡ Μαγδαλινὴ Μαρία, καὶ στᾶσα ἔξω, ἔκλαιε. Βλέπει δὲ δύο ἀγγέλους, οἵτινες εἶπον εἰς αὐτήν· Ἦναι διὰ τί κλαίεις; Αὕτη δὲ ἀποκρίνεται, ὅτι ἐπῆραν τὸν Κύριόν μου, καὶ δὲν γνωρίζω ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Στραφεῖσα δὲ εἰς τὰ ὀπίσω, θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἰστάμενον· ἀλλὰ νομίσασα, ὅτι ἦτο ὁ κηπουρός, ἐρωτᾷ αὐτόν, ποῦ ἔθηκε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλ' ἀκούσασα παρ' αὐτοῦ, Μαρία, ἀναγνωρίζει τὸν διδάσκαλον καὶ ἐκφωνεῖ· Διδάσκαλε. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτήν· Πορεύου πρὸς τοὺς μαθητάς μου, καὶ εἶπε εἰς αὐτούς, ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. Καθ' ὁδὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ Χριστὸς καὶ τὰς ἄλλας Μυροφόρους, καὶ εἶπεν εἰς αὐτάς τό Χαίρετε. Παρήγγειλε δὲ δι' αὐτῶν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὡς εἶχε διατάξει.

Τινὲς δὲ ἐκ τῆς κουστωδίας, ἐλθόντες πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἀνήγγειλαν τὰ γενόμενα. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, συμβούλιον λαβόντες, ἔδωκαν ἱκανὰ ἀργύρια εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ ἔπεισαν αὐτούς νὰ εἰπωσιν, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τὴν νύκτα ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτόν, ἐνῶ αὐτοὶ ἐκοιμῶντο.

Διὰ τῆς ἀναστάσεως ἀπεδείχθη ὁ Χριστὸς, ὅτι εἶνε ὁ ἄληθὴς Θεὸς, ἐβελείωσε δὲ καὶ τὴν ἀράστασιν ἡμῶν, αὐτὸς ἀναστάς.—Ἡ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς εἶνε οἱ θεμέλιοι λίθοι τῆς θρησκείας.

Καθὼς δὲ τὸ σάββατον ἦτο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν κατέπαισεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς δημιουργίας, διὸ καὶ ἠλόγησε καὶ ἡγάσεν αὐτήν, οὕτως ἠλόγηθη καὶ ἡγάσθη καὶ ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, ἡ Κυριακή, ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὀνομασθεῖσα, ὡς ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρξατο

ἡ πνευματικὴ δημιουργία τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρώπου γένουσι.
— Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶρε τὸ θαῦμα τῶν θανάτων.

§ 41. Ἡ γαρέρωσις τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητάς του
ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐν Ἐμμαοῦς καὶ ἐν Γαλιλαίᾳ.

(Μάρκ. ις'. 12. Λουκ. κδ'. 13—15. Ἰωάν. κ'. 19)

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως, περὶ τὸ ἑσπέρας, ἐφάνερωσεν ἑαυτὸν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του, οὔτινες ἔμενον ἐν Ἱερουσαλήμ ἐν τινὶ οἰκίᾳ, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. — Ἐνῶ δὲ αὐτοὶ ὠμίλουν περὶ τῆς Ἀναστάσεως, ἔστη ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει· εἰρήνη ὑμῖν. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐφοβήθησαν, νομίζοντες, ὅτι ἦτο φάντασμα. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστός, ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῆν ταραχὴν καὶ τὴν πλάνην, ἔδειξε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ ἔφαγε μέρος ἰχθύος ἐψημένου καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. — Μετὰ τοῦτο εἶπε πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύτησε καὶ λέγει εἰς αὐτούς· «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἃν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἃν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται.» — Ὁ Θωμᾶς ὁμως, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, δὲν ἦτο, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ὅτε δὲ εἶπον οἱ μαθηταί, ὅτι εἶδον τὸν Κύριον, ὁ Θωμᾶς δὲν τὸ ἐπίστευτε καὶ εἶπεν· «Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.»

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἶδον τὸν Ἰησοῦν καὶ δύο ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Κλεώπας, ἐνῶ ἐπορεύοντο εἰς Ἐμμαοῦς (πόλιν κειμένην πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ).

Μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, ἐνῶ πάλιν ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ μαθηταί, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἔστη εἰς τὸ μέσον ὁ Ἰησοῦς

καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Προσκαλεῖ δὲ τὸν Θωμᾶν νὰ πεισθῇ, ὡς ἤθελε, καὶ μὴ ἦνε ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Τότε ὁ Θωμᾶς πεισθείς, ἐκφωνεῖ· «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.»

Εἰς δὲ τὴν λίμνην τῆς Τιβεριάδος, ὅπου ἠλίευσον οἱ μαθηταί, καὶ ὄλην τὴν νύκτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πιάσωσιν οὐδέν, παρουσιάσθη τὴν πρωΐαν ὁ Κύριος, ὅστις ἐζήτησε προσφάγιον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εὔρε τι, διέταξε νὰ ρίψωσι τὸ δίχτυον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ πλοίου.— Συνέλαβον δὲ τὸσον πλῆθος ἰχθύων, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ σύρωσι τὸ δίχτυον.— Ἄφ' οὗ δὲ ἔφαγον, λέγει τρις ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν Πέτρον· Σίμων Ἰωῶ, ἀγαπᾶς με περισσότερον ἀπὸ τούτους; Τρις ἀπαντᾷ καὶ ὁ Πέτρος· Κύριε, σὺ γινώσκεις, ὅτι ἀγαπῶ σε. Ἐλυπήθη ὁμως ὁ Πέτρος, ὅτι τρις ἠρωτήθη, διότι τοῦτο τοῦ ὑπενθύμισε τὴν τριπλῆν ἄρνησιν. Ἀλλὰ ἤκουσε καὶ παρὰ τοῦ Σωτῆρος τρις τὸ· ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου, (ἢ βόσκει τὰ ἀρνιά μου).

Μετὰ ταῦτα ἐφάνη ὁ Κύριος εἰς πεντακοσίους ἀδελφοὺς (μαθητάς) ἅπαξ μόνον (Α'. Κορινθ. ιε'. 6).

Ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους, ὅπου ὤρισεν εἰς τοὺς μαθητάς, ἐφάνη εἰς τοὺς ἑνδεκα καὶ εἶπεν· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· πορευθέντες, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς νὰ τηρῶσι πάντα, ὅσα διέταξα ὑμᾶς. Ἐπὶ τεσσαράκοντα δὲ ἡμέρας ἐφανερῶτο εἰς τοὺς ἀποστόλους, ἔλεγε τὰ περι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐδίδασκε πολλά, τὰ ὅποια δὲν ἠδύναντο πρότερον νὰ ἐννοήσωσιν· οὕτω δὲ διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, ὅπως ἐρμηνεύωσι τὰς Γραφάς.

§ 42. Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ.

(Λουκ. κδ', 50).

*Ἦλθε τέλος ἡ ὥρα, ὅτε ἐμελλε νὰ λάβῃ πάλιν ὁ Χριστὸς

τὴν δόξαν πλησίον τοῦ Πατρὸς, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὶν ἢ δημιουργηθῆ ὁ κόσμος.

Εἶχον συναθροισθῆ οἱ Ἀπόστολοι εἰς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς. Περιέμενον δὲ καὶ τὴν κάθοδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς ὁ Χριστός. Τὴν τεσσαρακοστὴν δὲ ἡμέραν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν ἔφερον αὐτοὺς ὁ Σωτὴρ ἔξω εἰς τὴν Βηθανίαν, ὅπως ἴδωσι τὴν δόξαν αὐτοῦ. Ἐκεῖ δέ, ἀφ' οὗ συνῆλθον, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ του, εἰπόντες· Κύριε, ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ θὰ ιδρύσῃς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς· Δὲν δύνασθε ὑμεῖς νὰ γνωρίζητε χρόνους ἢ καιροὺς, τοὺς ὁποίους ὁ Πατὴρ ἔθετο εἰς τὴν ἐξουσίαν του· ἀλλὰ θὰ λάβητε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ θὰ ᾔσθε μάρτυρες μου ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς (Πράξ. α, 6—9). Ἀφοῦ δὲ εἶπε ταῦτα, ὕψωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς. Ἐνῶ δὲ οἱ μαθηταὶ ἔβλεπον αὐτόν, εὐλογοῦντα αὐτούς, ἀνελήφθη, καὶ νεφέλη περιέβαλεν αὐτόν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἐνῶ ἠτένιζον πρὸς τὰ ἄνω, ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρουσιάσθησαν εἰς αὐτούς, ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια, καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἀνελήφθη ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ ἔλθῃ πάλιν ἐν δόξῃ, καθὼς εἶδετε αὐτόν, πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν (Πράξ. α, 10—11.)

Ἐκ τοῦ ὄρους δὲ τῶν ἐλαιῶν ἐπανῆλθον οἱ μαθηταὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, περιμένοντες τὴν ἐξ ὕψους ἔλευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς ὁ Χριστός.

Ὁ Σωτὴρ ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, καὶ ἀρέλαβε τὴν θείαν αὐτοῦ δόξαν καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν,

διὰ τῆς ὁποίας συντηρεῖ καὶ κυβερνᾷ τὸν κόσμον, καὶ ἀναγεννᾷ αὐτὸν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

§ 43. Πεντηκοστή.

(Πράξ. 6', 1—37.)

Ὅτε ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἦσαν ὅλοι συνηθροισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, προσευχόμενοι καὶ περιμένοντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐγένετο ἐξαίφνης ἦχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀνέμου βιαίως φερομένου, καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ὅπου οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν καθήμενοι.—Καὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς γλῶσσαι ὡς πυρὸς διαμεριζόμεναι, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ ἓνα ἕκαστον αὐτῶν.— Ἄπαντες δὲ οἱ Ἀπόστολοι ἐπλήσθησαν Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι ξένας γλώσσας μετὰ σοφίας καὶ δυνάμεως μεγάλης.

Κατόψουν δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους.—Καὶ καθὼς ἐγείνεν ἡ φωνὴ αὕτη, συνήλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεταράχθη, διότι ἕκαστος ἤκουεν αὐτοὺς νὰ λαλῶσι κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διάλεκτον.—Ἐθαύμαζον δὲ πάντες καὶ ἠπόρουν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Ἰδοῦ, πάντες οὗτοι οἱ λαλοῦντες δὲν εἶνε Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν αὐτοὺς ὁμιλοῦντας καὶ διδάσκοντας τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν διάλεκτον; Τί σημαίνει τοῦτο;—Πολλοὶ δὲ χλευάζοντες αὐτούς, ἔλεγον, ὅτι διετέλουν ἐν μέθῃ.

Τότε ἀναστὰς ὁ Πέτρος μετὰ τῶν ἑνδεκα μαθητῶν, ὡμί-

λησε πρὸς τὸν ὄχλον μετὰ πολλοῦ θάρρους καὶ θείας σοφίας περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ.

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶνε τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅπερ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν δόξαν, τὴν ὅποιαν ἔχει ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱός.

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον φωτίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ μεταδίδεται διὰ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων.

Ἡ Πεντηκοστὴ ἦτο ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, τελουμένη πεντήκοστα ἡμέρας μετὰ τὸ Πάσχα, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ δοθείσης νομοθεσίας. Ἡ Πεντηκοστὴ ἐν τῷ Χριστιανισμῷ εἶνε ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ Νόμος τῆς χάριτος ἐκηρύχθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

§ 44. Πρῶτοι χριστιανοί.

(Πράξ. β', 37 - 47).

Ἄφ' οὗ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἦλθεν εἰς κατάνυξιν ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί πρέπει νὰ κάμωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

Καὶ ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Μετανοήσατε, καὶ ἄς βαπτισθῆ ἕκαστος ὑμῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ θέλετε λάβει τὴν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.»

Ἐκεῖνοι δὲ μετὰ χαρᾶς δεχθέντες τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν καὶ προσετέθησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἕως τρεῖς χιλιάδες ψυχαί. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ὁμοῦ καὶ εἶχον τὰ πάντα κοινά. Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐπώλουν καὶ διεμοίραζον αὐτὰ εἰς πάντας, καθ' ἣν ἕκαστος εἶχε χρεῖαν. Καθ' ἡμέραν δὲ ἐρχόμενοι εἰς τὸ ἱερόν

μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀπλότῃ καρδίας καὶ ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν¹.

Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Πέτρος ἐθεράπευσεν ἄνθρωπον τινα χωλὸν ἐκ γενετῆς, καὶ εἶδον οἱ ἐν Ἱερουσαλῆμ Ἰουδαῖοι τὴν δύναμιν τῶν Ἀποστόλων, ἐπίστευσαν πολλοὶ καὶ ἠξήθη ὁ ἀριθμὸς μέχρι πεντάκισ χιλίων.

Ἡ αὔξησις αὕτη τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας θρησκείας διήγειρε τὸν φθόνον τῶν Φαρισαίων καὶ τοῦ συνεδρίου, οἵτινες ἤρχισαν νὰ καταδιώκωσι τοὺς ἀποστόλους. — Καὶ πρῶτον μὲν συνέλαβον τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, ἀλλ' ἤναγκάσθησαν ἔπειτα νὰ ἀπολύσωσιν αὐτούς. — Κατέπαυσε δὲ τὴν ὀργὴν τοῦ συνεδρίου ἀνὴρ τις πεπαιδευμένος, Γαμαλιήλ καλούμενος, εἰπών· «Ἐὰν ἦνε ἐξ ἀνθρώπων ἡ θρησκεία αὕτη, θὰ καταλυθῆ, ἐὰν δὲ ἐκ Θεοῦ, δὲν δύνασθε νὰ καταλύσητε αὐτήν, μήποτε καὶ θεομάχοι εὔρεθῆτε». Διὰ τοῦτο, προσκαλέσαμε τοὺς ἀποστόλους καὶ δείραντες αὐτούς καὶ παραγγείλαντες νὰ μὴ λαλῶσι πλέον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέλυσαν αὐτούς.

Ἄφ' ἀρχῆς ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία κατεδιώχθη, ὅ.λ.λ' ἐπειδὴ ἦτο ἐκ Θεοῦ, διὰ τοῦτο μεθ' ὅλων τοὺς διωγμοὺς ὄχι μόνον δὲν κατελύθη, ἀλλὰ τοῖνναντίον ἠξήθη καὶ ἐγένετο δένδρον μέγα καὶ καρποὺς ἀγλαοὺς ἔφερε καὶ φέρει. Τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ δὲν καταστρέφονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· εἶνε αἰῶνια.

Πρῶτον ἐν Ἀρτιοχειᾷ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ὠρομάσθησαν Χριστιανοί.

§ 45. Ἐκλογή τῶν ἐπτά διακόνων.

(Πραξ. Ἀποστ. στ', 1-8.)

Ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπληθύνοντο, οἱ ἐν Ἱερουσαλῆμ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ γογγύζω-

¹ Τὰ κοινὰ ταῦτα δεῖπνα τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἐκαλοῦντο ἀγάπαι, κατὰ τὰ ἑποῖα ἠσπάζοντο ἀλλήλους, ὠμολόγουν τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ ἐτέλουν τὸν μυστικὸν δεῖπνον, καθὼς διέταξεν ὁ Κύριος.

σιν κατὰ τῶν Ἑβραίων, ὅτι αἱ χῆραι αὐτῶν παρεβλέποντο εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἐλεημοσυνῶν.—Τότε οἱ δώδεκα προσκαλέσαντες τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· Δὲν εἶνε πρέπον νὰ ἀφήσωμεν ἡμεῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ διακονῶμεν εἰς τραπέζας, καὶ νὰ τρέχωμεν νὰ μοιράζωμεν ἐλεημοσύνας. Σκέφθητε λοιπόν, ἀδελφοί, νὰ ἐκλέξητε ἐξ ὑμῶν ἑπτὰ ἀνδρας καλῆς διαγωγῆς, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, τοὺς ὁποίους νὰ διορίσωμεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην· ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἐμμένει προσευχόμενοι καὶ κηρύττοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἰδέα αὕτη ἤρρεσεν εἰς τὸ πλῆθος· καὶ ἐξέλεξαν τὸν Στέφανον, ἀνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνωρα καὶ Τιμόνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον, προσήλυτον Ἀντιοχέα. Τοὺς ἑπτὰ τούτους, διακόνους (βοηθοὺς) ὀνομασθέντας, ἔστησαν ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων. Οὗτοι δὲ προσευχθέντες, ἐπέθεσαν ἐπ' αὐτοὺς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· καὶ πολὺ πλῆθος τῶν ἱερέων ὑπήκουεν εἰς τὴν πίστιν.

§ 46. Στέφανος, ὁ διάκονος καὶ πρωτομάρτυς.

(Πράξ. στ'. 8. ζ'. 54-60 καὶ η'. 1-3).

Ὁ διάκονος Στέφανος ἦτο πλήρης πίστεως καὶ ἐποίει σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ ναῷ. Ἦλεγξε δὲ τὴν κακίαν τῶν γραμματέων καὶ τοῦ λαοῦ, οἵτινες ἐσταύρωσαν τὸν Δίκαιον (Χριστόν). Ταῦτα ἀκούσαντες οὗτοι, ἠγανάκτησαν. Ὁ δὲ Στέφανος, πλήρης ὦν Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπεν· Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους, καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἰστάμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.—Τότε οὗτοι ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν κατ' αὐτοῦ. Καὶ ἐκβαλόν-

τες αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, τὸν ἐλιθοβόλουν.—Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπέθεσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰς τοὺς πόδας νεανίου τινός, ὀνομαζομένου Σαύλου. Λιθοβολούμενος δὲ ὁ Στέφανος προσήχετο καὶ ἔλεγε· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ γονατίσας, ἐφώνησε μετὰ φωνῆς μεγάλης· «Κύριε, μὴ στήσης εἰς αὐτοὺς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.» Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐξέπνευσεν.

Θαυμαστὴ ἡ δράμις τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.—Θαυμαστὴ ἡ αὐταπάρησις τοῦ Στεφάνου, ὅστις, καίπερ λιθοβολούμενός, συνεχώρει τοὺς ἐχθρούς του, μιμηθεὶς τὸν Διδάσκαλον.

Ὁ Σαῦλος (Παῦλος), ὁ πρότερον διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐγένετο ὁ ἐνθερμὸς τοῦτου ὑπερασπιστής.

§ 47. Οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἰδρυθεῖσαι Ἐκκλησίαι.

Ἄφου οἱ Ἀπόστολοι διέμειναν κατὰ τὴν παράδοσιν 12 ἔτη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ, διεσπάρησαν ἔπειτα εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, καὶ καθίδρυσαν πανταχοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἐχειροτόνησαν πρεσβυτέρους καὶ ἀντιπροσώπους αὐτῶν. Κατὰ παράδοσιν δὲ ἐκήρυξαν οὕτως·

Ὁ Πέτρος, ὁ Ἀπόστολος τῆς περιτομῆς, ἀφου περιώδευσε πολλὰ τῆς Ἀσίας μέρη, ἐφθασε τέλος, ὡς λέγεται, καὶ εἰς Ῥώμην (67 μ. Χ.), ὅπου καὶ ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν καὶ σταυρικὸν θάνατον κατὰ τὸν ἐπὶ Νέρωνος διωγμόν. Ἐγραψε δὲ καὶ δύο ἐπιστολάς, αἵτινες λέγονται καθολικαί, διότι ἀπευθύνοντο πρὸς ὅλας τὰς τότε Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἀνδρέας διὰ Γαλατίας, Καππαδοκίας, Σκυθίας καὶ Βιθυνίας κατήνησεν εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ ἐσταυρώθη.

Ὁ Ἰωάννης, ὁ Εὐαγγελιστής, μετὰ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου μετέβη εἰς μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἰδίως εἰς Ἐφεσον. Ἐπὶ Δομητιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς Πάτρμον (95), ὅπου εἶδε

τὴν Ἀποκάλυψιν, τὴν ὁποίαν καὶ περιέγραψε. Μετὰ ταῦτα ἔζησεν ἐν Ἐφέσῳ μέχρι τοῦ Τραϊανοῦ. Ἔχομεν δὲ καὶ τρεῖς Καθολικὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ, ἐν ταῖς ὁποίαις διαλαμβάνει τὸ καθαρὸν χριστιανικὸν αἶσθημα τῆς ἀγάπης. Διὰ τοῦτο ὀνομάζεται καὶ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης.

Ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν ἐν τῇ Ἄνω Ἀσία καὶ ἐσταυρώθη ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας. Οὗτος ἐβάπτισε καθ' ὁδὸν τὸν εὐνοῦχον Κανδάκης τῆς βασιλείσης Αἰθιοπῶν, τὸν ὁποῖον ἠρώτησεν, ἀν γινώσκει ἂ ἀναγινώσκει. Ὁ δὲ εὐνοῦχος εὐχαρίστως ὡς ἐρμηνευτὴν ἐδέχθη τὸν Φίλιππον.

Ὁ Βαρθολομαῖος ἐκήρυξεν ἐν Ἰνδίας καὶ Ἀραβία.

Ὁ Θωμᾶς ἐκήρυξεν ἐν Ἰνδία.

Ὁ Ματθαῖος, ὁ Εὐαγγελιστῆς, ἐκήρυξεν ἐν Αἰθιοπία, ἀφοῦ ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τοὺς ἐξ Ἑβραίων Χριστιανούς.

Ὁ Ἰάκωβος, ὁ Ἀδελφός, ἦτο ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς Ἱερουσαλήμ (μέχρι τοῦ 60 ἔτους μ. Χ.) καὶ κατέλιπε μίαν Καθολικὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Θαδδαῖος (εἴτε Ἰούδας ἀδελφὸς Ἰακώβου) ἐκήρυξεν ἐν Συρία, καὶ κατέλιπε καὶ αὐτὸς μίαν ἐπιστολήν.

Ὁ Σίμων ὁ ζηλωτὴς ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ὁ δὲ Ματθίας ἐξελέγη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ὡς διάδοχος Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ἐγένετο τοιοῦτοτρόπως. Οἱ ἀπόστολοι ἔστησαν πρὸς ἐκλογὴν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὅστις ἐπωνομάσθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ προσευχηθέντες εἶπον. Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τῶν δύο τούτων ἓνα, ὃν τινα ἐξέλεξας. Καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ τὸν Ματθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη οὗτος μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων. (Πράξ. α', 23-26).

Οἱ Θεοὶ Ἀπόστολοι μεθ' ἄλλους τοὺς διωγμοὺς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐθνικῶν, μεθ' ἄλλας τὰς καταδιώξεις ὑπὸ τῶν αὐτο-

κρατόρων, τῶν ἱερέων, τῶν ἐθνικῶν, τῶν φιλοσόφων καὶ τοῦ ὄχλου, κατόρθωσαν ἐν ὀλίγῳ χρόνικῳ διαστήματι νὰ διαδώσωσι τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τσσαῦτα μέρη.—Οἱ διωγμοὶ ἐστερέωσαν τὴν ἐκκλησίαν.—Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἔργον τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου ἀπρογωριαῖος λίθος εἶνε ὁ Σωτῆρ· διὰ τοῦτο θὰ διαδοθῆ σὲν τῷ χρόνῳ πανταχοῦ καὶ θὰ γείνη ποτὲ μία ποιμήν, εἷς ποιμήν, ὁ Χριστός.

§ 48. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

(Πράξ. θ' 1-31).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐγεννήθη ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἱερουσαλήμ παρὰ τῷ νομοδιδασκάλῳ Γαμαλιήλ καὶ ἐγένετο ζηλωτὴς τῶν πατρικῶν παραδόσεων· διὰ τοῦτο καὶ κατεδίωκε τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει ἀποστάτας τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας.

Προσῆλθε λοιπὸν εἰς τὸν ἀρχιερέα ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς, ὅπως καταδιώξῃ τοὺς ἐν Δαμασκῷ Χριστιανούς καὶ φέρῃ αὐτοὺς δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐνῶ δὲ ἦτο πλησίον τῆς Δαμασκού, περιήστραφεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνήν, λέγουσαν εἰς αὐτόν· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Ὁ δὲ Παῦλος εἶπε· τίς εἶ Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ διώκεις· εἶνε σκληρὸν νὰ λακτίζῃς πρὸς κέντρα· Τότε ὁ Παῦλος τρέμων καὶ θαμβῶν εἶπε, Κύριε, τί θέλεις νὰ κάμω; Καὶ ὁ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνάστα καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐκεῖ θὰ μάθῃς, τί πρέπει νὰ κάμῃς. Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ συνοδεύοντες αὐτόν, ἐστάθησαν ἐννεοί, ἀκούοντες μὲν τὴν φωνήν, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Τότε ἠγέρθη ὁ Παῦλος ἀπὸ τῆς γῆς καὶ χειραγωγούμενος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Δαμασκόν, ὅπου ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὔτε εἴβλεπεν, οὔτε ἔφαγεν ἢ ἐπιέ τι.—Ἦτο δὲ ἐκεῖ χριστιανὸς μαθητὴς ὀνόματι Ἀνανίας, τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ Κύ-

ριος ἐν ὄραματι νὰ πορευθῆ καὶ ἀναζητήσῃ τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἰουδατινὸς διαμένοντα Παῦλον, διότι οὗτος ἔμελλε νὰ γείνη σκεῦος ἐκλογῆς, ἱκανὸς νὰ κηρύξῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλείων.— Ἀπῆλθεν ὁ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Παῦλον, εἶπε· Σαούλ, ἀδελφέ, ὁ Κύριος, ὅστις ἐφανερῶθαι σοι κατὰ τὴν ὁδόν, μὲ ἀπέστειλεν, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ λάβῃς Πνεῦμα Ἅγιον. Εὐθὺς δὲ ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ὥστε ἀνέβλεψεν ἀμέσως, καὶ κατηχηθεὶς ἐβαπτίσθη, ἔπειτα δὲ ἔφαγε καὶ ἐνισχύθη.

Ἐμείνει δὲ ὁ Παῦλος ἡμέρας τινὰς ἐν Δαμασκῶ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν καὶ ἐκήρυξεν εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς τὸν Χριστόν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ ἀκούοντες αὐτὸν Ἰουδαῖοι ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· δὲν εἶνε οὗτος ὁ διώκτης τῶν χριστιανῶν καὶ δὲν ἦλθεν εἰς Δαμασκόν, ἵνα συλλάβῃ τούτους καὶ τοὺς φέρῃ δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ; Ἐσχέφθησαν λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ τὸν φονεύσωσιν· ἀλλ' ἡ ἐπιβουλὴ αὕτη ἐγνώσθη εἰς τὸν Παῦλον, ὅστις διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ τῶν ἄλλων μαθητῶν ἀπῆλθε νυκτὸς εἰς Ἱερουσαλήμ πρὸς τὸν Βαρνάβαν, ὅστις τὸν παρουσίασε πρὸς τοὺς ἄλλους μαθητάς. Μετὰ ταῦτα ὠνομάσθη Παῦλος¹ καὶ διῆλθε τὸν βίον αὐτοῦ ἀγωνιζόμενος θερμῶς καὶ μετὰ πάσης θυσίας ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀφοῦ δὲ διῆλθε πολλὰς πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας, περιώδευσε τὸσαῦτα μέρη, ἦλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἀθήνας, Κόρινθον καὶ Ῥώμην, συνελήφθη εἶτα ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπήχθη δέσμιος εἰς Ῥώμην, ὅπου ἐπὶ Νέρωνος ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον.

¹ Ἐξελέξατο ὁ Ἀπόστολος τὸ ὄνομα Παῦλος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐν Κύπρῳ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν τὸν ἀνθύπατον Σέργιον Παῦλον. Διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ὀνόματος ἐδηλοῦτο καὶ ἡ ἐσωτερικὴ μεταβολή. Τὸ ὄνομα Παῦλος εἶνε ῥωμαϊκόν, μετατραπὲν ἐκ τοῦ Σαύλου (τὸ πρῶτον Σαούλ.)

Ἐγραψε δὲ ἐπιστολάς δέκα τέσσαρας πρὸς διαφόρους ἐκκλησίας καὶ τινὰς τῶν μαθητῶν του.

§ 49. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις.

(Πράξ. ιζ'.)

Ὅτε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦτο ἐν Ἀθήναις, παρεκλήθη ὑπὸ τῶν φιλοσόφων νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς νέας πίστεως, τὴν ὁποίαν εὐηγγελίζετο. Τότε ὁ Παῦλος ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον καὶ εἶπεν· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διερχόμενος καὶ ἐξετάζων τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ διάφορα εἰς τοὺς θεοὺς ὑμῶν ἀφιερῶματα, εὖρον καὶ βωμόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε γεγραμμένον· Ἄγνωστω Θεῷ. Τοῦτον λοιπὸν τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζετε μὲν, ἀλλὰ λατρεύετε, ἦλθον ἐγὼ νὰ καταγγείλω πρὸς ὑμᾶς· «Οὗτος εἶνε ὁ Θεός, ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, ὅστις δίδωσι πνοὴν καὶ ζωὴν εἰς τὸ σῦμπαν. Μετανοήσατε διότι ὑπάρχει μέλλουσα ζωὴ καὶ ἀνάστασις νεκρῶν.»—Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες τὴν διδασκαλίαν ταύτην, κατ' ἀρχὰς ἐχλεύαζον αὐτόν, ἔπειτα δὲ, ἀφοῦ καὶ δευτέραν φοράν ἤκουσαν αὐτὸν διδάσκοντα, ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διακρίνεται διὰ τὸν ζῆλον αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ, διὰ τὴν μεγάλην του διάνοιαν, διὰ τὴν πλήρη ἀγάπης καρδίαν του, διὰ τὴν ἰσχυρὰν θέλησιν, τὴν ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν του. Οἱ Κορίνθιοι, οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν γένει οἱ Ἕλληνες, Παῦλω τῷ ἀποστόλῳ τῶν ἐθνῶν, ὀφείλουσι τὴν εἰς Χριστὸν ἐπιστροφὴν.—Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα τοῦ ἀποστόλου Παύλου.—Τελευταῖος μὲν ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ὡς ἀπόστολος αὐτοῦ (περὶ τὸ ἔτος 37 μ. Χ.), ἀλλὰ πρῶτος ἐγένετο διὰ τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως καὶ στερεώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.	§ 1. Εὐαγγέλιον. § 2. Οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί. § 3. Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.	Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής καὶ ὁ βίος τοῦ Ι. Χ. μέχρι τῆς βαπτίσεως αὐτοῦ. — § 4. 5. καὶ 6. Ἰωάννης ὁ βαπτιστής. § 7 καὶ 8. Ἡ Θεοτόκος Μαρία. § 9. Ἡ γέννησις καὶ ἡ περιτομὴ τοῦ Σωτῆρος. § 10. Ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ Ἰησοῦ. § 11. Μάγοι ἐξ Ἀνατολῶν. § 12. Φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον. § 13. Ὁ δωδεκαετής Ἰησοῦς ἐν τῷ ναῶ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.	Ἡ βάπτισις τοῦ Σωτῆρος. Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ καὶ Ἄποστολοι. — § 14. Τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ ἐν Ἰορδάνῃ. § 15 Ὁ Ἰησοῦς πειράζεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου. § 16 καὶ 17. Πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ. § 18. Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.	Ὁ Σωτὴρ καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ. — § 19. Ὁ Σωτὴρ. § 20. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὄμιλις. § 21. Αἱ παραβολαὶ τοῦ Σωτῆρος. § 22. Ὁ πλούσιος νεανίσκος. § 23. Ὁ Σωτὴρ ἔργῳ ἐκπληροῖ τὴν διδασκαλίαν του.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.	Τὰ θαύματα τοῦ Σωτῆρος. — § 24. Τὰ ἐπὶ τῆς φύσεως θαύματα. § 25. Ἰασις διαφόρων ἀσθενῶν. § 26. Ἰασις τῶν δαιμονιζομένων. § 27. Θαύματα τῆς ἀναστάσεως νεκρῶν.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.	Τὰ πρὸ τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου γενόμενα. — § 28. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ. § 29. Ὁ Ἰησοῦς προφήτης. § 30. Ἡ Μαρία ἐκχέουσα τὸ μύρον. § 31. Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα. § 32. Ἀρχὴ τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου. § 33. Ὁ μυστικὸς δειπνός.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.	Τὰ πάθη τοῦ Κυρίου. — § 34. Ὁ ἀγὼν τοῦ Σωτῆρος ἐν Γεθσημανῇ. § 35. Ἡ σύλληψις τοῦ Χριστοῦ. § 36 καὶ 37. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου καὶ τοῦ Πιλάτου. § 38 καὶ 39. Ἡ σταύρωσις καὶ ἡ ταφὴ τοῦ Σωτῆρος.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.	Ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀναστάσει καὶ τῇ Ἀναλήψει. — § 40. Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ. § 41. Φανέρωσις τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητάς. § 42. Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.	Τὰ μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ. — § 43. Πεντηκοστή. § 44. Πρῶτοι χριστιανοί. § 45 καὶ 46. Οἱ ἐπτὰ διάκονοι. Ὁ Στέφανος. § 47. Οἱ Ἀπόστολοι. § 48 καὶ 49. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

